BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

CHUYÊN ĐỀ HỌC TẬP

ÂM NHẠC 10

KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM

PHẠM PHƯƠNG HOA (Tổng Chủ biên kiêm Chủ biên)
PHẠM XUÂN CUNG – NGUYỄN ĐỖ HIỆP

Chuyên đề học tập ÂM NHẠC

(Tái bản lần thứ ba)

10

KẾT NỐI TRI THỨC
VỚI CUỘC SỐNG

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM

HƯỚNG DẪN SỬ DỤNG SÁCH

Sách *Chuyên đề học tập Âm nhạc 10* được thiết kế gồm ba chuyên đề với các hoạt động được chỉ dẫn bằng các kí hiệu. Các thầy, cô giáo sẽ hướng dẫn các em học theo những chỉ dẫn này. Các em cũng có thể theo các kí hiệu chỉ dẫn để tự học.

Hoạt động khởi động

Tạo hứng thú tiếp cận bài học mới.

Câu hỏi hoặc câu lệnh

Gợi mở, thu hút sự quan tâm, tìm hiểu bài học mới.

Khám phá

Phát hiện, xây dựng kiến thức mới, kĩ năng mới.

Luyện tập

Củng cố kiến thức, kĩ năng đã được khám phá.

Vận dụng sáng tạo

Vận dụng những kiến thức, kĩ năng đã học vào các hoạt động âm nhạc.

KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

Hãy bảo quản, giữ gìn sách giáo khoa để dành tặng các em học sinh lớp sau!

LỜI NÓI ĐẦU

Âm nhạc là một môn học nghệ thuật bằng âm thanh. Khi tiếp cận với môn học này các em sẽ cảm nhận được nhiều cung bậc cảm xúc thông qua thế giới âm thanh phong phú và đa dạng sắc màu.

Bắt đầu từ cấp Trung học phổ thông, môn Âm nhạc có yêu cầu cao hơn so với các cấp học trước, mang tính định hướng cho những em muốn chọn âm nhạc làm nghề nghiệp của mình trong tương lai.

Nội dung *Chuyên đề học tập Âm nhạc 10* bám sát Chương trình giáo dục phổ thông 2018 môn Âm nhạc, giúp học sinh có hiểu biết sâu sắc hơn về kiến thức cơ bản của âm nhạc, làm cơ sở để học tập, làm việc, nghiên cứu.

Cuốn *Chuyên đề học tập Âm nhạc 10* nhằm bổ sung và nâng cao kiến thức về hợp âm, phương pháp xác định giọng, đặt hợp âm cho ca khúc, bản nhạc và phương pháp xác định tiết điệu đệm để học sinh có thể ứng dụng trong hoạt động âm nhạc.

Chúng tôi hi vọng cuốn sách này sẽ là người bạn đồng hành tin cậy với các em và giúp các em hướng đến một nghề nghiệp tốt đẹp trong tương lai.

Các tác giả

KẾT NỐI TRI THỨC
VỚI CUỘC SỐNG

MỤC LỤC

Chuyên đề	Nội dung	Trang
1	HỆ THỐNG CÁC HỢP ÂM BA, HỢP ÂM BẢY CỦA ĐIỆU THỨC	5
	Bài 1: Hợp âm ba, các hợp âm ba chính trong điệu trưởng và điệu thứ	5
	Bài 2: Các hợp âm ba phụ trong điệu trưởng và điệu thứ	10
	Bài 3: Hợp âm bảy át	14
	Bài 4: Hợp âm bảy thứ, bảy trưởng	18
2	PHƯƠNG PHÁP XÁC ĐỊNH GIỌNG VÀ ĐẶT HỢP ÂM ĐỆM CHO CA KHÚC, BẢN NHẠC	22
	Bài 1: Phương pháp xác định giọng cho ca khúc, bản nhạc	22
	Bài 2: Phương pháp xác định cấu trúc của ca khúc, bản nhạc	25
	Bài 3: Vòng hợp âm đệm cho ca khúc, bản nhạc	29
	Bài 4: Phương pháp đặt hợp âm đệm cho ca khúc, bản nhạc	32
3	PHƯƠNG PHÁP XÁC ĐỊNH TIẾT ĐIỆU ĐỆM	36
	Bài 1: Tiết điệu đệm và những tiết điệu phổ biến	36
	Bài 2: Xác định tiết điệu đệm cho ca khúc, bản nhạc nhịp $\frac{2}{4}$	40
	Bài 3: Xác định tiết điệu đệm cho ca khúc, bản nhạc nhịp $\frac{3}{4}$	44
	Bài 4: Xác định tiết điệu đệm cho ca khúc, bản nhạc nhịp $\frac{4}{4}$	48
	Bài 5: Xác định tiết điệu đệm cho ca khúc, bản nhạc nhịp $\frac{6}{8}$	52
GIẢI THÍCH MỘT SỐ THUẬT NGỮ		55

KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

Chuyên đề 1

HỆ THỐNG CÁC HỢP ÂM BA, HỢP ÂM BẢY CỦA ĐIỆU THỨC

Yêu cầu cần đạt:

- *Trình bày được cấu tạo, tên gọi của các hợp âm ba, hợp âm bảy trong điệu thức trưởng và thứ.*
- *Nhận biết được tính chất, màu sắc của các loại hợp âm ba và hợp âm bảy.*
- *Phân biệt được sự ổn định và không ổn định của các hợp âm ba (chính, phụ).*
- *Xây dựng được các loại hợp âm ba, hợp âm bảy. Biết vận dụng kiến thức về hợp âm trong hoạt động âm nhạc.*

Bài 1 HỢP ÂM BA, CÁC HỢP ÂM BA CHÍNH TRONG ĐIỆU TRƯỞNG VÀ ĐIỆU THỨ
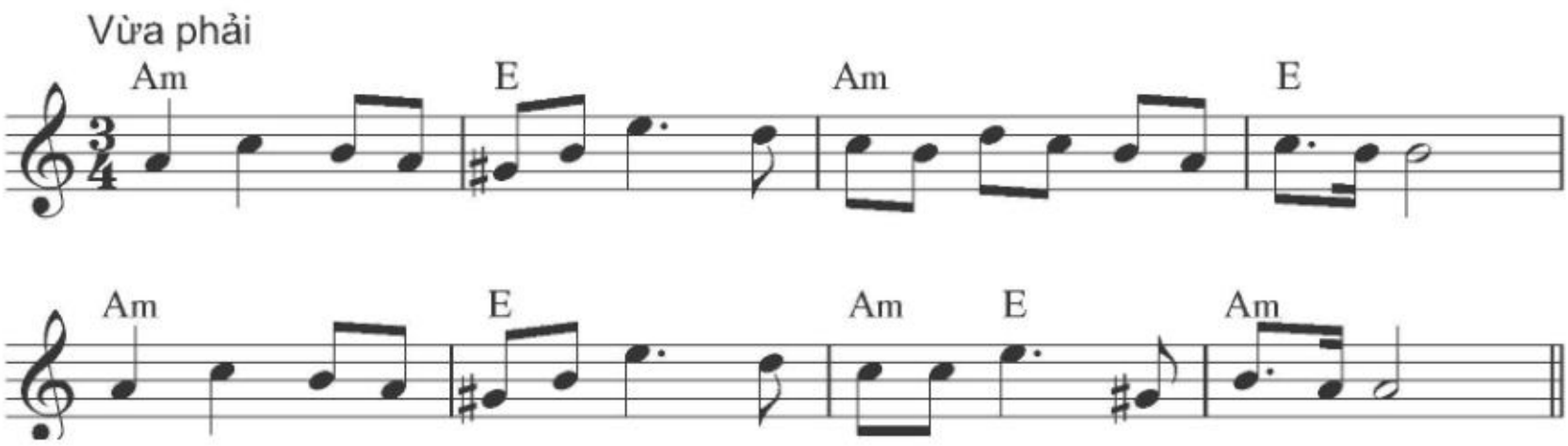
KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

Nghe và quan sát trích đoạn sau:

Hãy hót, chú chim nhỏ hay hót

(Trích)

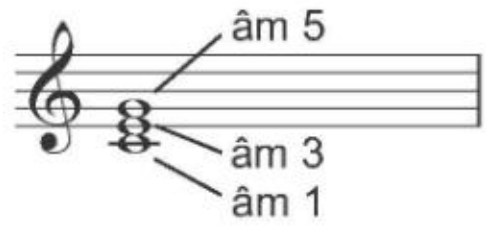
Nhạc Ba Lan

Hãy liệt kê những hợp âm có trong bản nhạc trên.

1. Hợp âm ba

Hợp âm ba có cấu tạo gồm ba âm kết hợp cùng với nhau theo quãng ba. Trong đó, âm dưới cùng gọi là âm gốc (âm 1), âm thứ hai gọi là âm giữa (âm 3), âm trên cùng gọi là âm ngọn (âm 5).

a) Các loại hợp âm ba

Hợp âm ba trưởng:

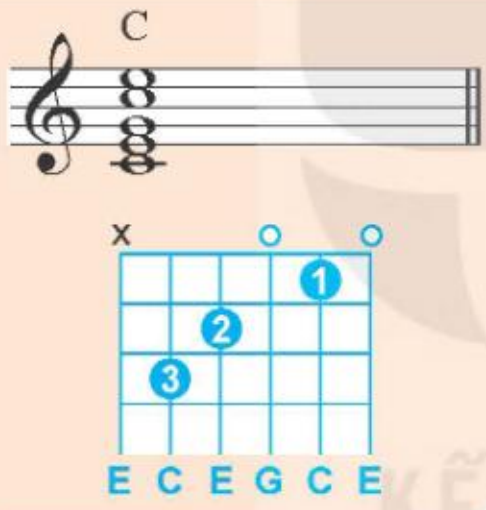
Là hợp âm có ba âm kết hợp với nhau theo cấu trúc quãng ba. Từ âm gốc tới âm 3 là quãng ba trưởng, từ âm 3 tới âm 5 là quãng ba thứ.

Hợp âm ba trưởng có tính chất khoẻ khoắn, màu sắc tươi sáng.

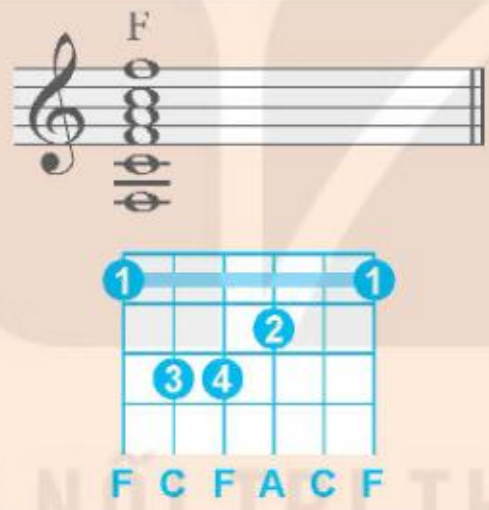
Kí hiệu của hợp âm ba trưởng là các chữ cái in hoa.

Ví dụ:

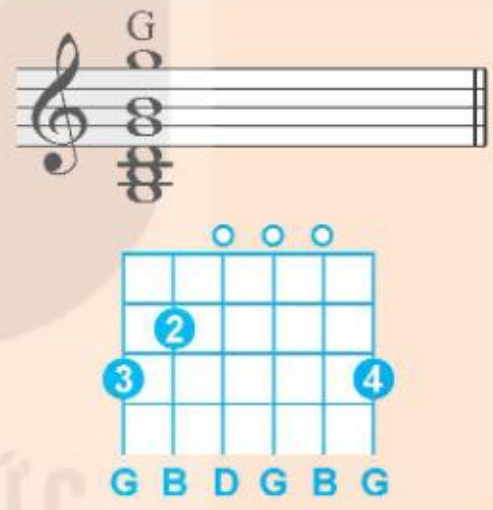
Hợp âm Đô trưởng (C)

Hợp âm Pha trưởng (F)

Hợp âm Son trưởng (G)

Hợp âm ba thứ:

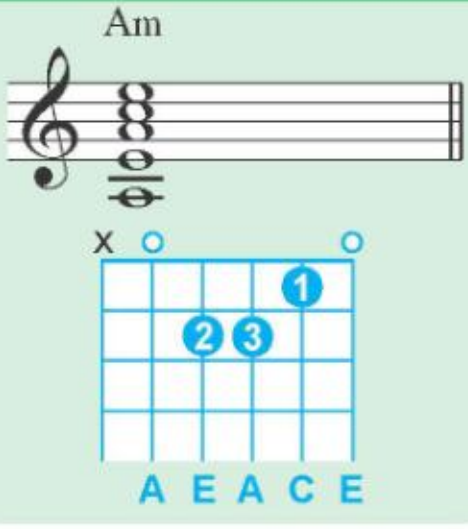
Là hợp âm có ba âm kết hợp với nhau theo cấu trúc quãng ba. Từ âm gốc tới âm 3 là quãng ba thứ, từ âm 3 tới âm 5 là quãng ba trưởng.

Hợp âm ba thứ mang tính chất mềm mại, màu sắc u tối.

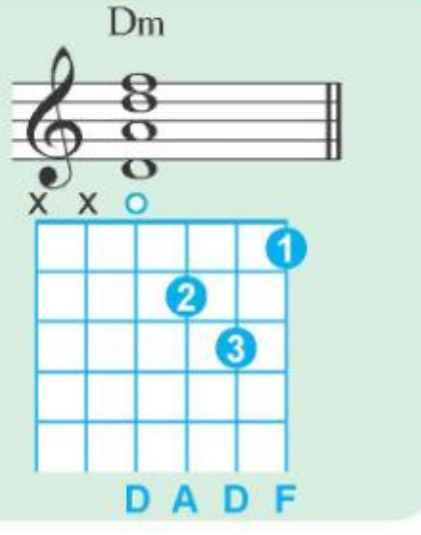
Kí hiệu hợp âm ba thứ là các chữ cái có kèm theo chữ m (viết tắt của từ minor: thứ).

Ví dụ:

Hợp âm La thứ (Am)

Hợp âm Rê thứ (Dm)

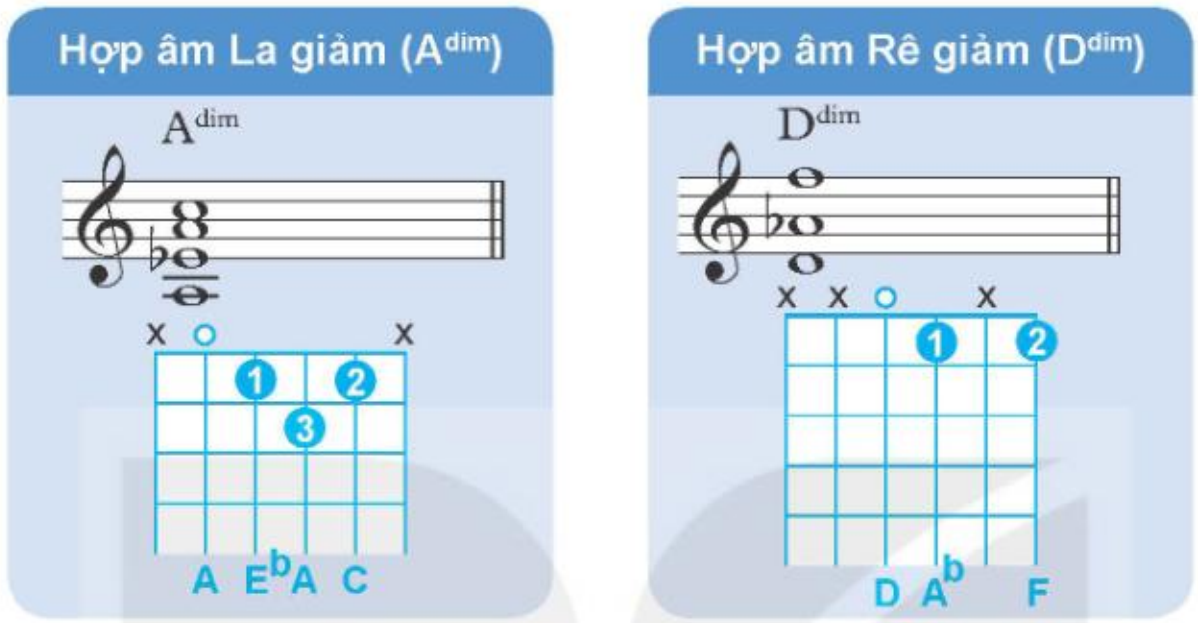

Hợp âm ba giảm:

Là hợp âm có ba âm kết hợp với nhau theo cấu trúc hai quãng ba thứ chồng lên nhau. Từ âm gốc tới âm 5 là quãng năm giảm.

Hợp âm ba giảm mang tính chất nghịch, màu sắc u tối, ảm đạm. Kí hiệu của hợp âm ba giảm là chữ *dim* đặt cạnh chữ cái.

Ví dụ:

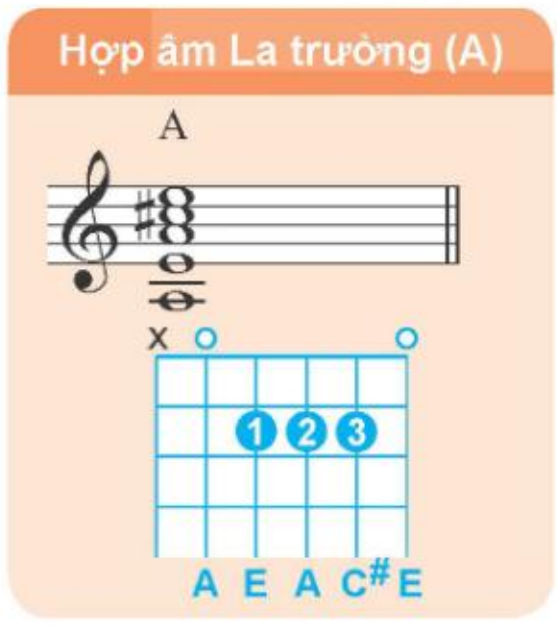
Thực hành hợp âm C, F, G, Am, Dm, A^{dim}, D^{dim} trên đàn guitar.

b) Cách xây dựng hợp âm ba

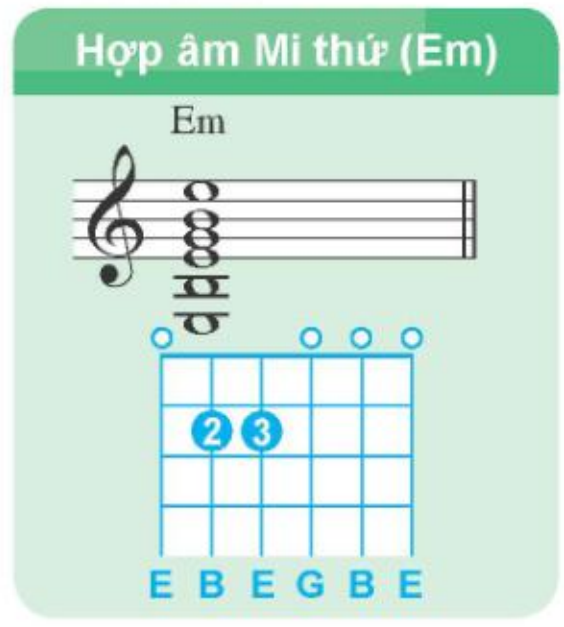
Các hợp âm ba trưởng, hợp âm ba thứ, hợp âm ba giảm có thể được xây dựng trên bất kì một bậc âm nào (bậc cơ bản và bậc chuyển hoá) trong điệu thức trưởng hoặc thứ theo các quãng quy định của từng loại hợp âm.

Ví dụ:

Hợp âm ba trưởng được thành lập trên âm La:

Hợp âm ba thứ được thành lập trên âm Mi:

Thực hành hợp âm A, Em trên đàn guitar.

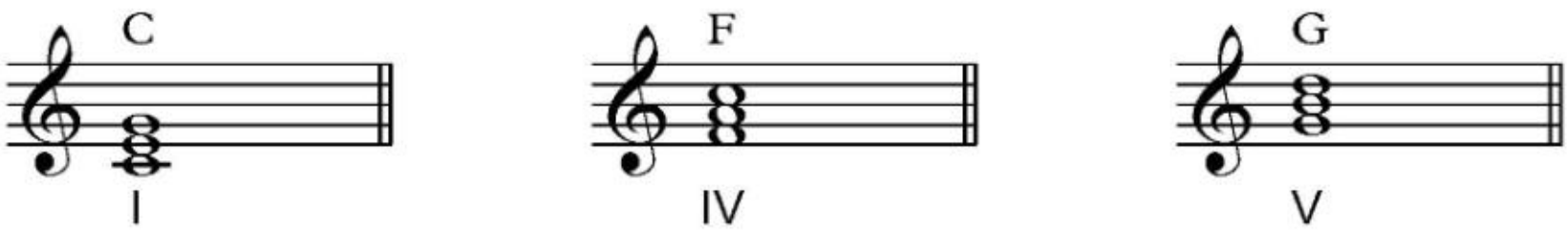
2. Các hợp âm ba chính trong điệu trưởng và điệu thứ

a) Các hợp âm ba chính trong điệu trưởng

Trong điệu trưởng có ba hợp âm ba chính, đó là hợp âm xây dựng trên các bậc I, IV, V.

Các hợp âm ba chính trong điệu trưởng là hợp âm ba trưởng mang tính chất thuận, khoẻ khoắn với màu sắc tươi sáng.

Ví dụ: Ở giọng Đô trưởng, hợp âm bậc I là hợp âm Đô trưởng (C), hợp âm bậc IV là hợp âm Pha trưởng (F), hợp âm bậc V là hợp âm Son trưởng (G).

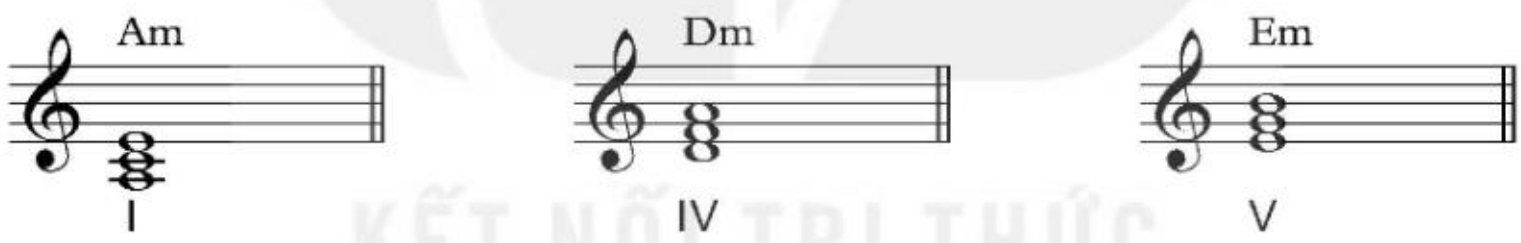

b) Các hợp âm ba chính trong điệu thứ

Trong điệu thứ có ba hợp âm ba chính, đó là các hợp âm xây dựng trên bậc I (chủ), bậc IV (hạ át) và bậc V (át).

Các hợp âm ba chính ở điệu thứ là hợp âm ba thứ mang tính chất thuận, mềm mại, màu sắc tối, dịu êm.

Ví dụ: Giọng La thứ tự nhiên, hợp âm bậc I là hợp âm La thứ (Am), hợp âm bậc IV là hợp âm Rê thứ (Dm), hợp âm bậc V là hợp âm Mi thứ (Em).

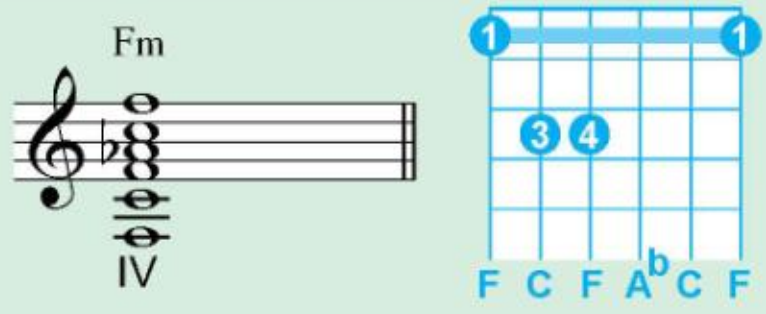
c) Cách xây dựng hợp âm ba chính

Căn cứ vào giọng cụ thể, có thể xây dựng các hợp âm ba chính trên tất cả các giọng khác nhau.

Ví dụ: Các hợp âm ba chính ở giọng trưởng là hợp âm ba trưởng nhưng khi dùng giọng trưởng hoà thanh, do có bậc VI hạ thấp nửa cung nên hợp âm ba chính ở bậc IV là hợp âm ba thứ.

Ví dụ: Giọng Đô trưởng hoà thanh có hợp âm bậc IV là hợp âm Pha thứ.

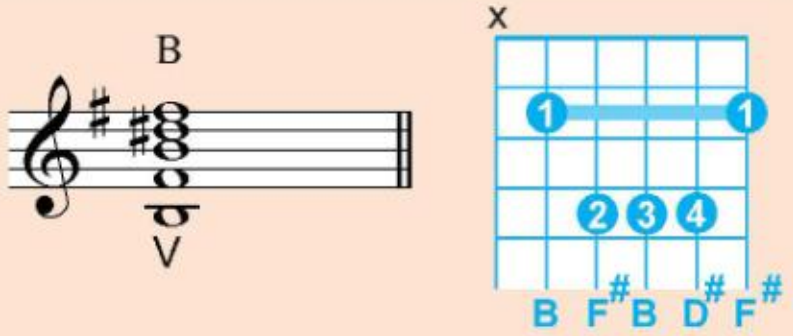
Hợp âm Pha thứ (Fm)

Hợp âm ba chính ở giọng thứ là hợp âm ba thứ nhưng khi dùng giọng thứ hoà thanh, do có bậc VII nâng cao nửa cung nên hợp âm ba chính bậc V là hợp âm ba trưởng.

Ví dụ: Giọng Mi thứ hoà thanh có hợp âm bậc V là hợp âm Si trưởng.

Hợp âm Si trưởng (B)

Thực hành hợp âm Fm và B trên đàn guitar.

1. Nêu cấu tạo của hợp âm ba.
2. Hợp âm ba trưởng, ba thứ, ba giảm có cấu tạo như thế nào?
3. Xây dựng các hợp âm ba chính của giọng Son trưởng, Mi thứ.

Thực hành các hợp âm ba của giọng Son trưởng hoặc Mi thứ trên đàn guitar.

KẾT NỐI TRI THỨC
VỚI CUỘC SỐNG

Bài
2

CÁC HỢP ÂM BA PHỤ TRONG ĐIỆU TRƯỞNG VÀ ĐIỆU THỨ

Quan sát hai bản nhạc dưới đây:

Đường chúng ta đi
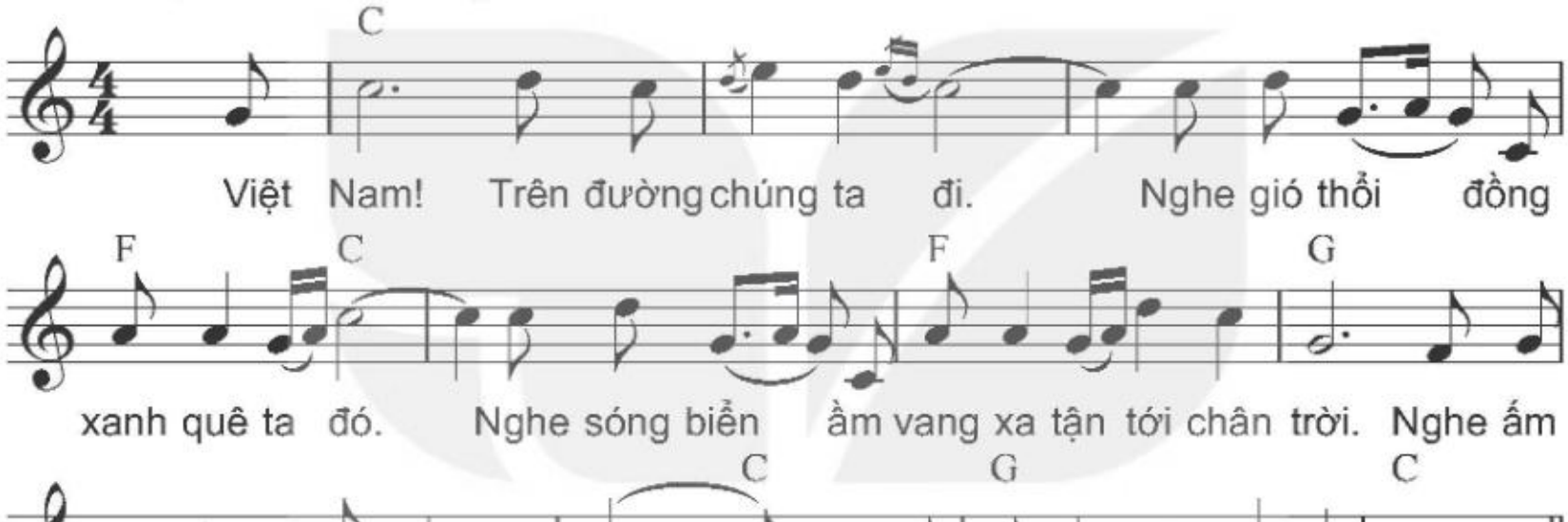
(Trích)

Nhạc: Huy Du

Lời: thơ Xuân Sách
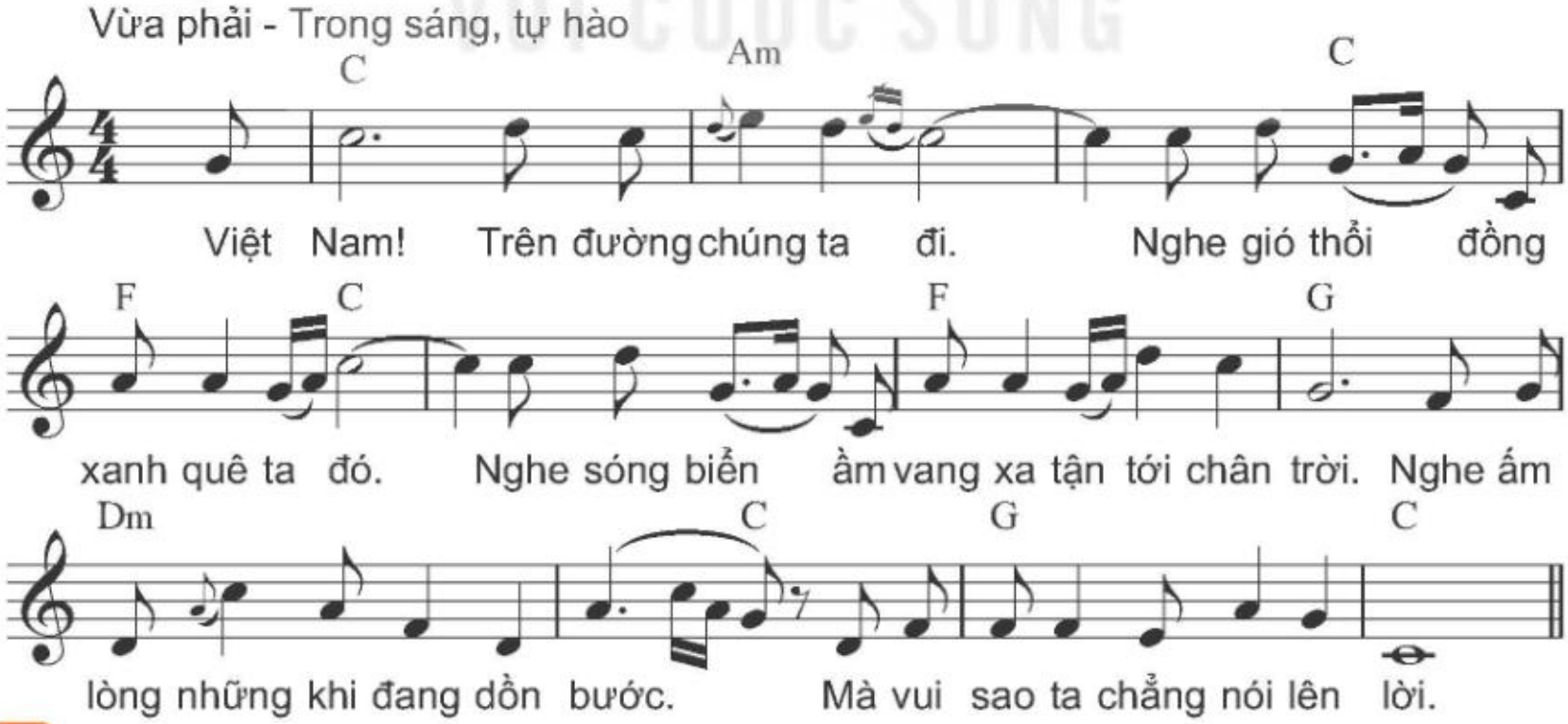
Bản nhạc 1

Vừa phải - Trong sáng, tự hào

Bản nhạc 2

Vừa phải - Trong sáng, tự hào

Hãy cho biết ở bản nhạc thứ hai, hợp âm nào được bổ sung vào phần đệm.

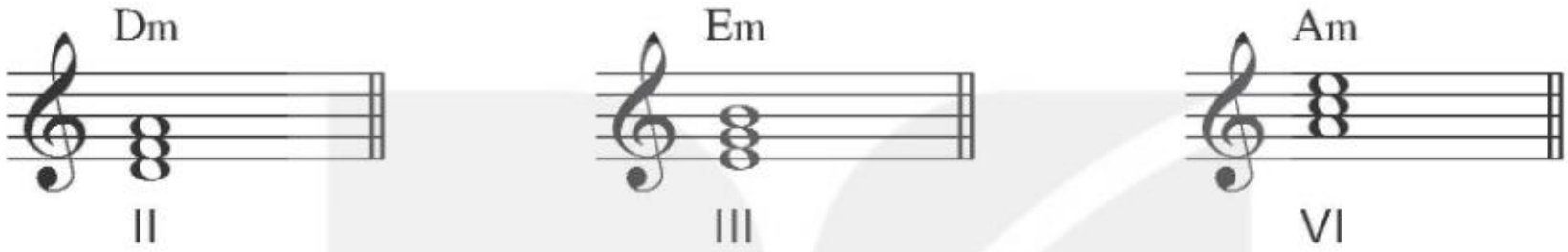
KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

Ngoài các hợp âm ba chính, trong điệu trưởng và điệu thứ còn có các hợp âm ba phụ. Hợp âm ba phụ có tính chất và màu sắc khác biệt với các hợp âm ba chính, góp phần tạo thêm màu sắc phong phú, đa dạng cho phần đệm của các tác phẩm âm nhạc.

1. Các hợp âm ba phụ trong điệu trưởng

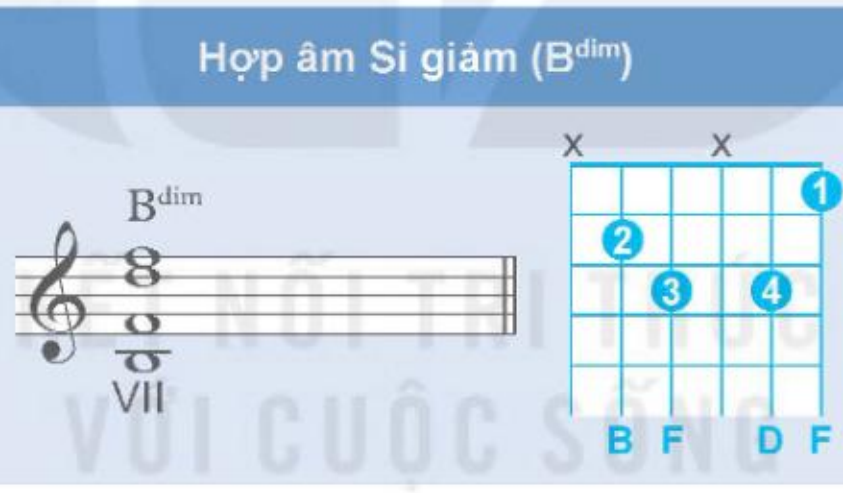
Trong điệu trưởng có bốn loại hợp âm ba phụ được xây dựng trên các bậc: II, III, VI, VII. Hợp âm ba phụ xây dựng trên bậc II, bậc III và bậc VI là hợp âm ba thứ mang màu sắc tối với tính chất mềm mại, thuận tai.

Ví dụ: Ở giọng Đô trưởng, hợp âm bậc II là hợp âm Rê thứ (Dm), hợp âm bậc III là hợp âm Mi thứ (Em), hợp âm bậc VI là hợp âm La thứ (Am).

Hợp âm ba phụ xây dựng trên bậc VII là hợp âm ba giảm có tính chất nghịch, màu sắc u tối.

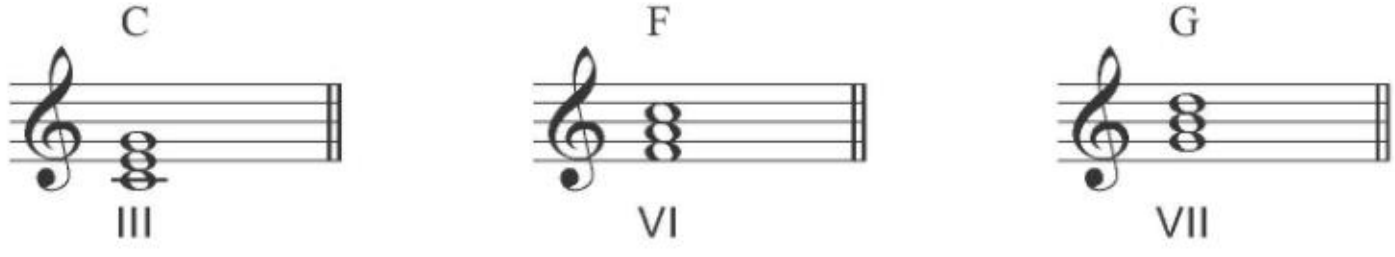
Hợp âm Si giảm (B^{dim})

2. Các hợp âm ba phụ trong điệu thứ

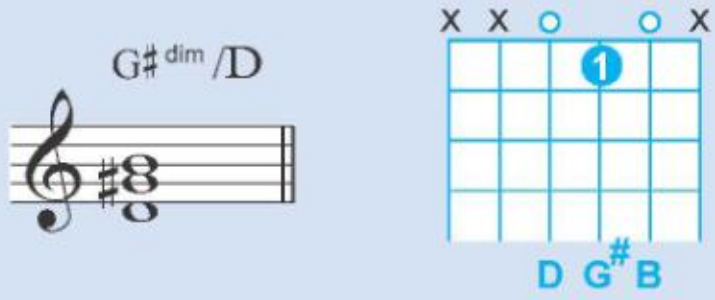
Trong điệu thứ có bốn loại hợp âm ba phụ được xây dựng trên các bậc: II, III, VI, VII. Hợp âm ba phụ xây dựng trên bậc II là hợp âm giảm mang tính chất nghịch, không thuận tai, màu sắc u tối. Các hợp âm ba phụ xây dựng trên bậc III, bậc VI, bậc VII là hợp âm trưởng mang màu sắc sáng, thuận tai với tính chất khoẻ khoắn.

Ví dụ: Ở giọng La thứ tự nhiên, hợp âm bậc III là hợp âm Đô trưởng (C), hợp âm bậc VI là hợp âm Pha trưởng (F), hợp âm bậc VII là hợp âm Son trưởng (G).

Nếu là điệu thứ hoà thanh, do có bậc VII được nâng lên nửa cung nên hợp âm phụ bậc VII là hợp ba giảm.
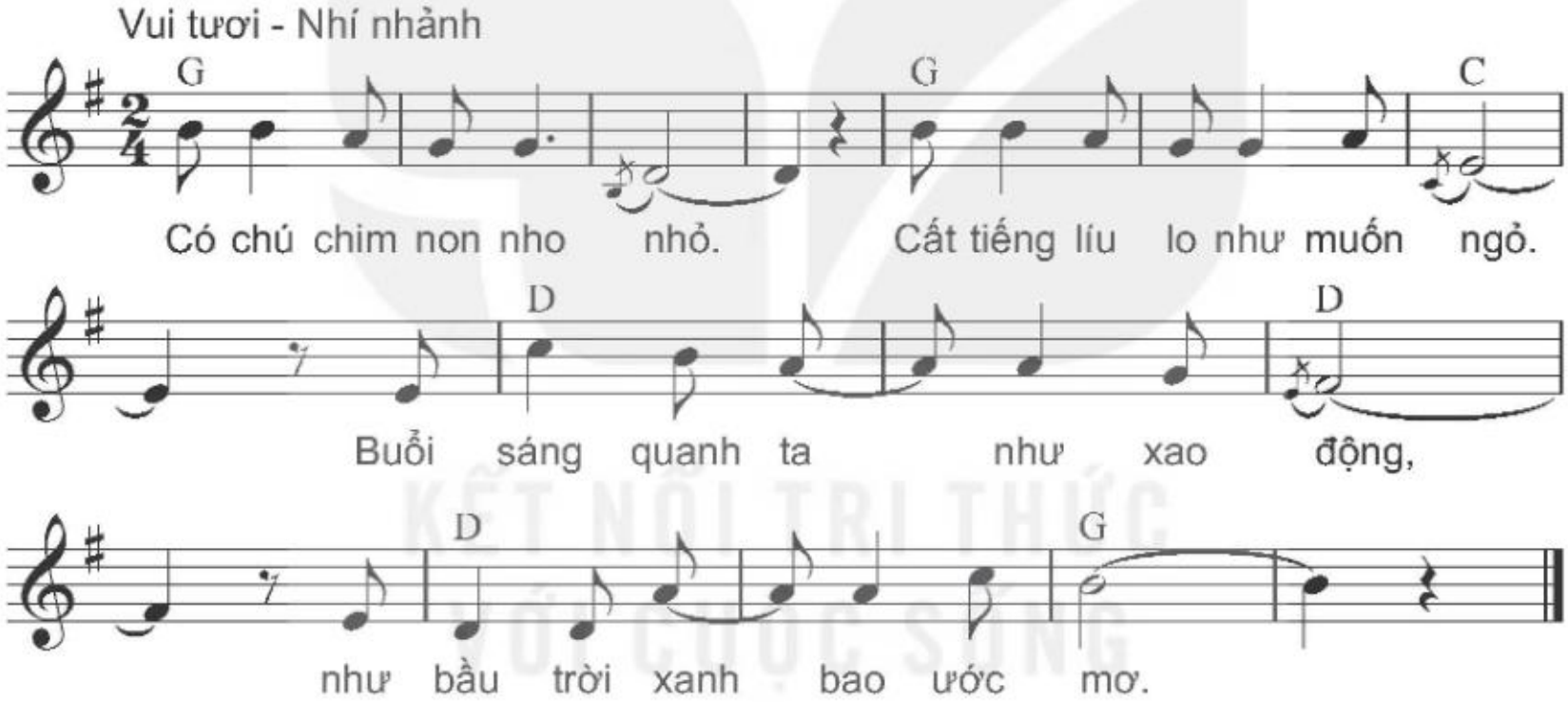
Hợp âm Son thăng giảm ($G\#^{dim}$)
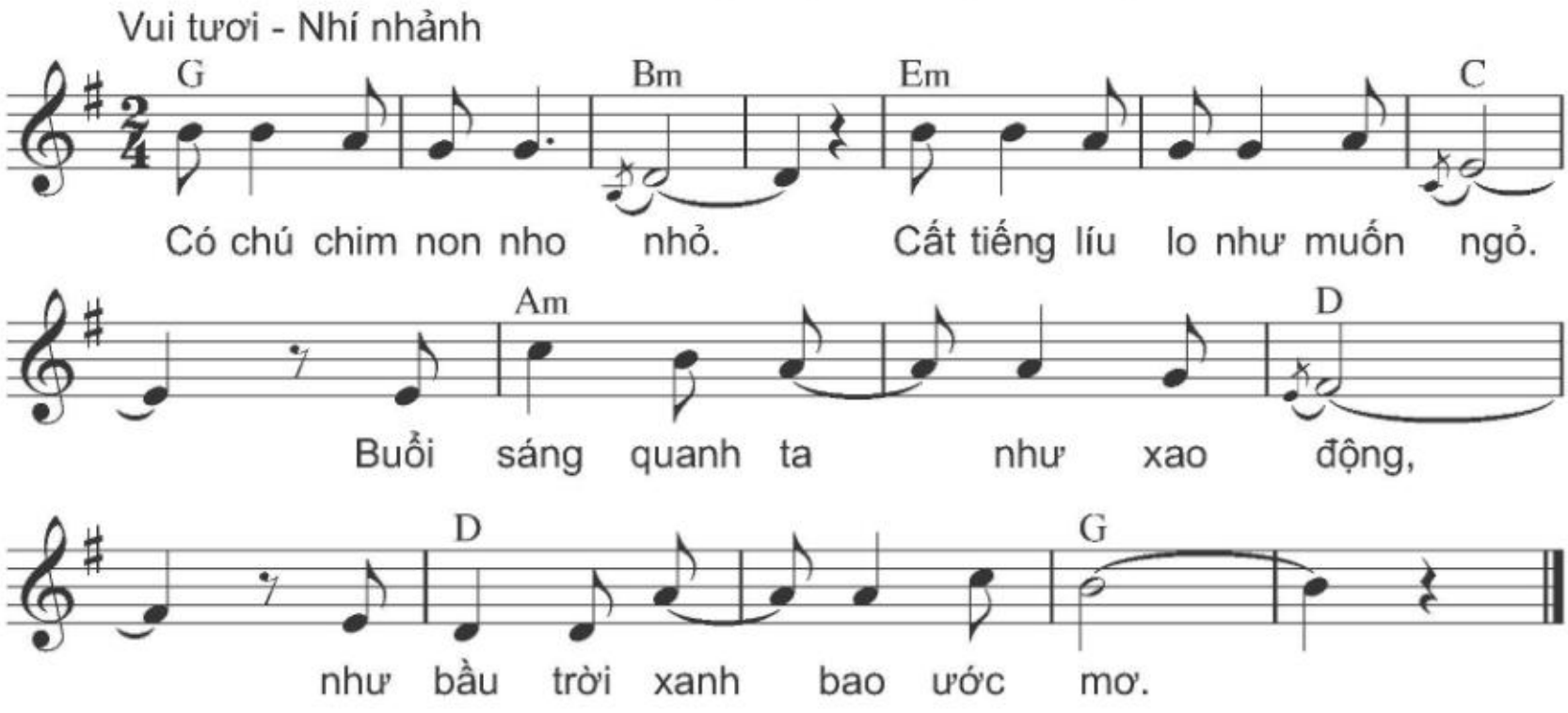

3. Thực hành và cảm nhận màu sắc, tính chất các hợp âm ba

Thực hành các hợp âm đệm của trích đoạn bài hát *Ơi cuộc sống mến thương* (nhạc và lời: Nguyễn Ngọc Thiện) và nêu cảm nhận về màu sắc của các hợp âm.

Trích đoạn ca khúc đệm bằng hợp âm ba chính, không có hợp âm ba phụ:

Trích đoạn ca khúc được bổ sung hợp âm ba phụ vào phần đệm:

KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG
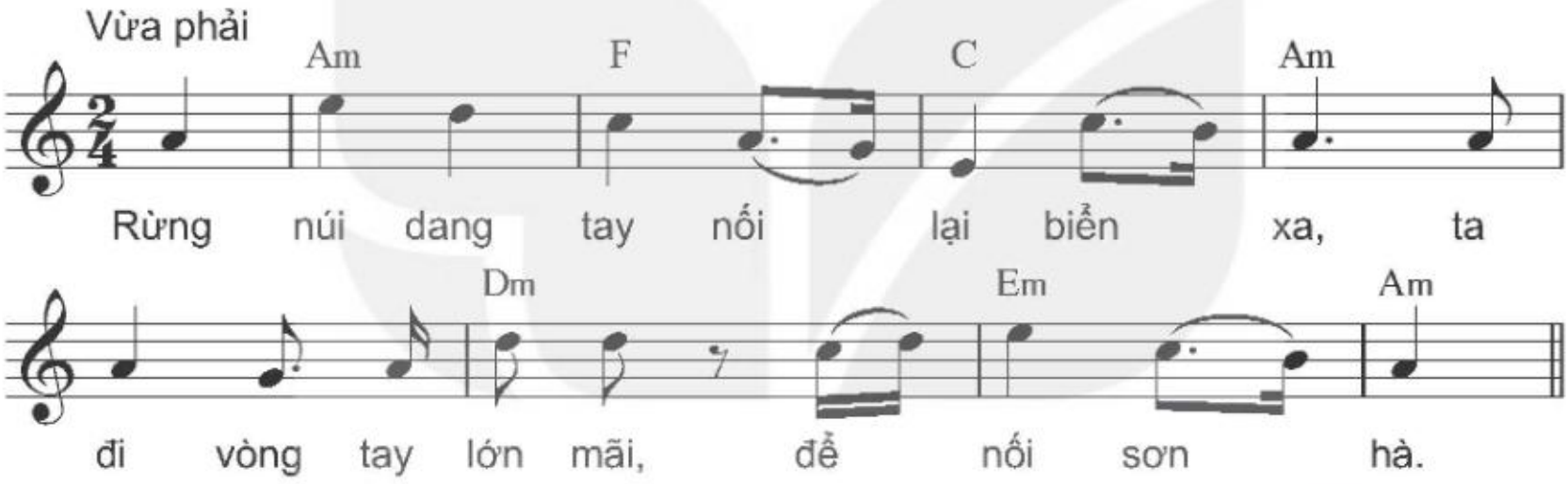
1. Trong điệu trưởng và thứ, các hợp âm ba phụ được xây dựng trên những bậc nào?
2. Trong điệu trưởng, những hợp âm ba phụ là những hợp âm gì? Màu sắc, tính chất của chúng như thế nào?
3. Trong điệu thứ, những hợp âm ba phụ là hợp âm gì? Màu sắc, tính chất của chúng như thế nào? Nếu là điệu thứ hoà thanh thì các hợp âm ba phụ có gì khác biệt?

Tìm những hợp âm ba phụ có thể sử dụng trong trích đoạn dưới đây và thể hiện các hợp âm đó trên đàn guitar.

Nối vòng tay lớn

(Trích)

Nhạc và lời: Trịnh Công Sơn

KẾT NỐI TRI THỨC
VỚI CUỘC SỐNG

Bài 3

HỢP ÂM BẢY ÁT

Nghe các hợp âm:
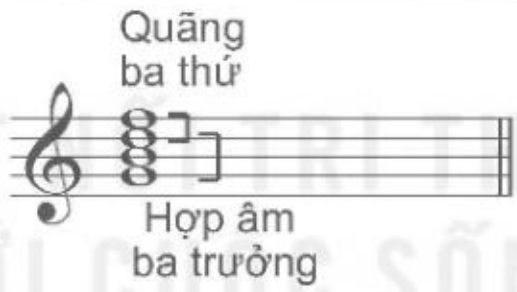

Trong các hợp âm được nghe, những hợp âm nào có tính chất nghịch?

1. Cấu tạo, tính chất, kí hiệu của hợp âm bảy át

Hợp âm bảy át là hợp âm được xây dựng trên bậc V (át) của một điệu thức trưởng hoặc thứ hoà thanh.

Hợp âm bảy át có cấu tạo là một hợp âm ba trưởng cộng thêm một quãng ba thứ ở phía trên.

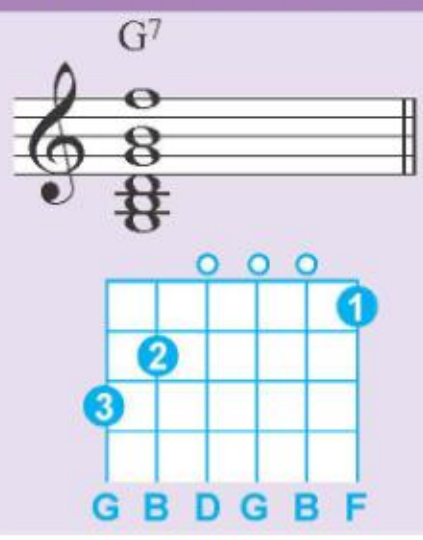

Hợp âm bảy át mang tính chất nghịch, không thuận tai, màu sắc sáng.

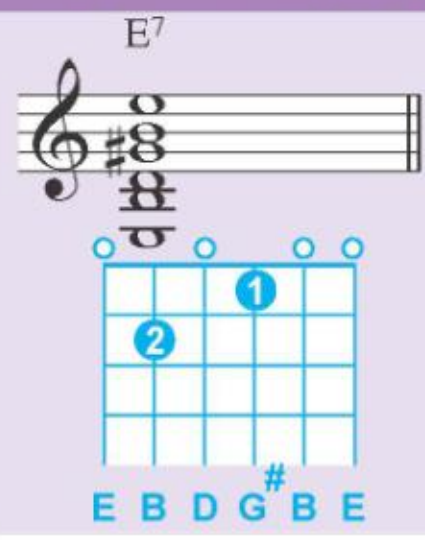
Kí hiệu của hợp âm bảy át là chữ cái in kèm theo số 7.

Ví dụ:

Hợp âm Son bảy (G^7)

Hợp âm Mi bảy (E^7)

KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

Trong phần đệm của ca khúc, màu sắc của hợp âm bảy át nghe rất rõ và thường giải quyết về hợp âm chủ bậc I.
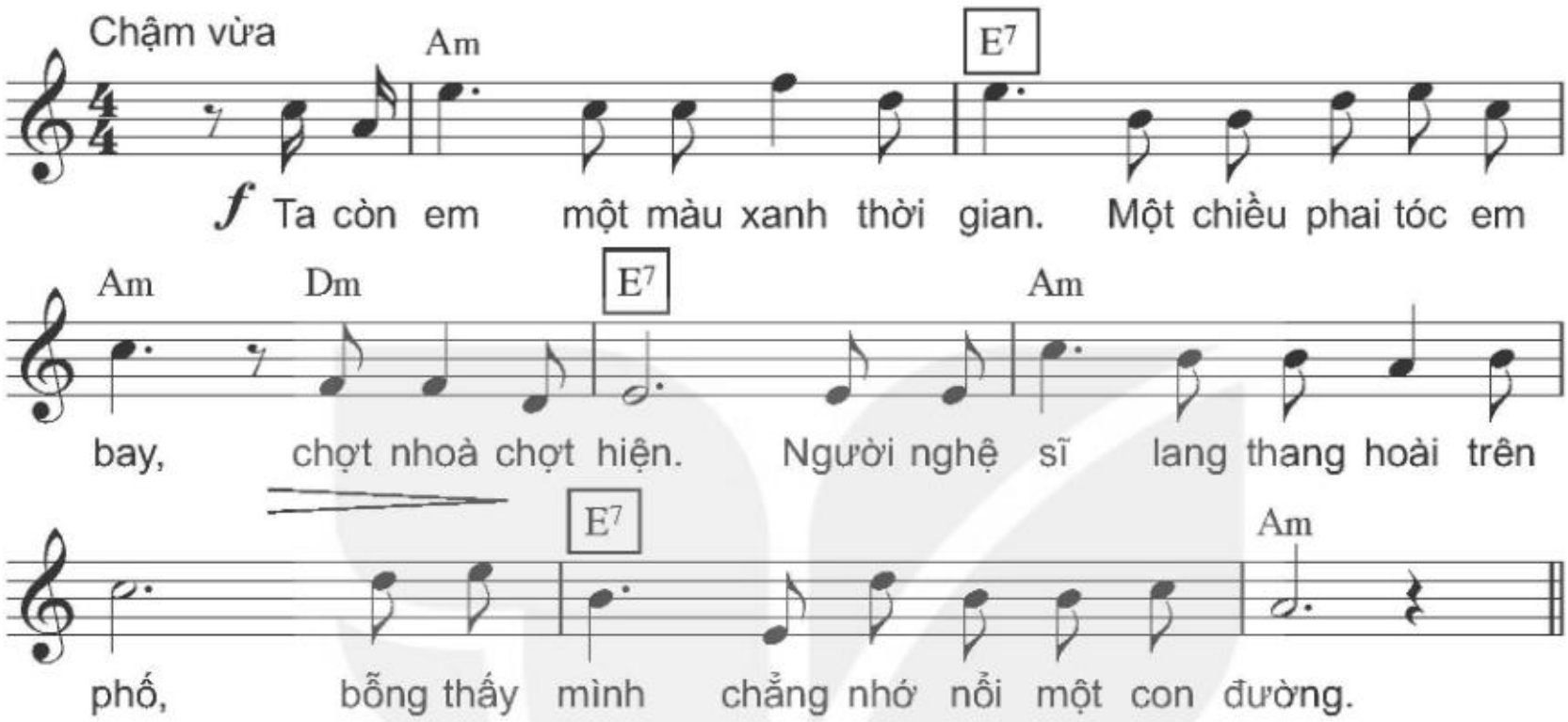
Ví dụ:

Em ơi Hà Nội phố

(Trích)

Nhạc: Phú Quang

Lời: thơ Phan Vũ

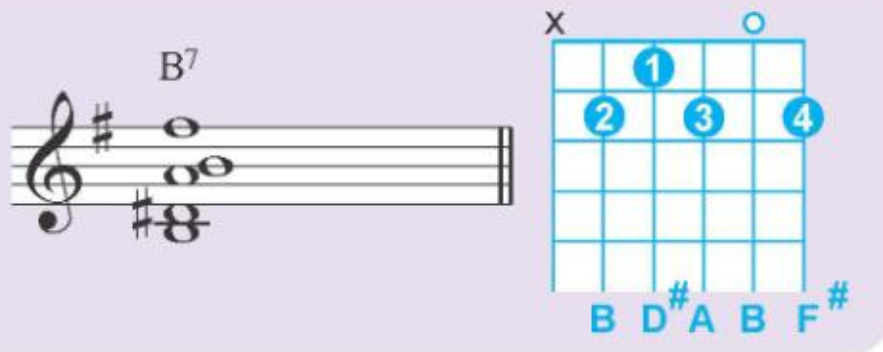
Thực hành các hợp âm E^7, G^7 trên đàn guitar.

2. Cách xây dựng hợp âm bảy át

Khi xây dựng hợp âm bảy át tuỳ thuộc vào một giọng cụ thể, cần xác định âm bậc V của giọng đó và xây dựng hợp âm bảy át theo nguyên tắc: Một hợp âm ba trưởng cộng với một quãng ba thứ phía trên.

Ví dụ: Ở giọng Mi thứ hoà thanh, hợp âm bảy át sẽ là các âm Si – Rê thăng – Pha thăng – La (hợp âm Si bảy, kí hiệu B^7).

Hợp âm Si bảy (B^7)
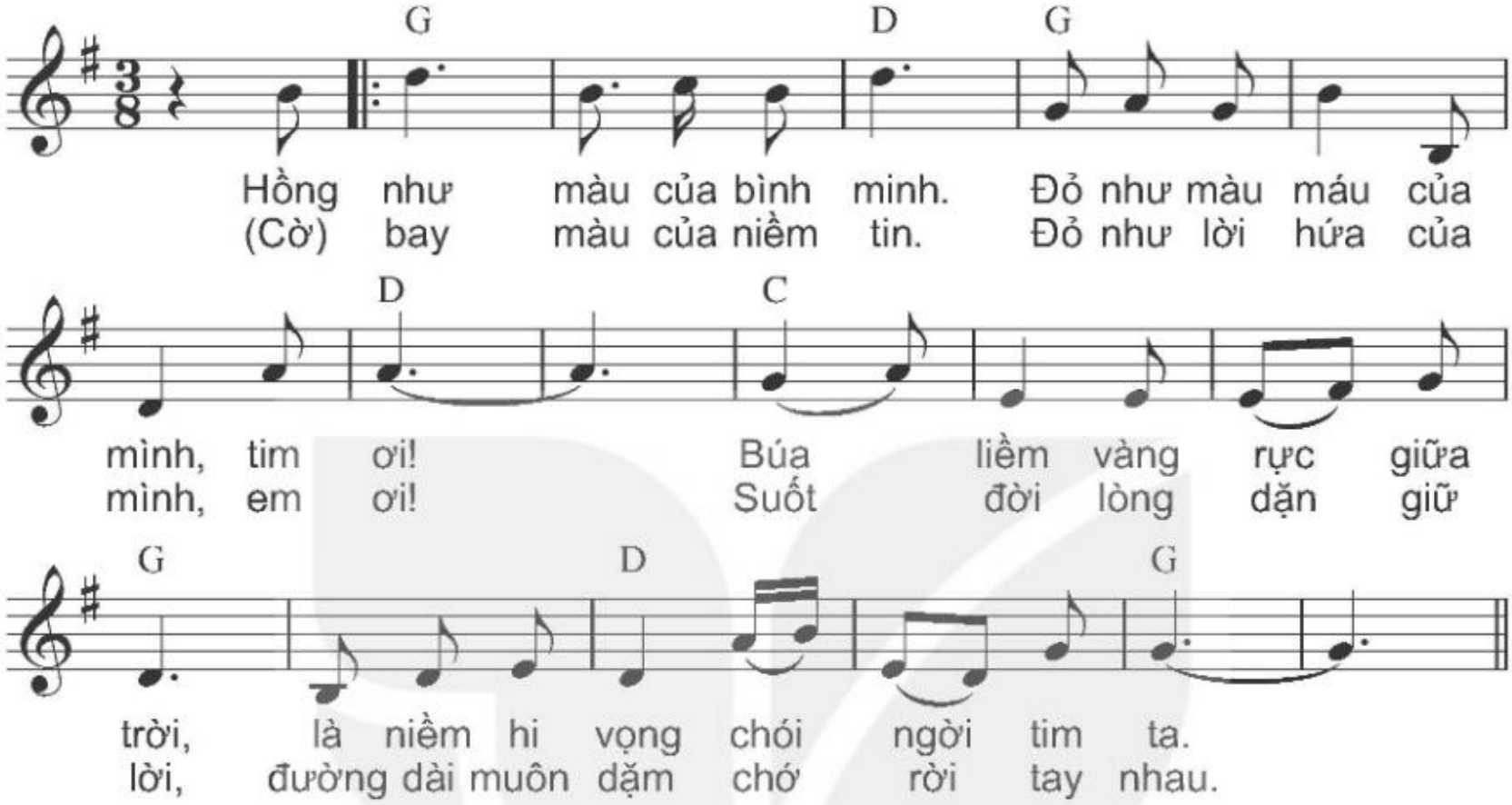

Thực hành các hợp âm B^7 trên đàn guitar.
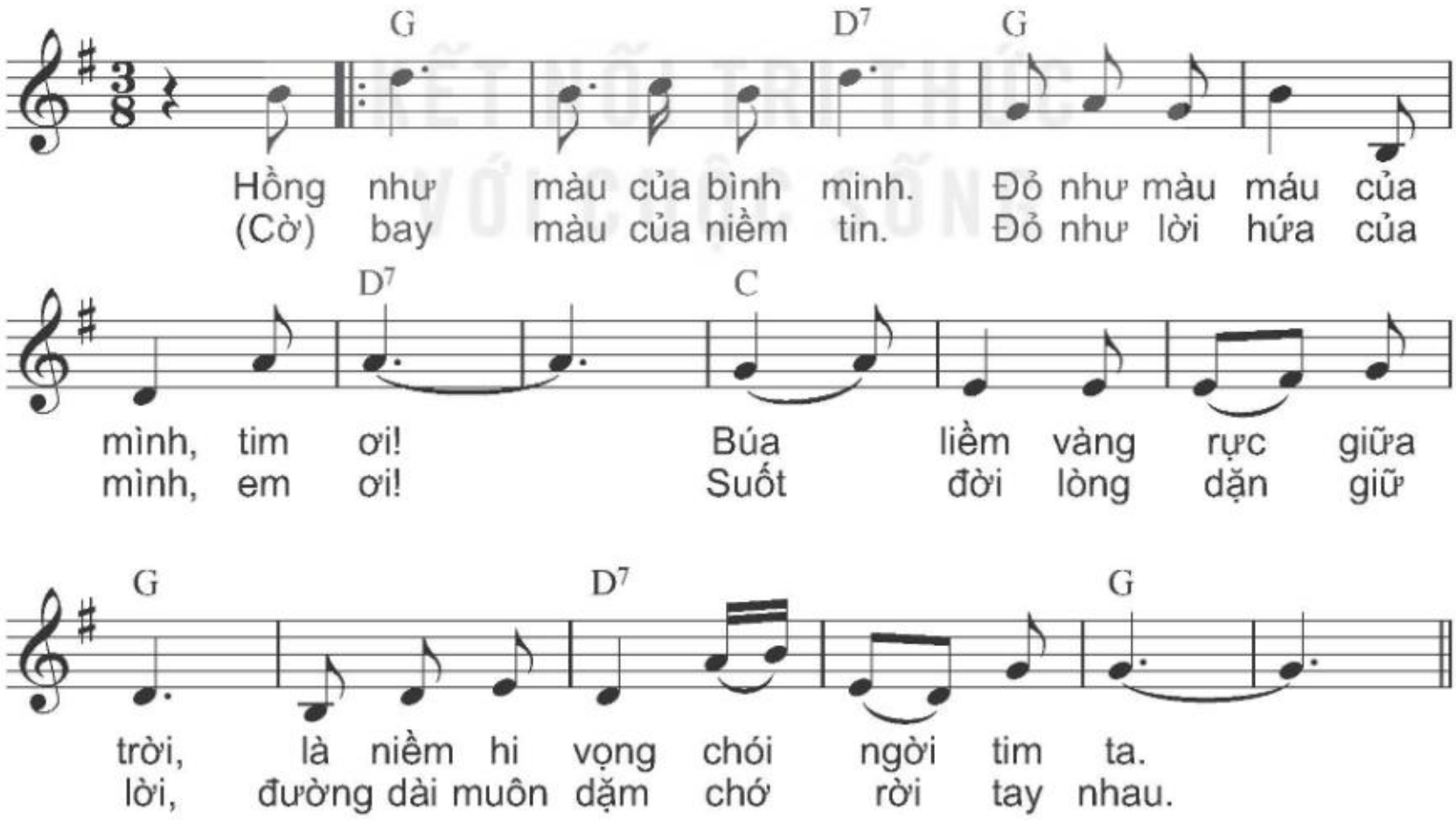
3. Thực hành và cảm nhận màu sắc, tính chất của hợp âm bảy át

Thực hành các hợp âm đệm của trích đoạn bài hát *Màu cờ tôi yêu* (nhạc: Phạm Tuyên; lời: Diệp Minh Tuyền) và nêu cảm nhận về màu sắc của các hợp âm.

Bản nhạc đệm bằng hợp âm ba, không có hợp âm bảy:

Bản nhạc có thêm hợp âm bảy:
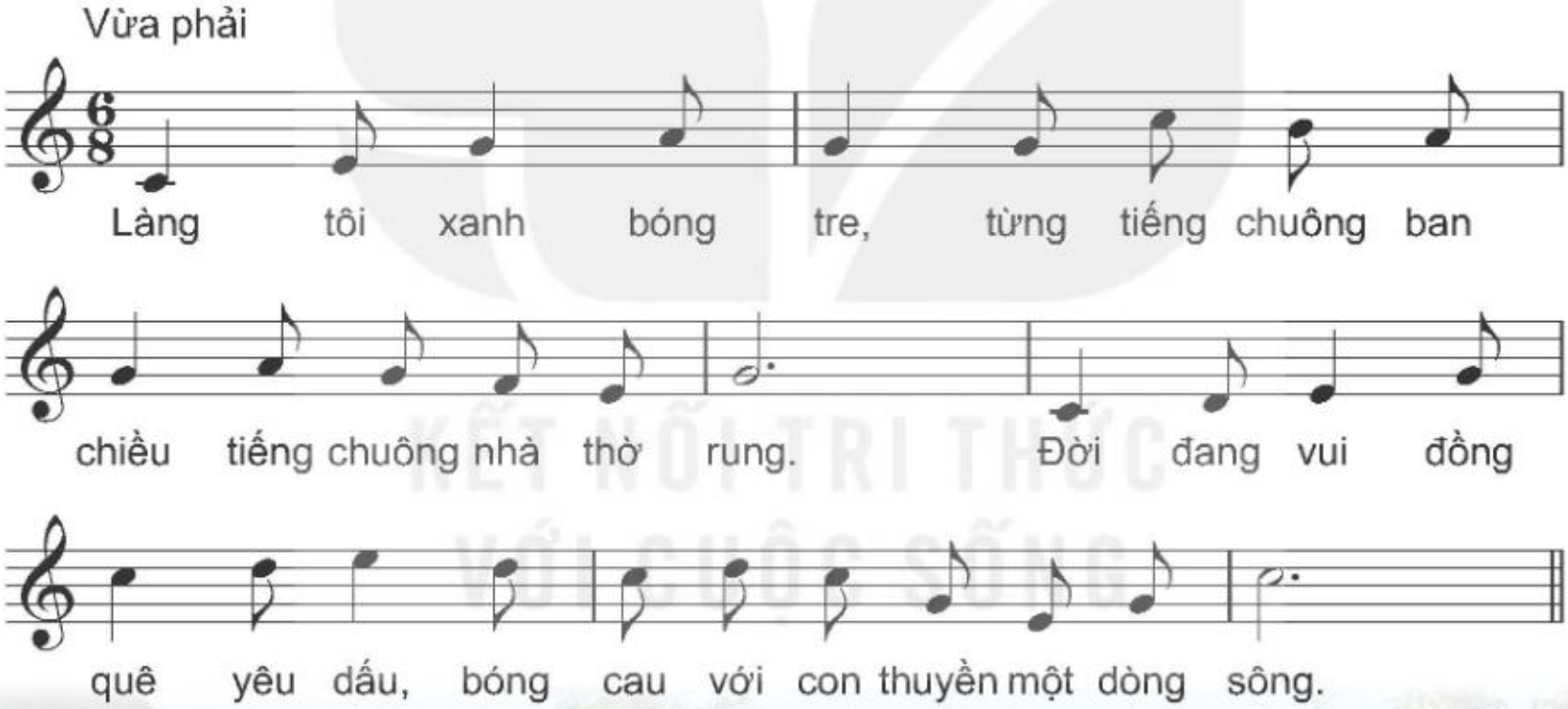

1. Hợp âm bảy át được xây dựng trên âm bậc mấy của điệu thức trưởng và thứ hoà thanh?
2. Nêu cấu tạo của hợp âm bảy át.
3. Tính chất của hợp âm bảy át như thế nào? Hợp âm bảy át thường được giải quyết về hợp âm gì?
4. Viết hợp âm bảy át của giọng Son trưởng và Mi thứ hoà thanh, thực hành các hợp âm đó trên nhạc cụ.

Trong giai điệu của trích đoạn dưới đây, âm nào có thể kết hợp với hợp âm bảy át?

Làng tôi

(Trích)

Nhạc và lời: Văn Cao
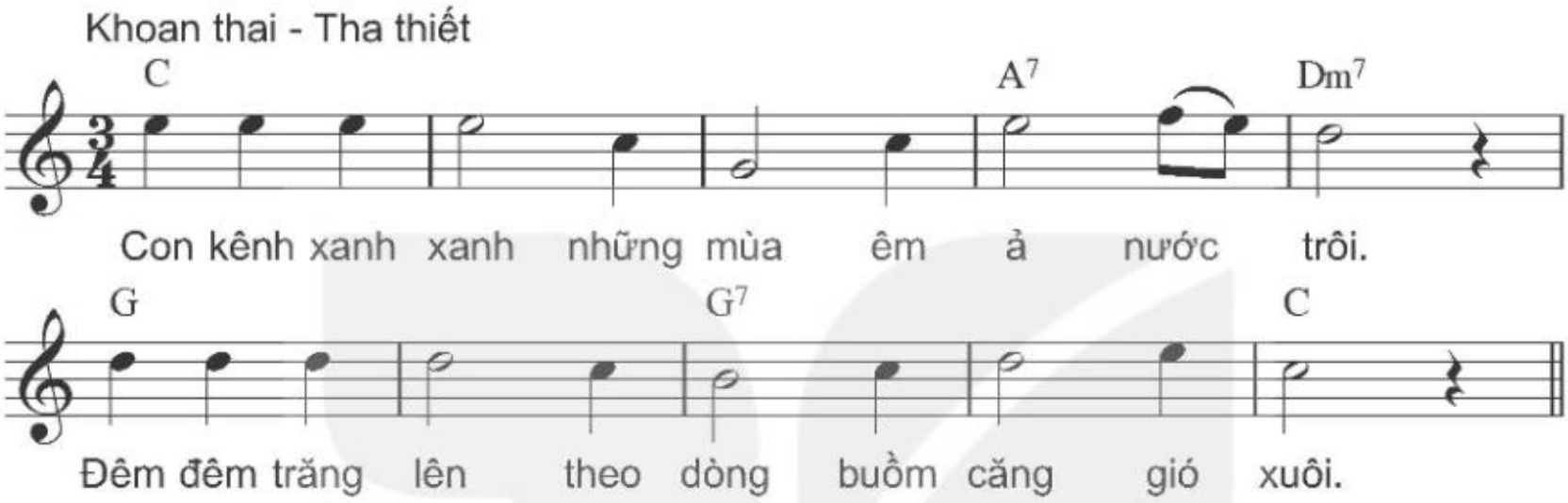

KẾT NỐI TRI THỨC
VỚI CUỘC SỐNG

Bài 4

HỢP ÂM BẢY THỨ, BẢY TRƯỞNG

Nghe trích đoạn giai điệu và hợp âm phần đệm ca khúc *Con kênh xanh xanh* của nhạc sĩ Ngô Huỳnh.
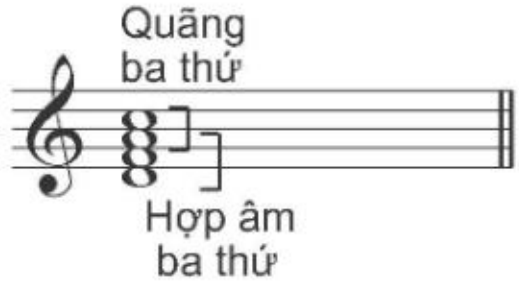

Em có cảm nhận gì về tính chất và màu sắc của những hợp âm phần đệm trong trích đoạn trên?

Ngoài hợp âm bảy át xây dựng trên bậc V của điệu thức trưởng và thứ hoà thanh, trong âm nhạc còn có một số dạng hợp âm bảy khác.

1. Hợp âm bảy thứ

Hợp âm bảy thứ được xây dựng trên bậc II, III và bậc VI của điệu thức trưởng tự nhiên. Hợp âm bảy thứ có cấu tạo là một hợp âm ba thứ cộng thêm một quãng ba thứ ở phía trên.

Hợp âm bảy thứ có tính chất êm dịu, thanh thoát, màu sắc hơi tối.
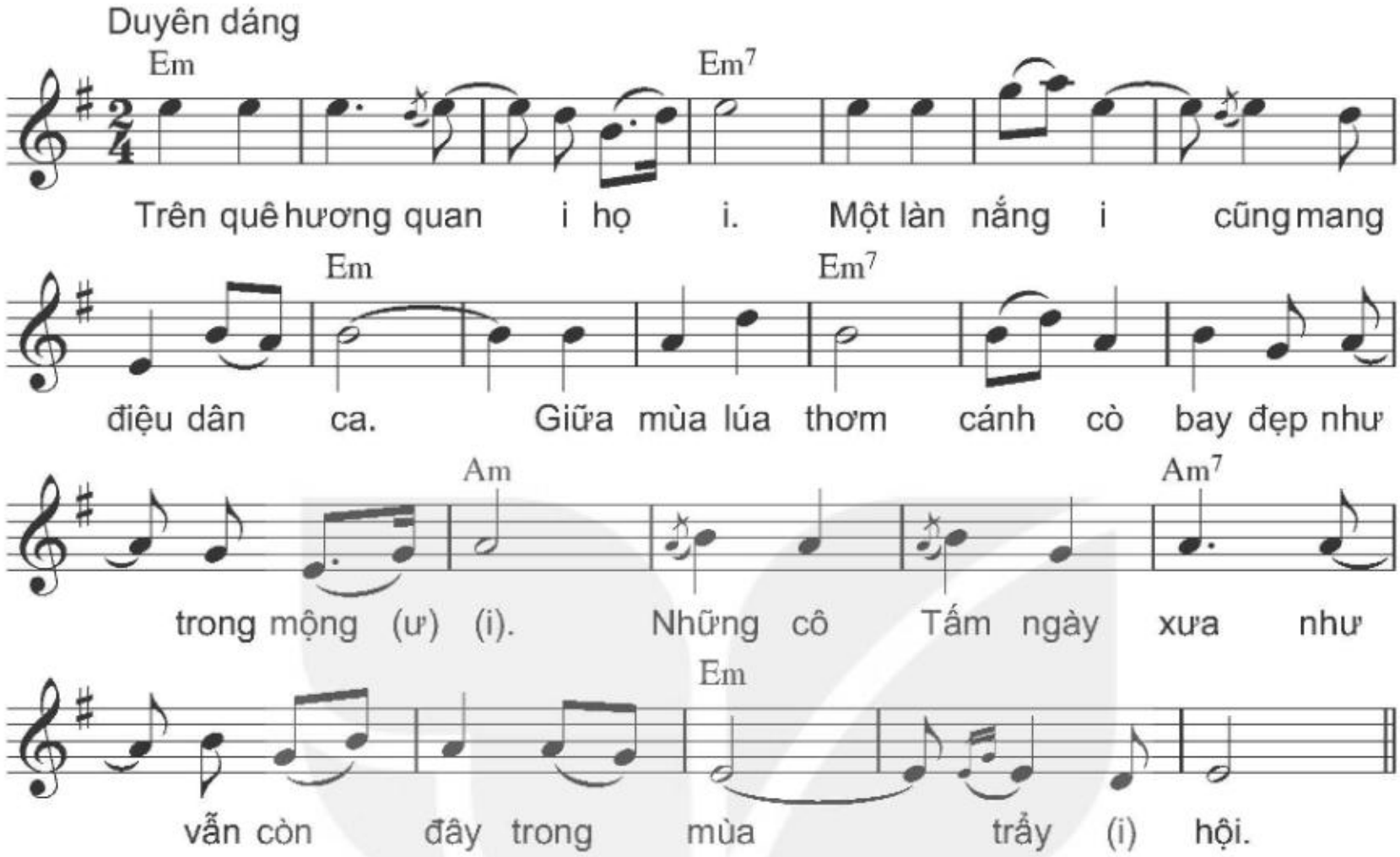
Hợp âm bảy thứ có kí hiệu là chữ cái kèm theo chữ *m* và số 7. *Ví dụ:* Am^7,...

Hợp âm bảy thứ được sử dụng phổ biến trong phần đệm của những ca khúc có tính chất âm nhạc trữ tình mang phong cách dân gian.

Ví dụ:

Những cô gái quan họ

Nhạc và lời: Phó Đức Phương

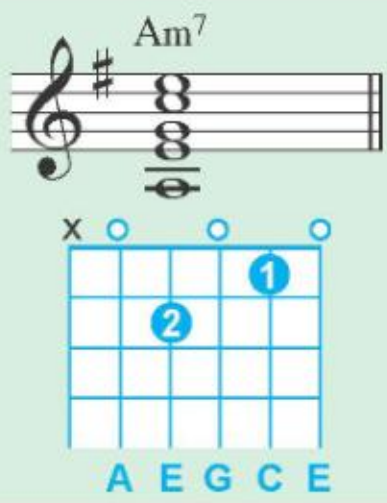

Cách xây dựng hợp âm bảy thứ:

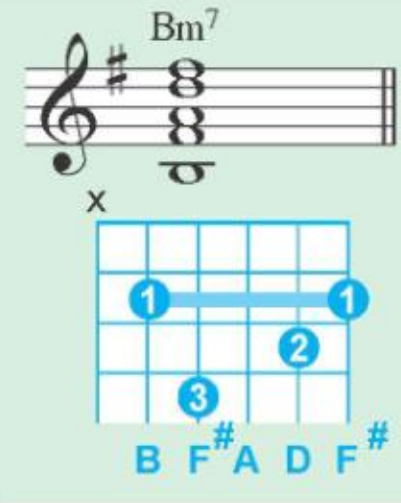
Tuỳ thuộc vào giọng cụ thể, có thể xây dựng hợp âm bảy thứ từ các hợp âm ba xây dựng trên bậc II, bậc III và bậc VI, sau đó cộng thêm một quãng ba thứ ở phía trên.

Ví dụ: Trên giọng Son trưởng, hợp âm bảy thứ bậc II là La thứ bảy (Am^7); hợp âm bảy thứ bậc III là Si thứ bảy (Bm^7), hợp âm bảy thứ bậc VI là Mi thứ bảy (Em^7).

Hợp âm La thứ bảy (Am^7)
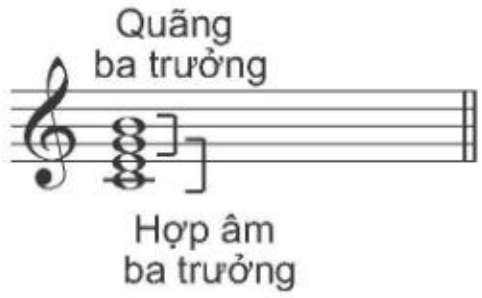

Hợp âm Si thứ bảy (Bm^7)

Thực hành các hợp âm Am^7, Bm^7, Em^7 trên đàn guitar.

2. Hợp âm bảy trưởng

Hợp âm bảy trưởng cấu tạo bởi các hợp âm ba trưởng cộng thêm một quãng 3 trưởng ở phía trên.

Hợp âm bảy trưởng là hợp âm mang tính chất nghịch, âm hưởng của hợp âm này tạo cảm giác chơi vơi, mênh mông, rộng lớn.

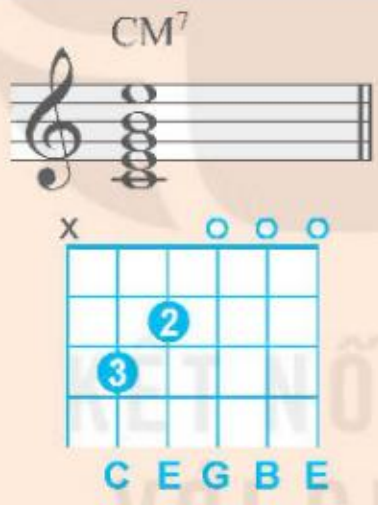
Kí hiệu của hợp âm bảy trưởng là chữ cái in kèm theo chữ M và số 7.

Ví dụ: Đô trưởng bảy là CM^7, Pha trưởng bảy là FM^7.

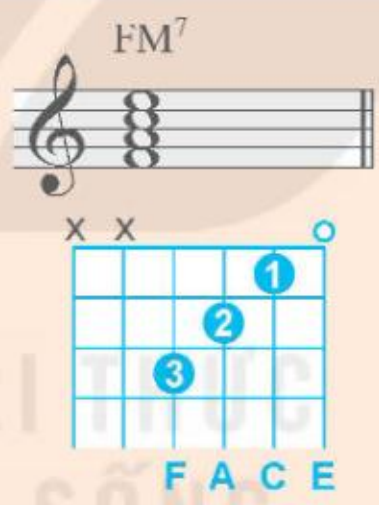
Trong điệu trưởng có thể tạo ra các hợp âm bảy trưởng từ các hợp âm ba trưởng xây dựng trên bậc I, IV.

Ví dụ: Các hợp âm bảy trưởng của giọng Đô trưởng.

Hợp âm Đô trưởng 7 (CM^7)

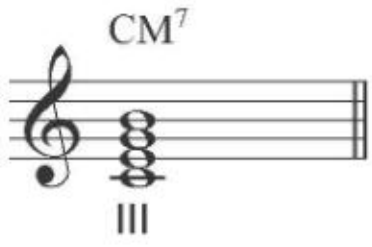

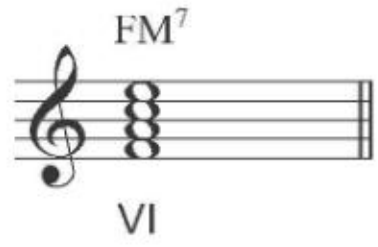
Hợp âm Pha trưởng 7 (FM^7)

Trong điệu thứ tự nhiên, có thể tạo ra các hợp âm bảy trưởng từ các hợp âm ba trưởng xây dựng trên bậc III, VI.

Ví dụ: các hợp âm bảy trưởng của giọng La thứ tự nhiên:
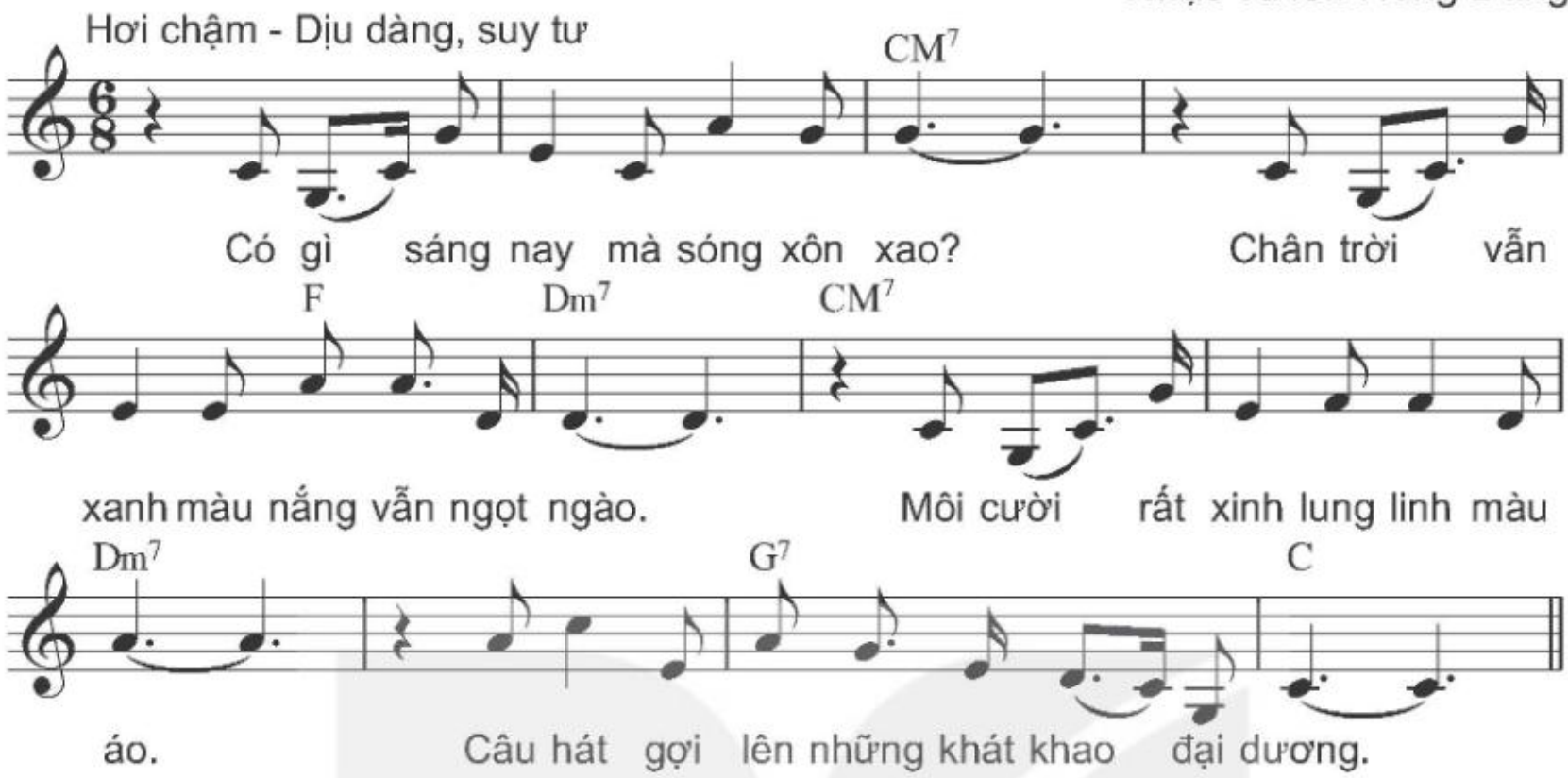

Hợp âm bảy trưởng thường được sử dụng trong phần đệm của các ca khúc mang phong cách nhạc jazz và blue.

Biển hát chiều nay

(Trích)

Nhạc và lời: Hồng Đăng

Cách xây dựng hợp âm bảy trưởng:

Khi xây dựng hợp âm bảy trưởng, tuỳ thuộc vào giọng cụ thể, xây dựng các hợp âm ba trưởng và cộng thêm một quãng ba trưởng sẽ có các hợp âm bảy trưởng.

Ví dụ: Trên giọng Son trưởng có ba hợp âm ba trưởng là Son trưởng bậc I, Đô trưởng bậc IV. Khi cộng thêm một quãng ba trưởng phía trên sẽ có các hợp âm Son trưởng bảy (GM^7), Đô trưởng bảy (CM^7).

Thực hành các hợp âm CM^7, FM^7, GM^7 trên đàn guitar.

1. Hợp âm bảy thứ được xây dựng trên bậc nào của điệu thức trưởng? Nêu cấu tạo của hợp âm bảy thứ.
2. Hợp âm bảy trưởng được xây dựng trên những hợp âm nào của điệu trưởng và điệu thứ? Nêu cấu tạo của hợp âm bảy trưởng.

1. Viết các hợp âm bảy thứ trên giọng Son trưởng và thực hành trên nhạc cụ.
2. Viết các hợp âm bảy trưởng trên giọng Mi thứ tự nhiên và thực hành trên nhạc cụ.

Chuyên đề 2

PHƯƠNG PHÁP XÁC ĐỊNH GIỌNG VÀ ĐẶT HỢP ÂM ĐỆM CHO CA KHÚC, BẢN NHẠC
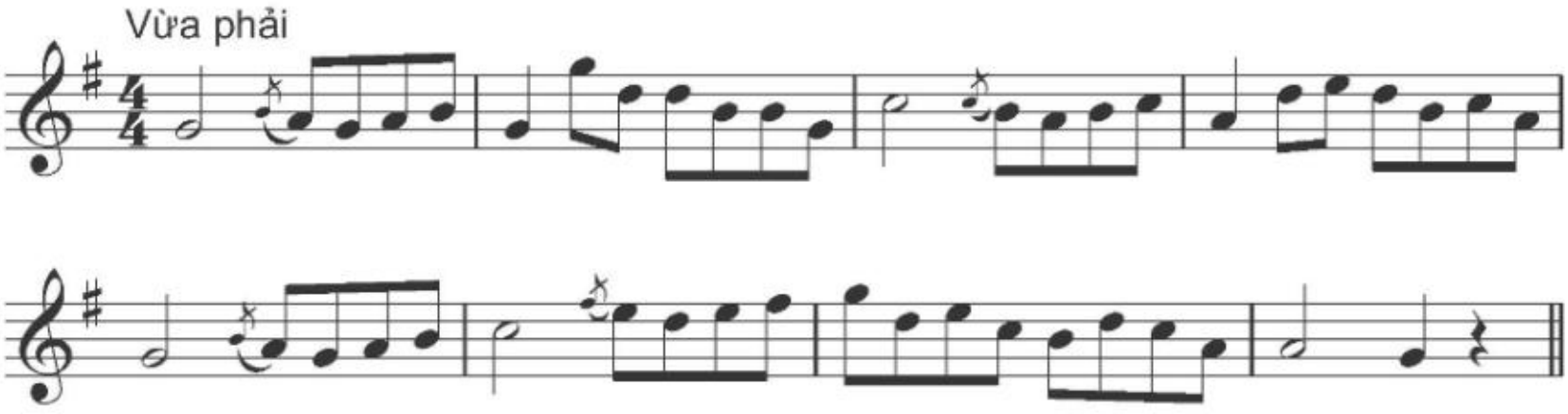
Yêu cầu cần đạt:

- *Thể hiện được sơ đồ hợp âm đệm trên đàn guitar.*
- *Cảm nhận được sự hoà quyện giữa hợp âm với giai điệu ca khúc.*
- *Phân tích được những đặc điểm của bản nhạc về giọng điệu, giai điệu, tính chất âm nhạc, cấu trúc,…*
- *Xác định đúng giọng của bản nhạc và đặt các hợp âm phù hợp.*
- *Thử nghiệm ý tưởng mới khi đặt hợp âm cho bản nhạc.*
- *Biết vận dụng đặt hợp âm trong các hoạt động âm nhạc.*

Bài 1 PHƯƠNG PHÁP XÁC ĐỊNH GIỌNG CHO CA KHÚC, BẢN NHẠC

KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

Quan sát trích đoạn bản nhạc *Sonatine* của L. v. Beethoven.

Dấu hoá theo khoá được đặt ở vị trí nào và âm kết của trích đoạn trên là âm gì?

1. Khái niệm xác định giọng

Xác định giọng là dựa vào các dấu hiệu có trên một bản nhạc để nhận biết giọng của bản nhạc.

2. Phương pháp xác định giọng cho ca khúc, bản nhạc

Để xác định giọng của một bản nhạc, cần dựa vào một số dấu hiệu sau:

– Hoá biểu (dấu hoá theo khoá) của bản nhạc.

– Âm mở đầu và âm kết thúc của bản nhạc thường là âm chủ của giọng.
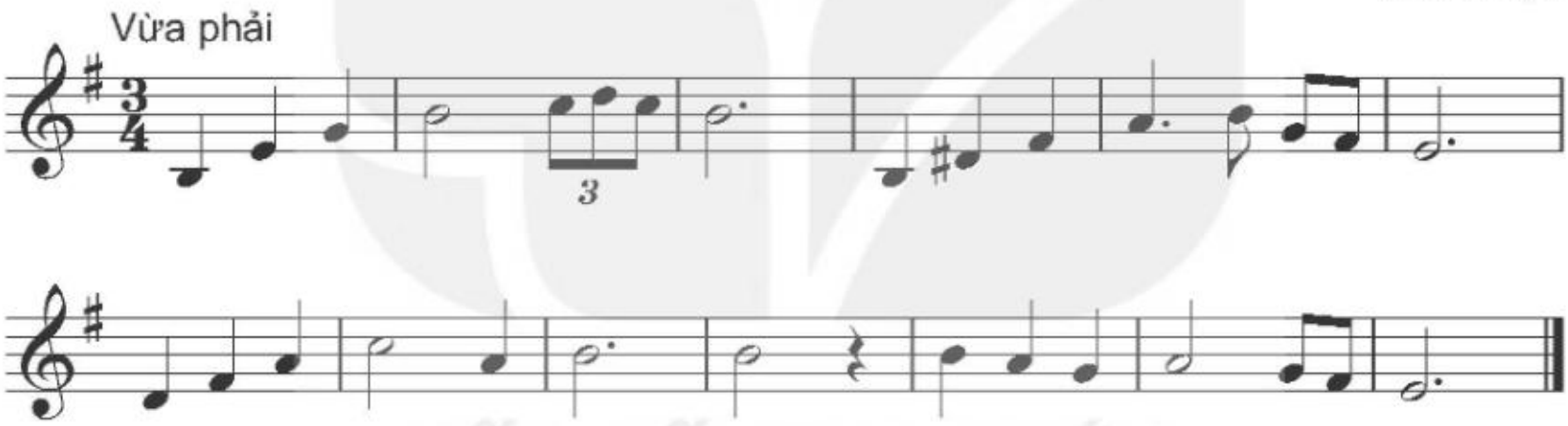
– Sự xuất hiện của âm chủ và các âm ổn định của giọng trong bản nhạc.

Ví dụ:

Nghệ sĩ với cây đàn

(Trích)

Nhạc Nga

– Đoạn trích *Nghệ sĩ với cây đàn* có một dấu Pha thăng ở hoá biểu. Dấu hiệu đầu tiên này cho biết bản nhạc có thể thuộc giọng Son trưởng hoặc Mi thứ.

– Ở ô nhịp thứ tư xuất hiện âm Rê thăng (bậc VII của giọng Mi thứ được nâng lên nửa cung, đây là dấu hiệu của giọng Mi thứ hoà thanh).

– Âm kết của đoạn nhạc là âm Mi (âm chủ của giọng Mi thứ).

– Trong giai điệu, âm Mi và các âm thuộc trục chính của giọng Mi thứ (Mi – Son – Si) xuất hiện nhiều lần.

Từ những dấu hiệu trên, có thể khẳng định đoạn nhạc được viết ở giọng Mi thứ hoà thanh.

1. Nêu những dấu hiệu cơ bản để xác định giọng của một bản nhạc.
2. Trình bày cảm nhận của em về tính chất âm nhạc của đoạn trích *Nghệ sĩ với cây đàn* (mềm mại hay mạnh mẽ, vui vẻ hay u buồn).

Xác định giọng và tính chất âm nhạc của hai trích đoạn ca khúc dưới đây:

Bài 1
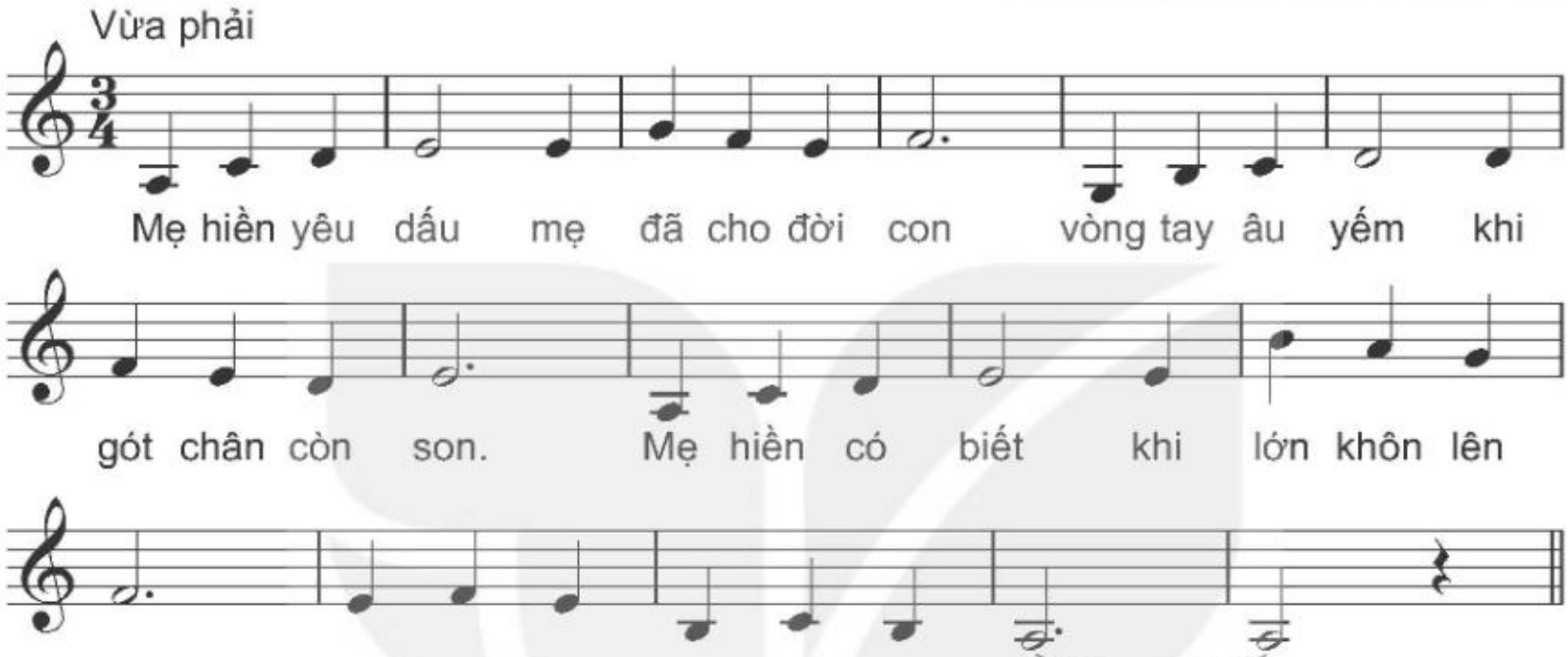
Mẹ hiền yêu dấu

(Maman oh maman)

(Trích)

Sáng tác: J. Larriaga

Phỏng dịch lời Việt: Thanh Lan
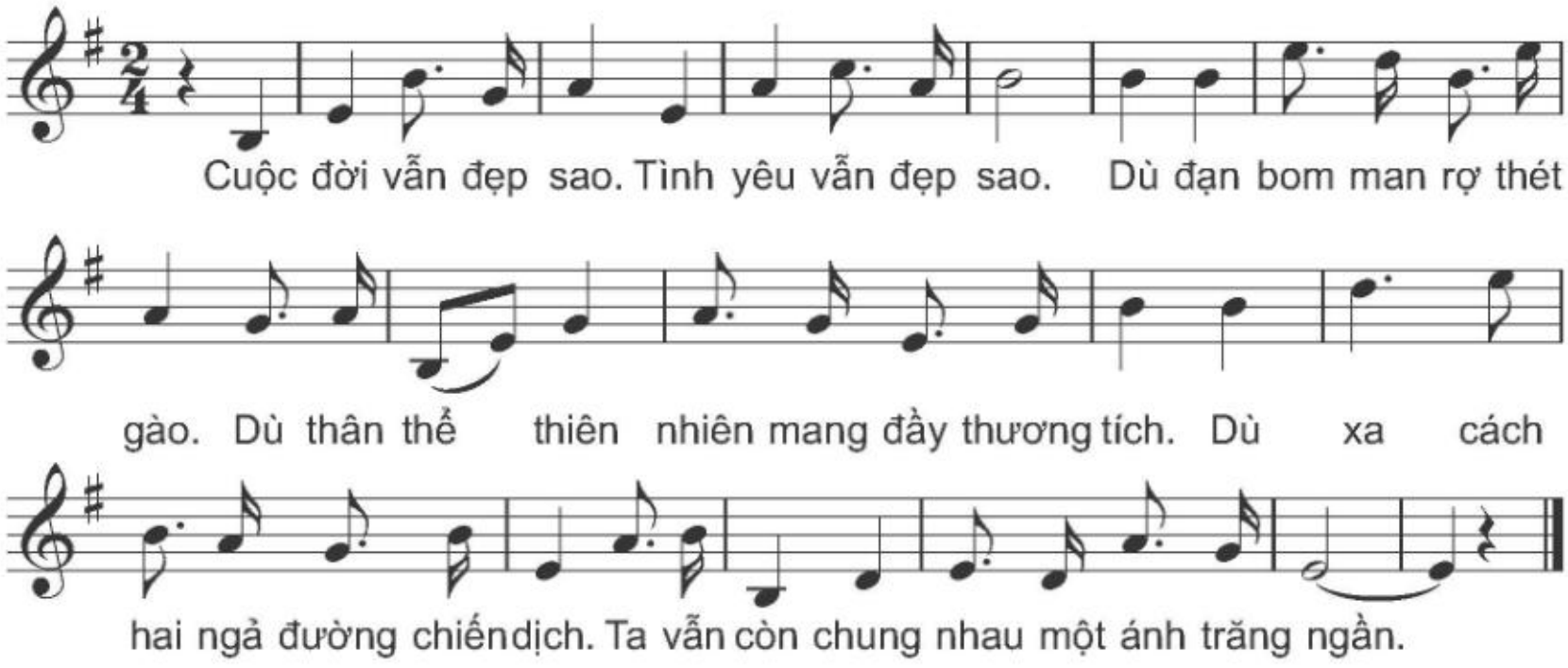

Bài 2

Cuộc đời vẫn đẹp sao

(Trích)

Nhạc: Phan Huỳnh Điểu

Lời: thơ Dương Hương Ly

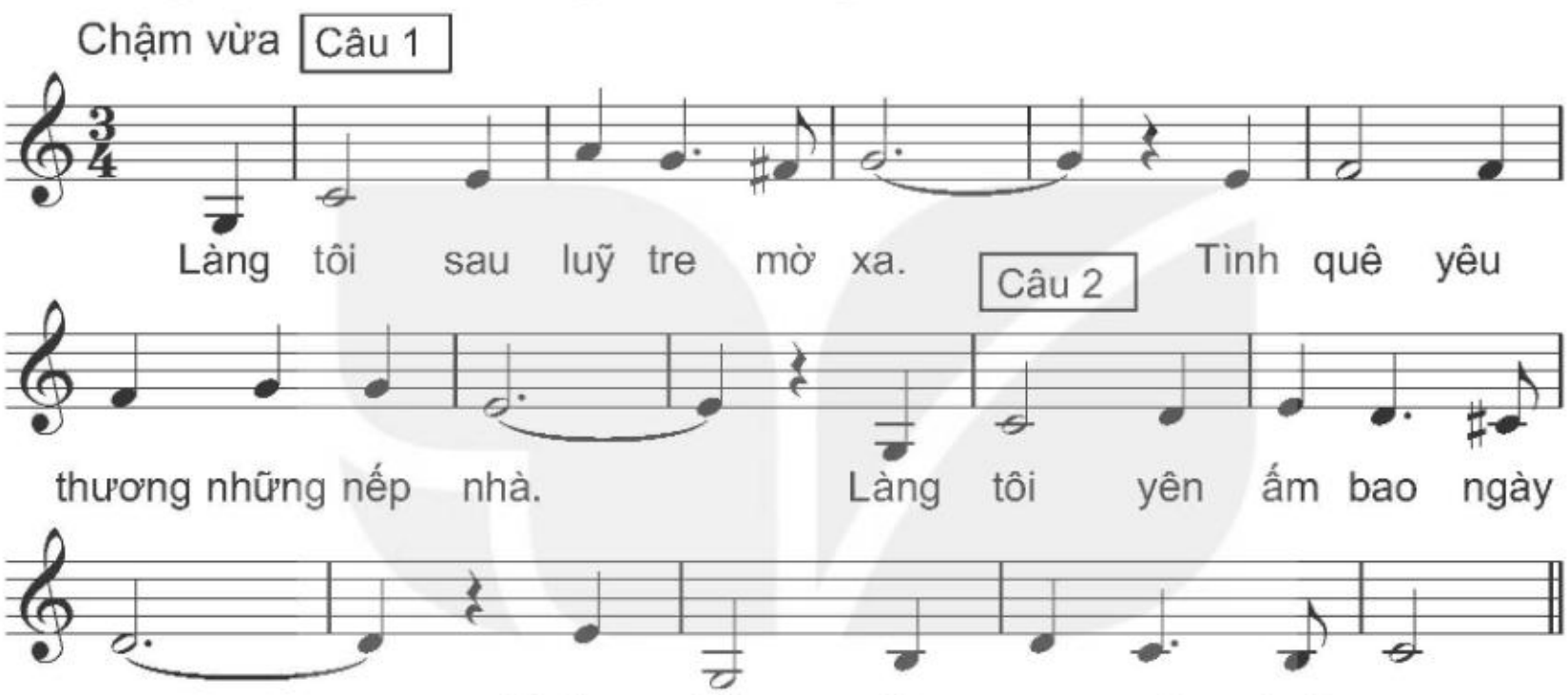

KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

Bài
2

PHƯƠNG PHÁP XÁC ĐỊNH CẤU TRÚC CỦA CA KHÚC, BẢN NHẠC

Nghe hai câu nhạc trong ca khúc *Làng tôi* của nhạc sĩ Hồ Bắc.

Em có nhận xét gì sau khi nghe hai câu nhạc trên? Nét giai điệu câu hát thứ hai có gì khác biệt so với câu thứ nhất?

1. Câu nhạc

Câu nhạc là một phần của đoạn nhạc và là đơn vị cơ bản trong cấu trúc âm nhạc. Mỗi câu nhạc thể hiện được một ý tưởng, một hình tượng âm nhạc tương đối hoàn chỉnh.

Đối với ca khúc, điểm dừng câu nhạc thường trùng với điểm dừng câu của lời ca.
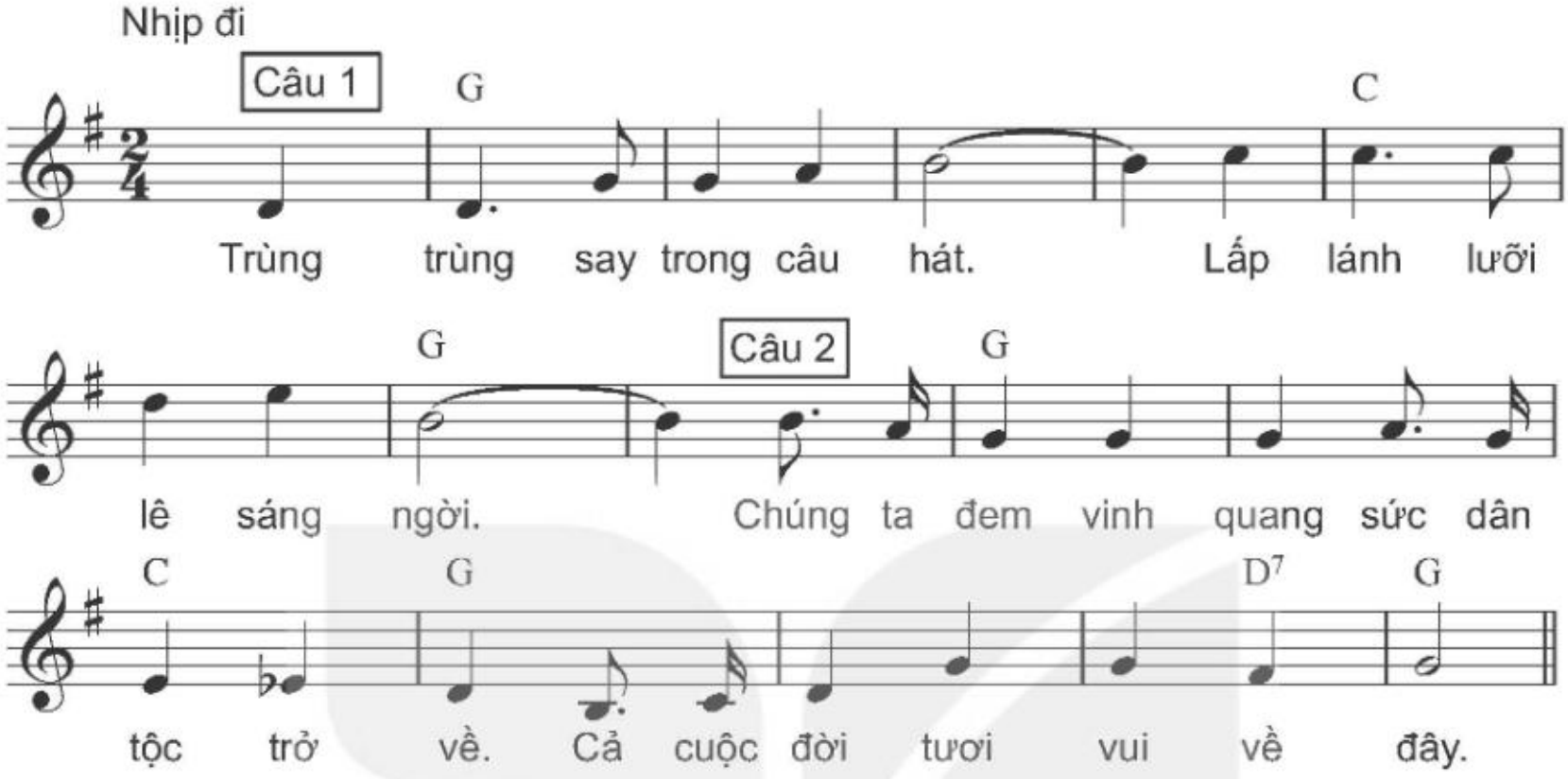
KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

Ví dụ:

Tiến về Hà Nội

(Trích)

Nhạc và lời: Văn Cao
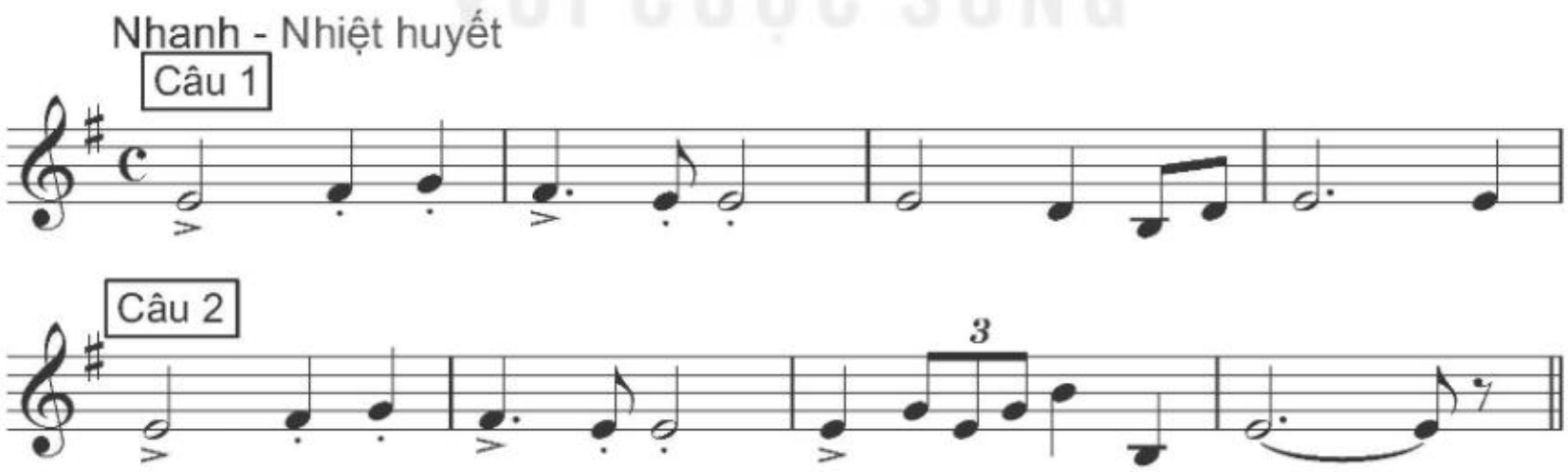

Đối với nhạc đàn, điểm dừng câu thường được nhận biết bằng một nốt có trường độ dài hơn hoặc dấu lặng. Thông thường mỗi câu nhạc có độ dài từ bốn đến tám nhịp.

Ví dụ:

Thế giới mới

(Symphony N°9, trích chủ đề chương IV)

A. Dvorak

2. Đoạn nhạc

Đoạn nhạc là dạng kết cấu âm nhạc thể hiện một ý nhạc hoàn chỉnh. Một đoạn nhạc thường bao gồm hai câu nhạc trở lên, mỗi câu thường có bốn nhịp. Có hai dạng đoạn nhạc cơ bản.

KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

a) Đoạn nhạc có cấu trúc nhắc lại: câu thứ hai nhắc lại câu thứ nhất nhưng có thay đổi ở cuối câu
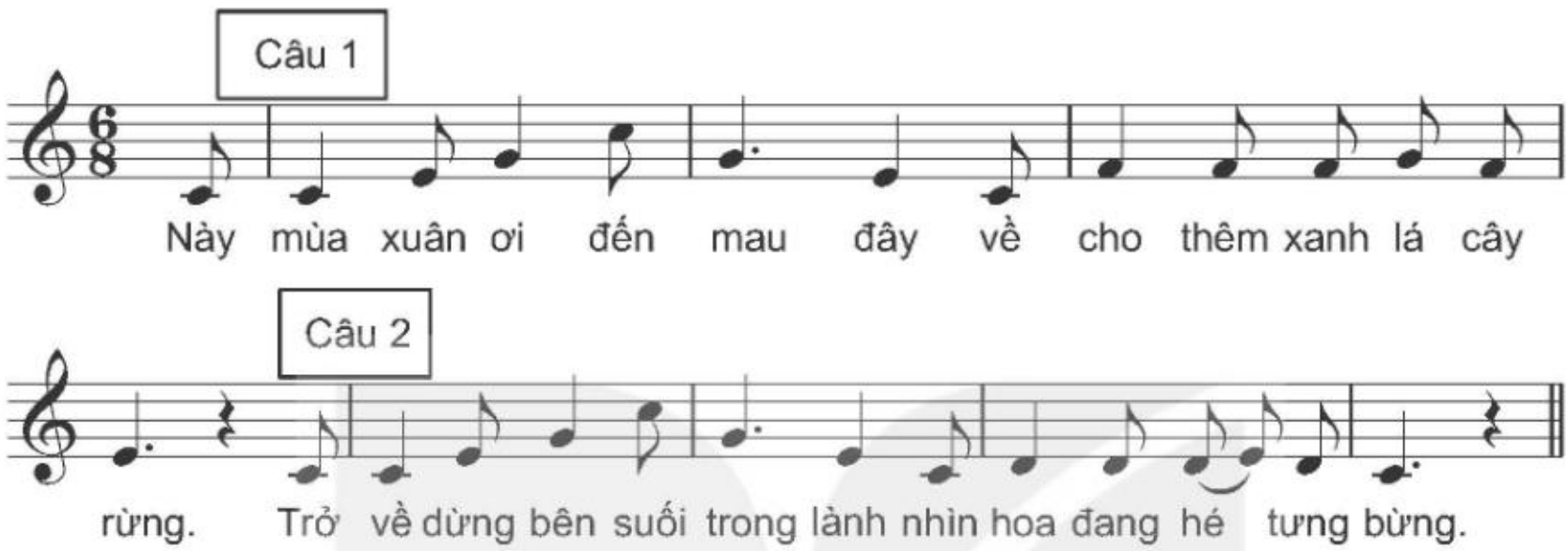
Ví dụ:

Khát vọng mùa xuân

(Trích)

Nhạc: W. Mozart

Phỏng dịch lời Việt: Tô Hải

– Trích đoạn bài *Khát vọng mùa xuân* là một đoạn nhạc gồm hai câu, câu thứ nhất được kết ở âm Mi (âm bậc III của giọng Đô trưởng).

– Trong giai điệu, các âm ổn định (Đô, Mi, Son) xuất hiện nhiều lần.

– Câu thứ hai nhắc lại câu thứ nhất nhưng có thay đổi và kết ở âm Đô (âm chủ bậc I của giọng Đô trưởng).

Như vậy, có thể khẳng định, đoạn nhạc được viết ở giọng Đô trưởng, bao gồm hai câu; giai điệu mang tính chất trong sáng, mềm mại, uyển chuyển.
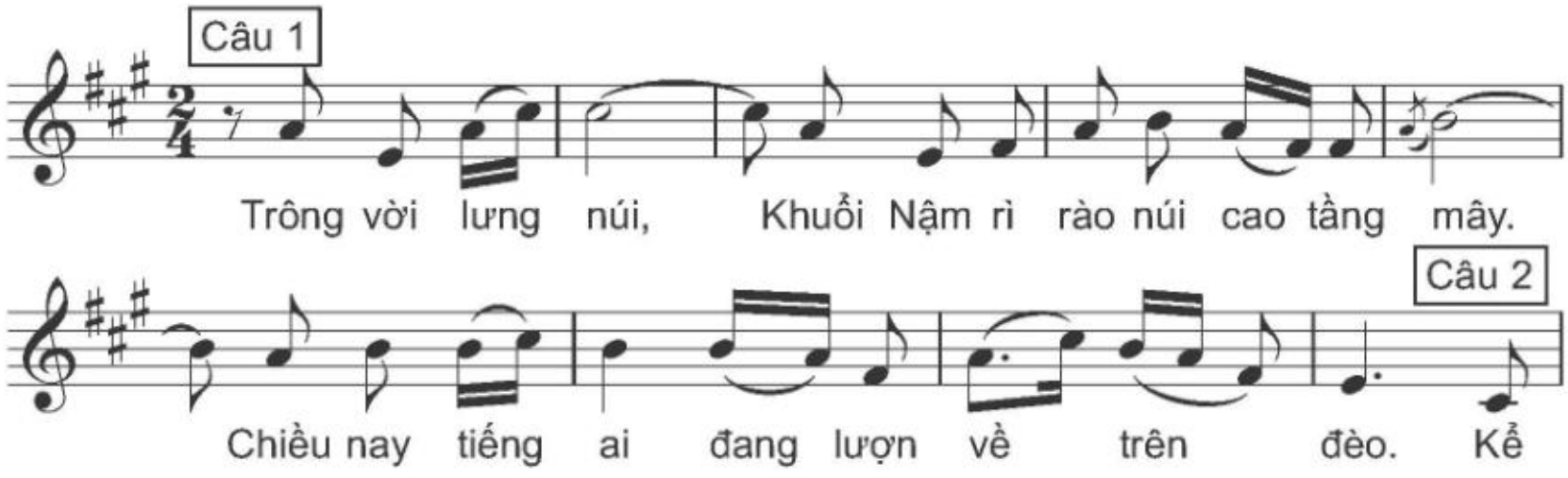
b) Đoạn nhạc có cấu trúc không nhắc lại: câu thứ hai không nhắc lại câu thứ nhất mà mang tính phát triển hoặc tương phản

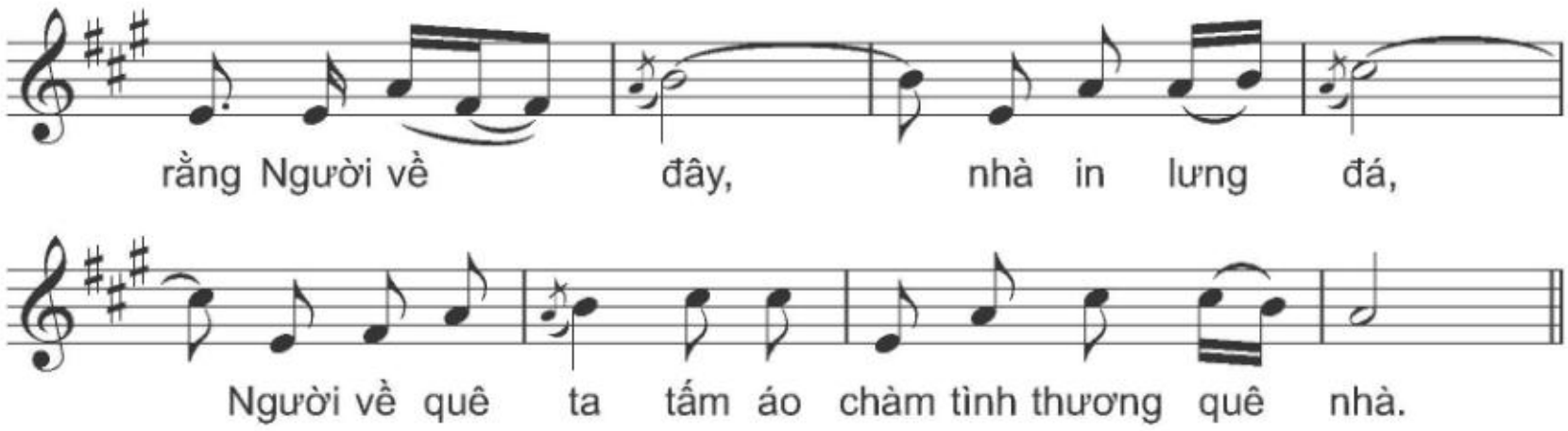
Ví dụ:

Tiếng hát giữa rừng Pác Bó

(Trích)

Nhạc và lời: Nguyễn Tài Tuệ

– Đoạn nhạc trên của bài *Tiếng hát giữa rừng Pác Bó* có hai câu, câu thứ hai không nhắc lại câu thứ nhất mà phát triển từ chất liệu của câu thứ nhất.

– Đoạn nhạc được viết ở giọng La trưởng; giai điệu mang tính chất trong sáng, mềm mại, uyển chuyển,...

1. Câu nhạc là gì? Đoạn nhạc là gì?
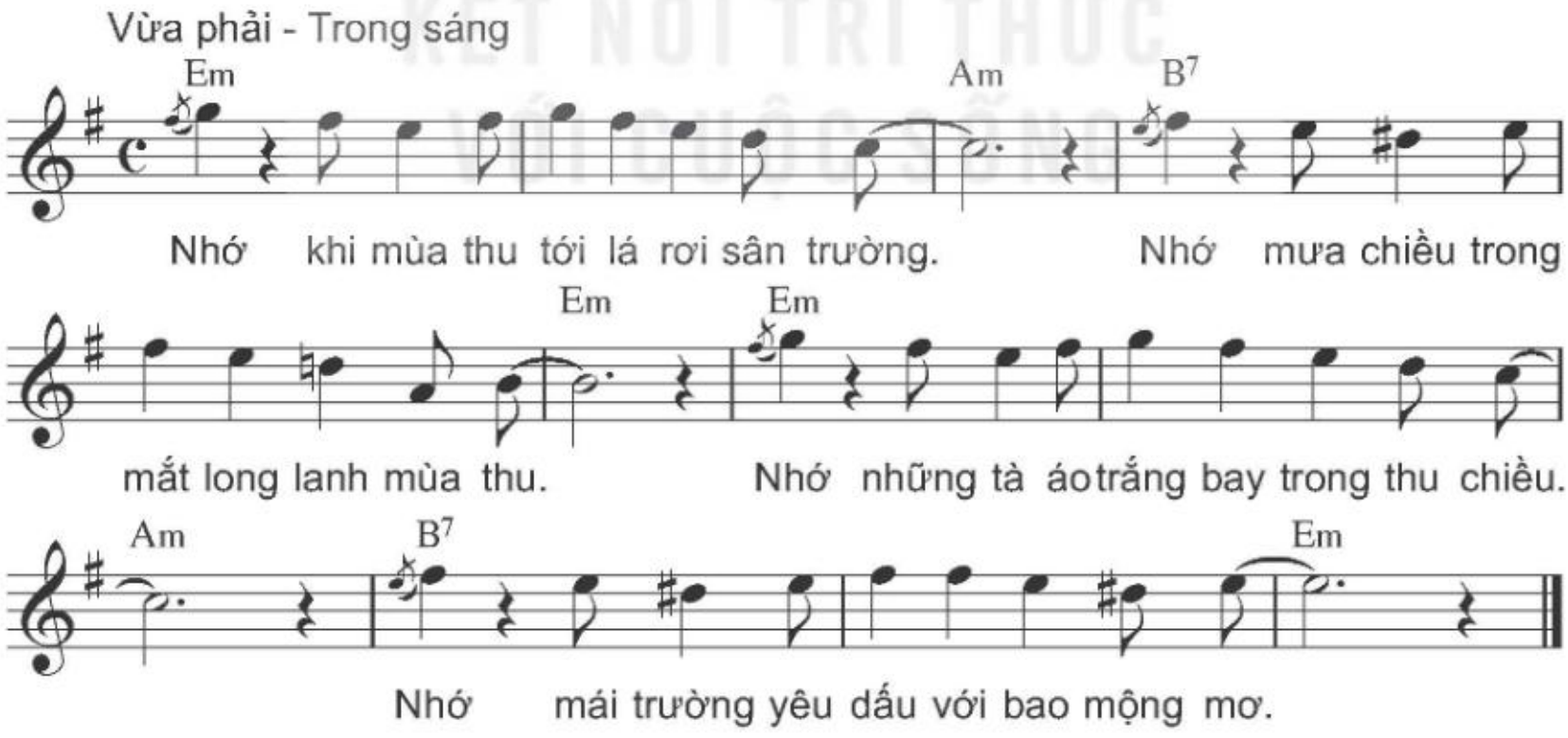
2. Tìm một ca khúc/bản nhạc có cấu trúc câu nhắc lại và không nhắc lại, phân tích cấu trúc của ca khúc/bản nhạc đó.

Xác định cấu trúc và tính chất âm nhạc của trích đoạn dưới đây:

Chiều thu nhớ trường

(Trích)
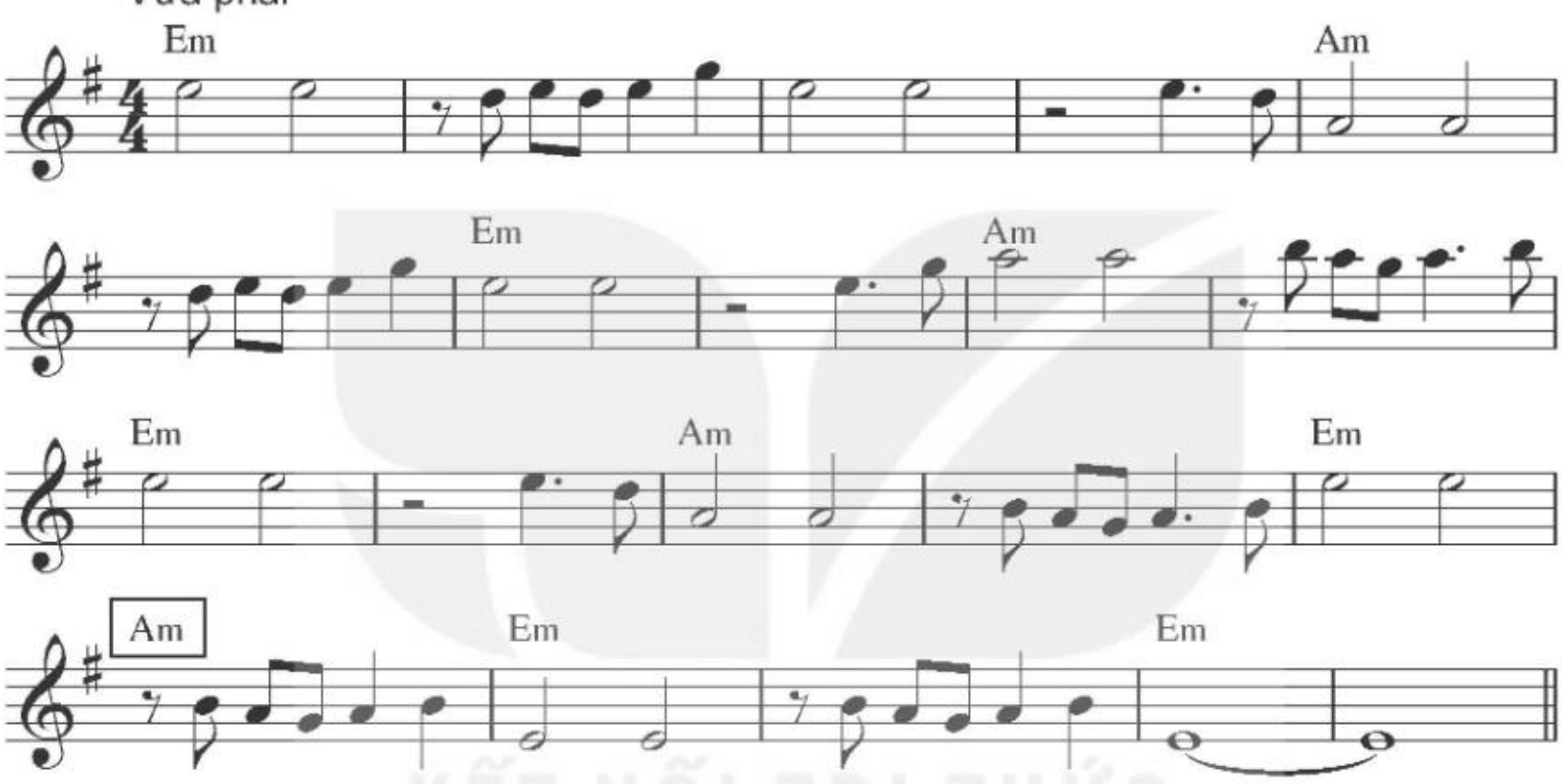
Nhạc và lời: Cao Minh Khanh

Bài 3

VÒNG HỢP ÂM ĐỆM CHO CA KHÚC, BẢN NHẠC

Xem và nghe trích đoạn tác phẩm *Voyage a Venise* của Paul de Senneville – Olivier Toussaint.

Trong trích đoạn trên có bao nhiêu hợp âm đệm cho giai điệu và là những hợp âm gì? Chúng được tiến hành theo chu kì như thế nào?

1. Vòng hợp âm

Vòng hợp âm là một chuỗi các hợp âm được kết nối, luân chuyển qua lại với nhau theo những quy luật nhất định, sử dụng trong phần đệm của ca khúc và bản nhạc.

Trong một ca khúc, bản nhạc, tuỳ thuộc vào giai điệu của các câu, đoạn nhạc mà lựa chọn, sử dụng các vòng hợp âm khác nhau.

KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

2. Một số vòng hợp âm phổ biến
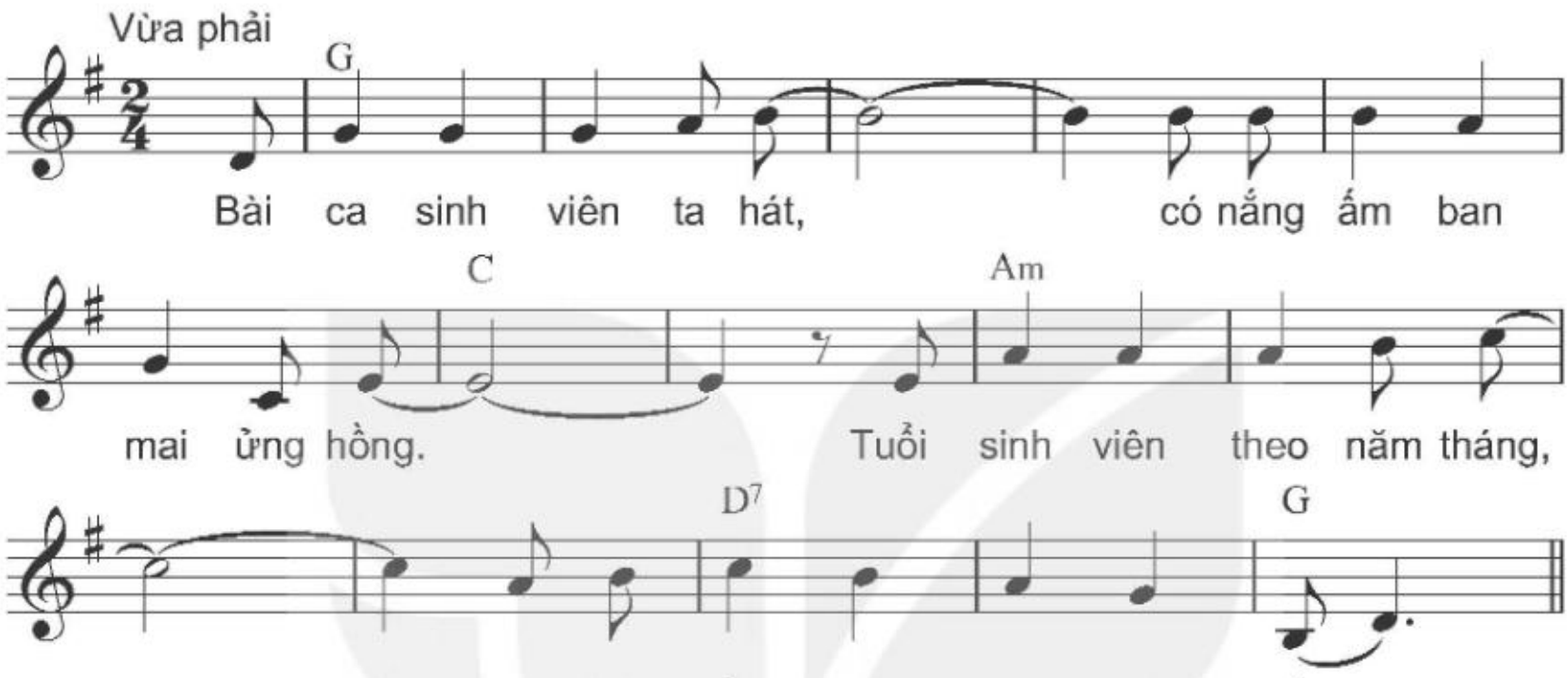
Vòng hợp âm: I – IV – II – V – I

Ví dụ:

Bài ca sinh viên

(Trích)

Nhạc và lời: Trần Hoàng Tiến

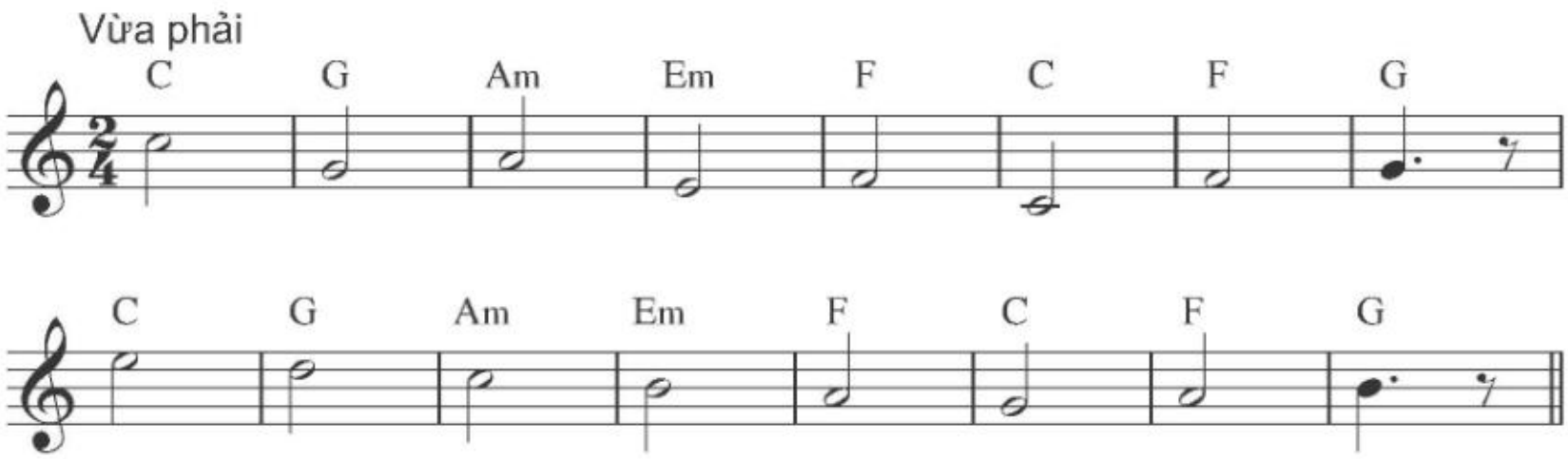
Vòng hợp âm: I – V – VI – III – IV – I – IV – V

Ví dụ:

Canon

(Trích)

J. Pachelbel

KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG
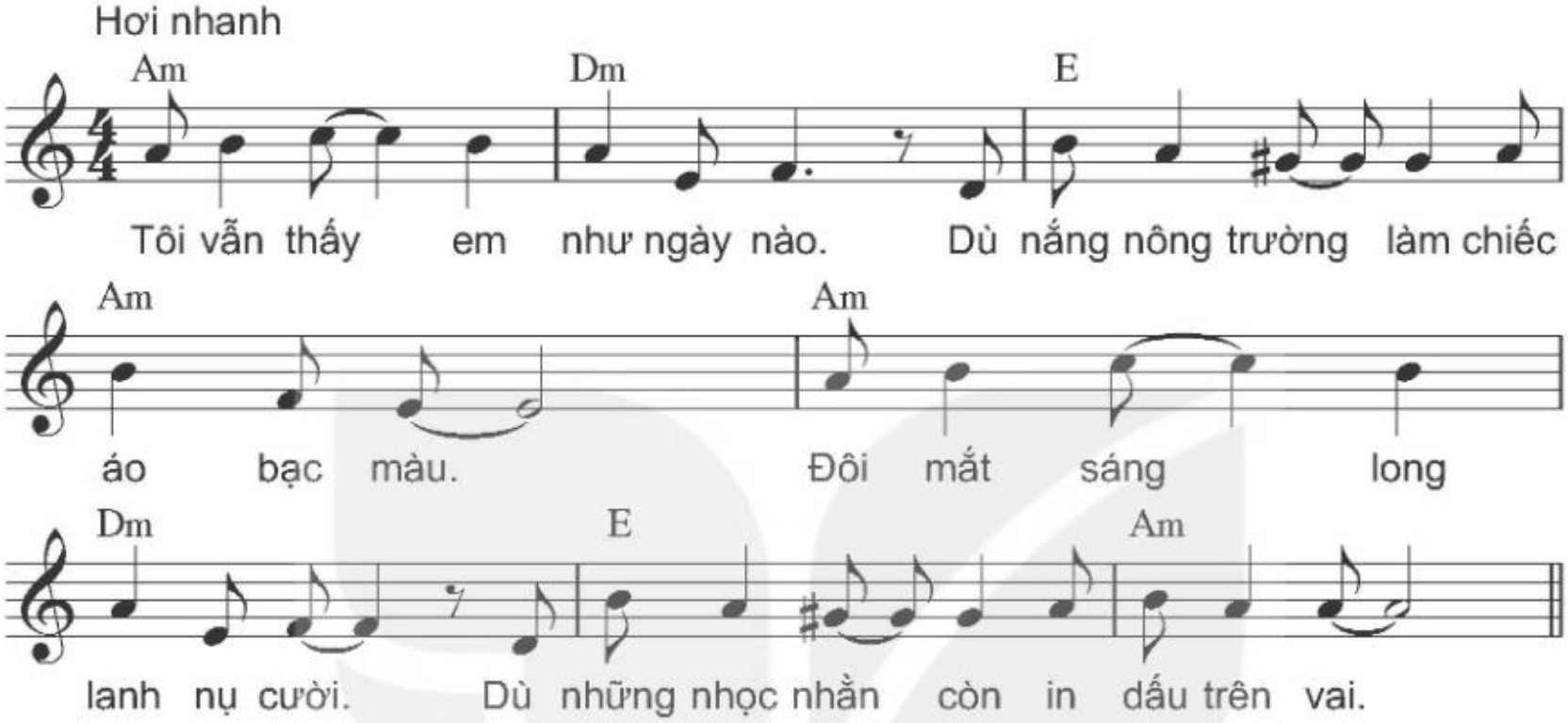
Vòng hợp âm: I – IV – V – I

Ví dụ:

Như khúc tình ca

(Trích)

Nhạc và lời: Nguyễn Ngọc Thiện

Ngoài những vòng hợp âm trên giọng trưởng và thứ kể trên còn có nhiều vòng hợp âm khác được hình thành từ giai điệu của những ca khúc và bản nhạc khác nhau.

1. Vòng hợp âm là gì? Nêu các sơ đồ hợp âm phổ biến trên giọng trưởng và giọng thứ.
2. Thực hành trên đàn guitar bài: *Bài ca sinh viên* (trang 30), *Như khúc tình ca* (trang 31).
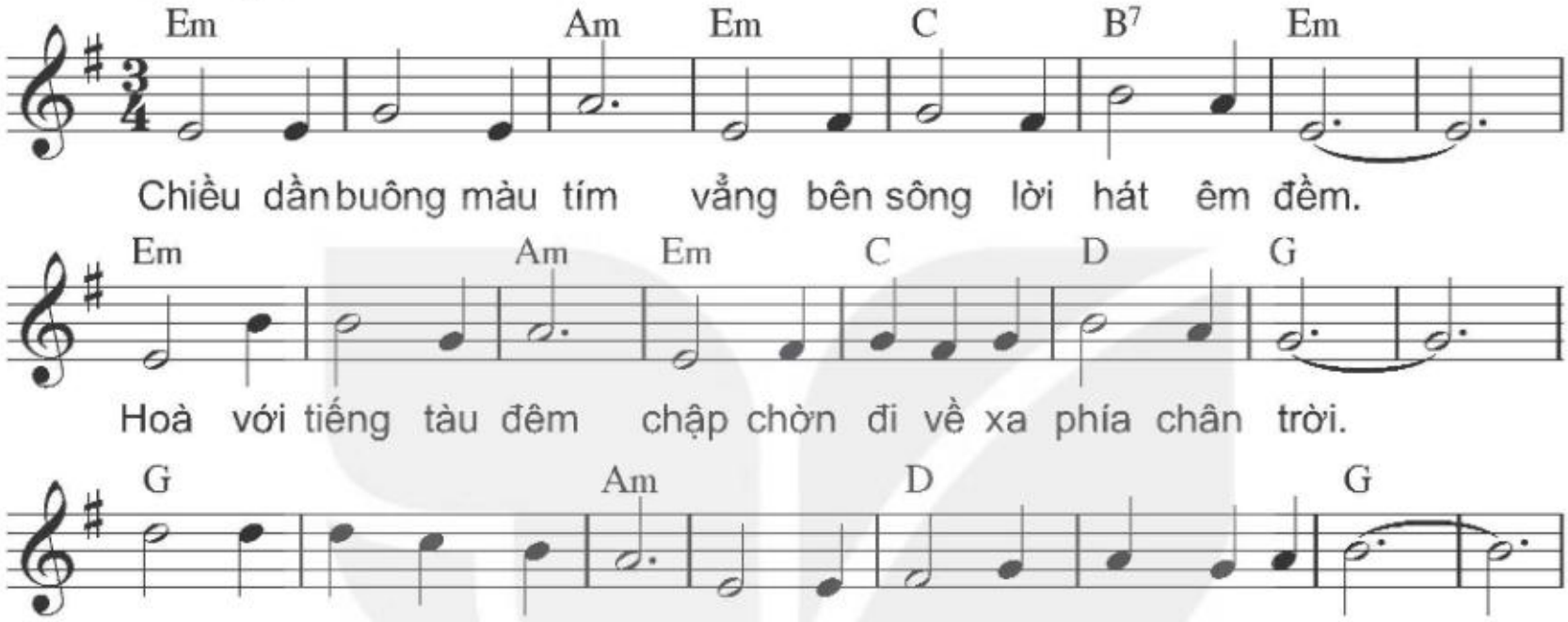
Thể hiện các vòng hợp âm trên phần đệm của những ca khúc mà em đã học bằng đàn guitar.

Bài
4

PHƯƠNG PHÁP ĐẶT HỢP ÂM ĐỆM CHO CA KHÚC, BẢN NHẠC

Nghe bài hát *Cây thuỳ dương* (nhạc: E. Rodygin; lời: M. Pilipenko).

Hơi chậm

Em có nhận xét gì về giai điệu của bài hát *Cây thuỳ dương*? Những hợp âm đệm cho giai điệu là hợp âm gì?

1. Cách đặt hợp âm cho ca khúc, bản nhạc

Để xác định được hợp âm cho một ca khúc, bản nhạc, có thể thực hiện theo các bước sau:

– Xác định giọng.

– Xác định cấu trúc của ca khúc, bản nhạc. Mỗi câu nhạc thường sử dụng một vòng hợp âm nhất định.

– Ưu tiên các âm ổn định và sử dụng các hợp âm ba, hợp âm bảy át.

Trong giai điệu của mỗi ca khúc, bản nhạc, ở từng ô nhịp có nhiều nốt khác nhau nhưng cần ưu tiên đặt hợp âm cho những âm chính của hợp âm.

– Chú ý nhịp độ của ca khúc, bản nhạc:

+ Với các ca khúc, bản nhạc có nhịp độ chậm, vừa phải, đặt hợp âm ở vị trí phách mạnh nếu là nhịp $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$. Với nhịp phức ($\frac{4}{4}$ hoặc $\frac{6}{8}$) có thể bổ sung các hợp âm ở vị trí phách mạnh vừa để tạo thêm nhiều màu sắc.
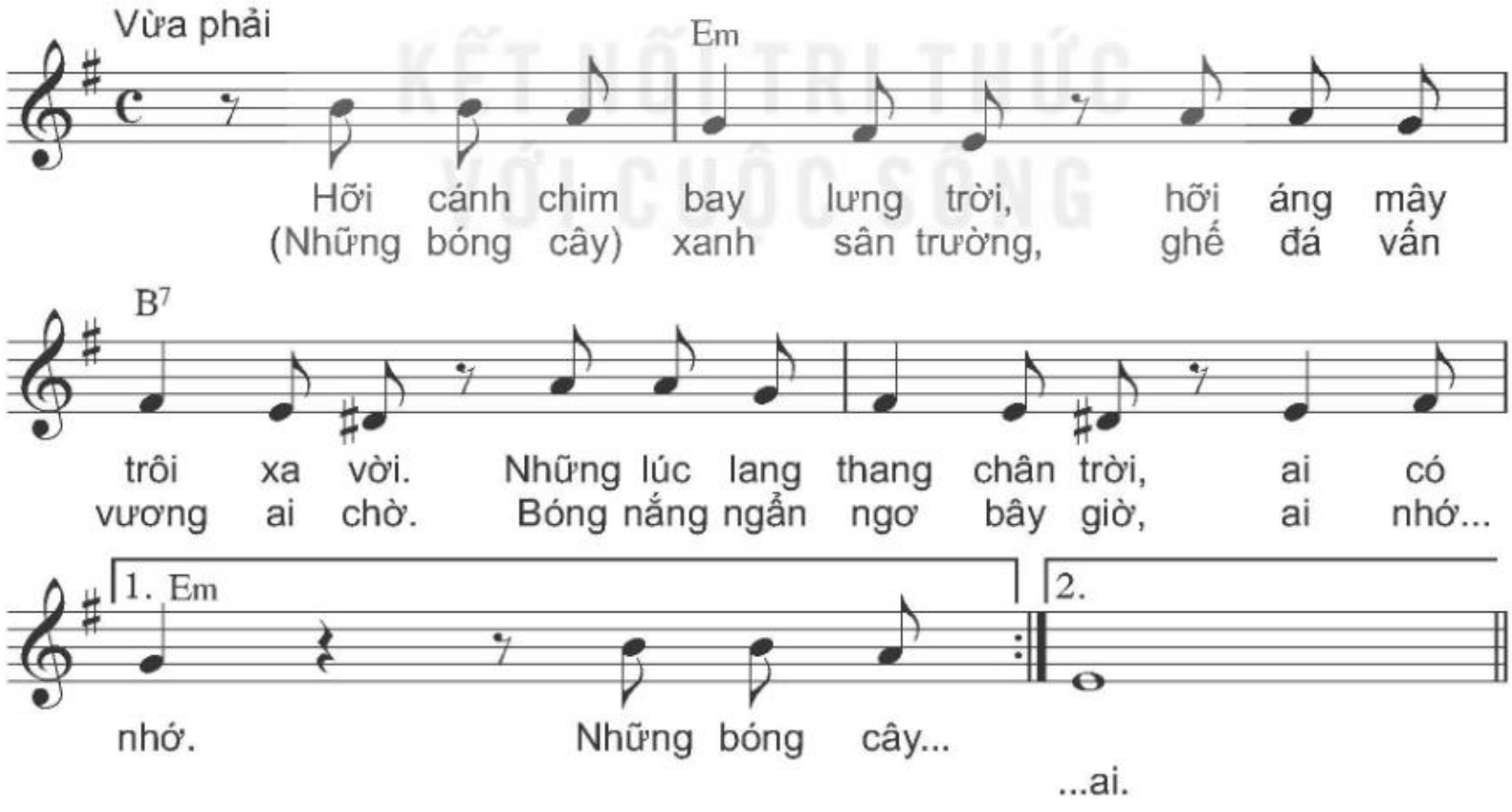
+ Với những giai điệu có nhịp độ nhanh, thường đặt hợp âm ở đầu các phách mạnh của nhịp.

Ví dụ:

Một thời để nhớ

(Trích)

Nhạc và lời: Nguyễn Văn Hiên

Trích đoạn bài hát *Một thời để nhớ* có hoá biểu là Pha thăng, âm kết là âm Mi (âm bậc I của giọng Mi thứ). Giai điệu xuất hiện nhiều âm ổn định của giọng Mi thứ là Mi, Son, Si. Bên cạnh đó, trong giai điệu còn xuất hiện âm Rê thăng là âm

bậc VII được nâng cao của giọng Mi thứ hoà thanh. Như vậy, đoạn nhạc viết ở giọng Mi thứ hoà thanh. Với giọng Mi thứ hoà thanh, có thể xác định các hợp âm chính để đệm cho giai điệu là hợp âm bậc I (Em) và hợp âm bậc V (B^7).

Đoạn nhạc có nhịp độ vừa phải, nhịp $\frac{4}{4}$ nên trước hết cần ưu tiên đặt các hợp âm ở các nốt đầu phách mạnh của nhịp.

2. Thực hành
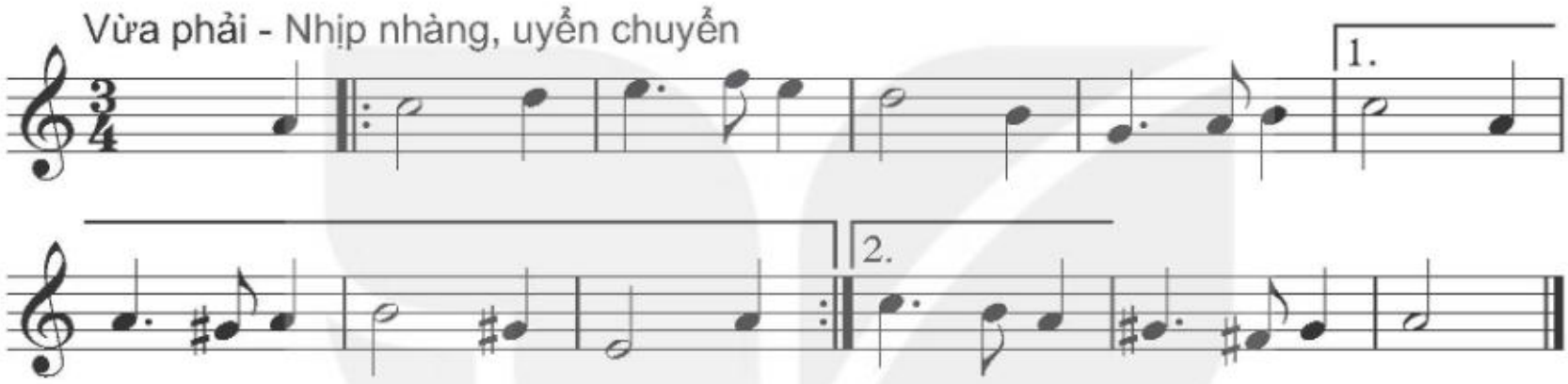
Phân tích bản nhạc, đặt hợp âm và thực hành trên nhạc cụ các đoạn nhạc sau:

Bài 1

Greensleeves

(Trích)

Dân ca Anh
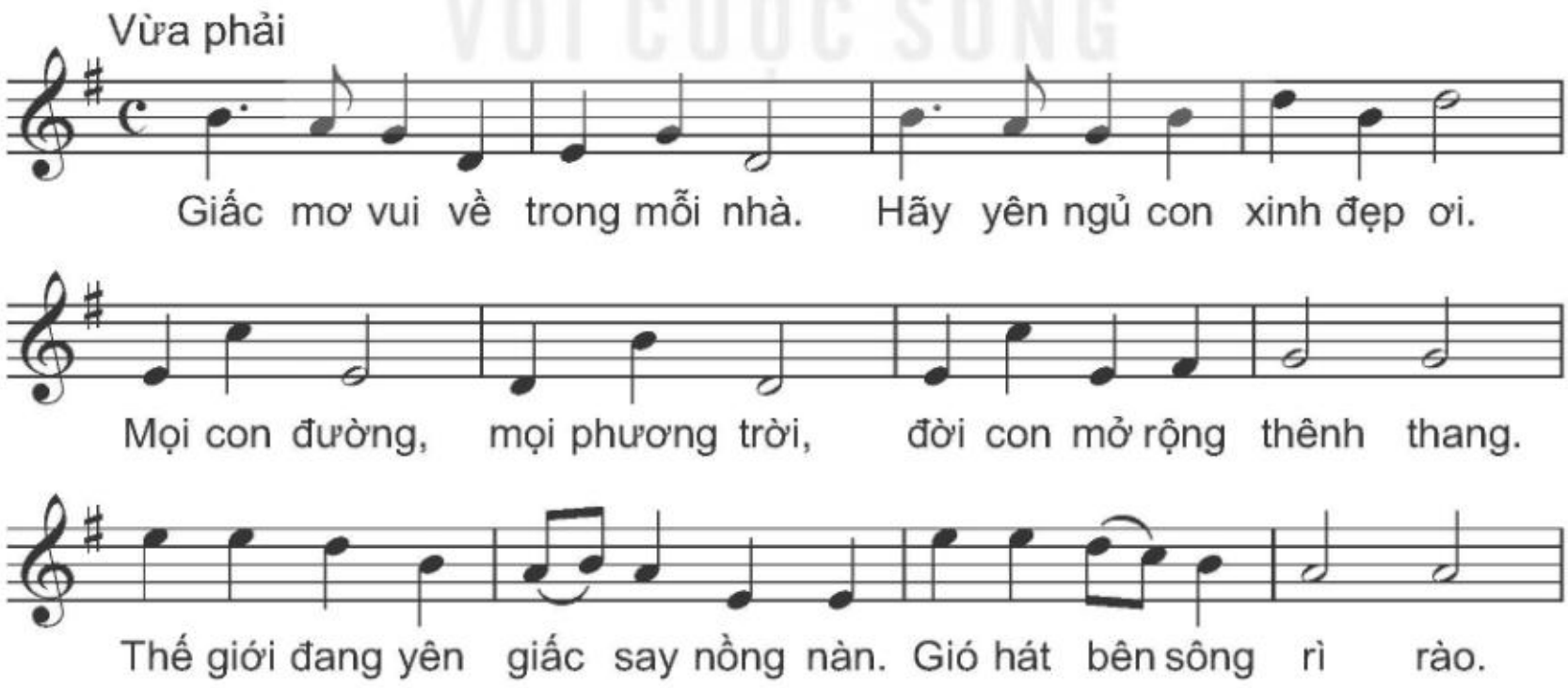

Bài 2
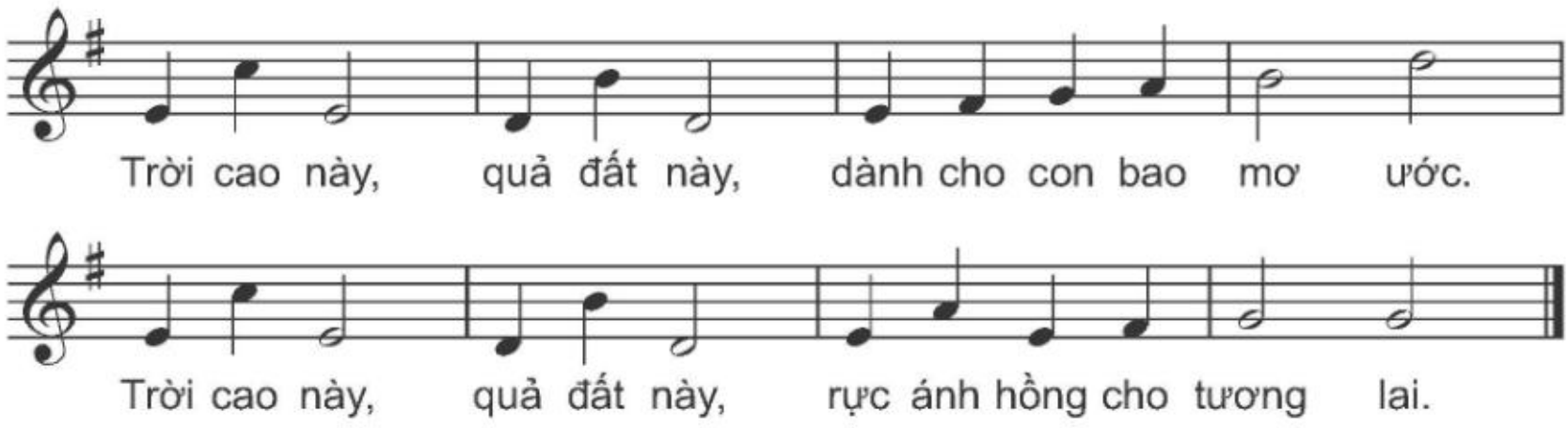
Giấc mơ sẽ đến bên ngưỡng cửa

Nhạc: I. O. Dunaevsky

Lời Việt: Trung Kiên

KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG
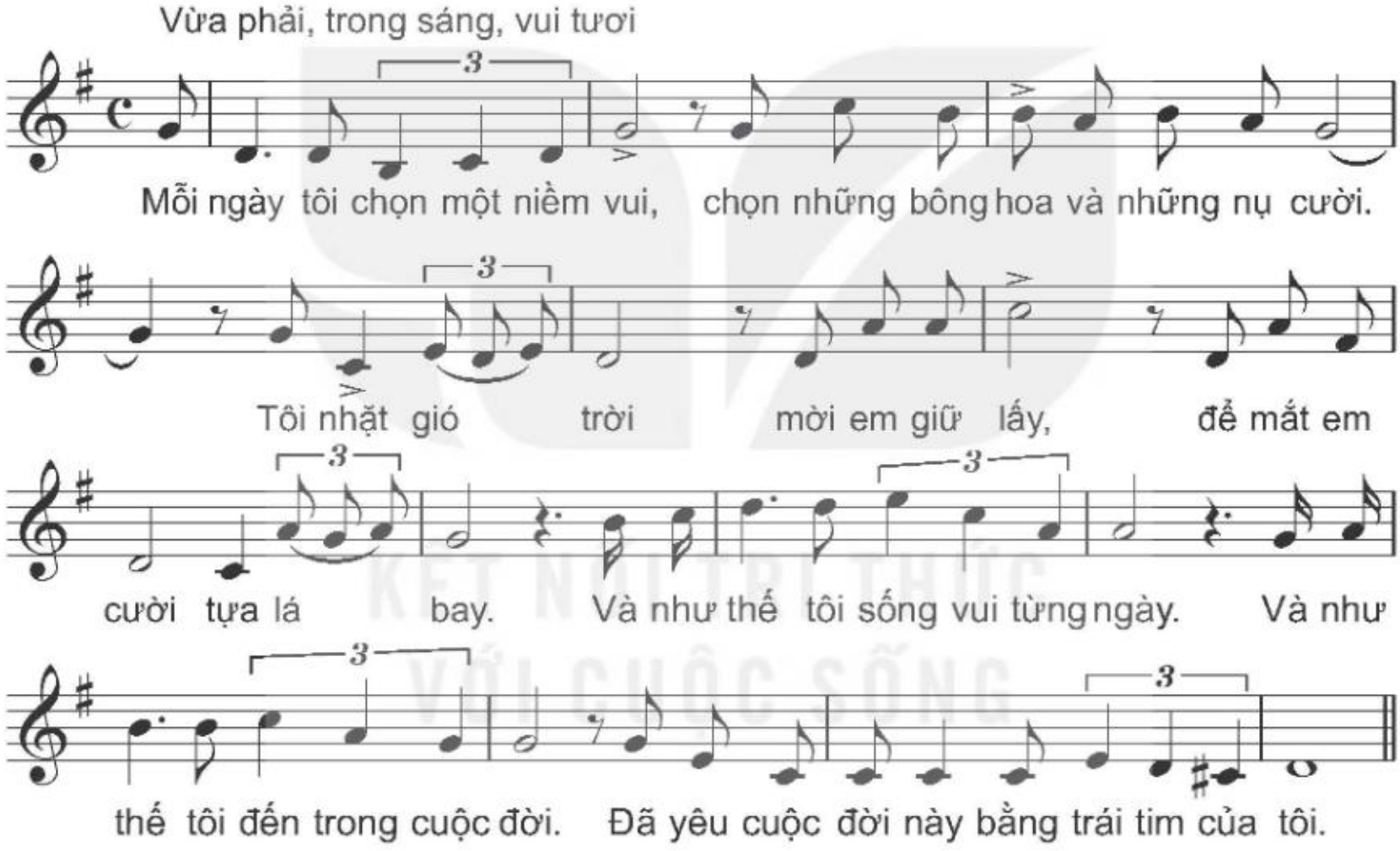

Bài 3

Mỗi ngày tôi chọn một niềm vui

(Trích)

Nhạc và lời: Trịnh Công Sơn

Hãy trình bày cách đặt hợp âm cho bản nhạc.

Lựa chọn một ca khúc trong chương trình đã học, đặt hợp âm và thực hành đệm ca khúc đó trên đàn guitar.

KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

Chuyên đề 3
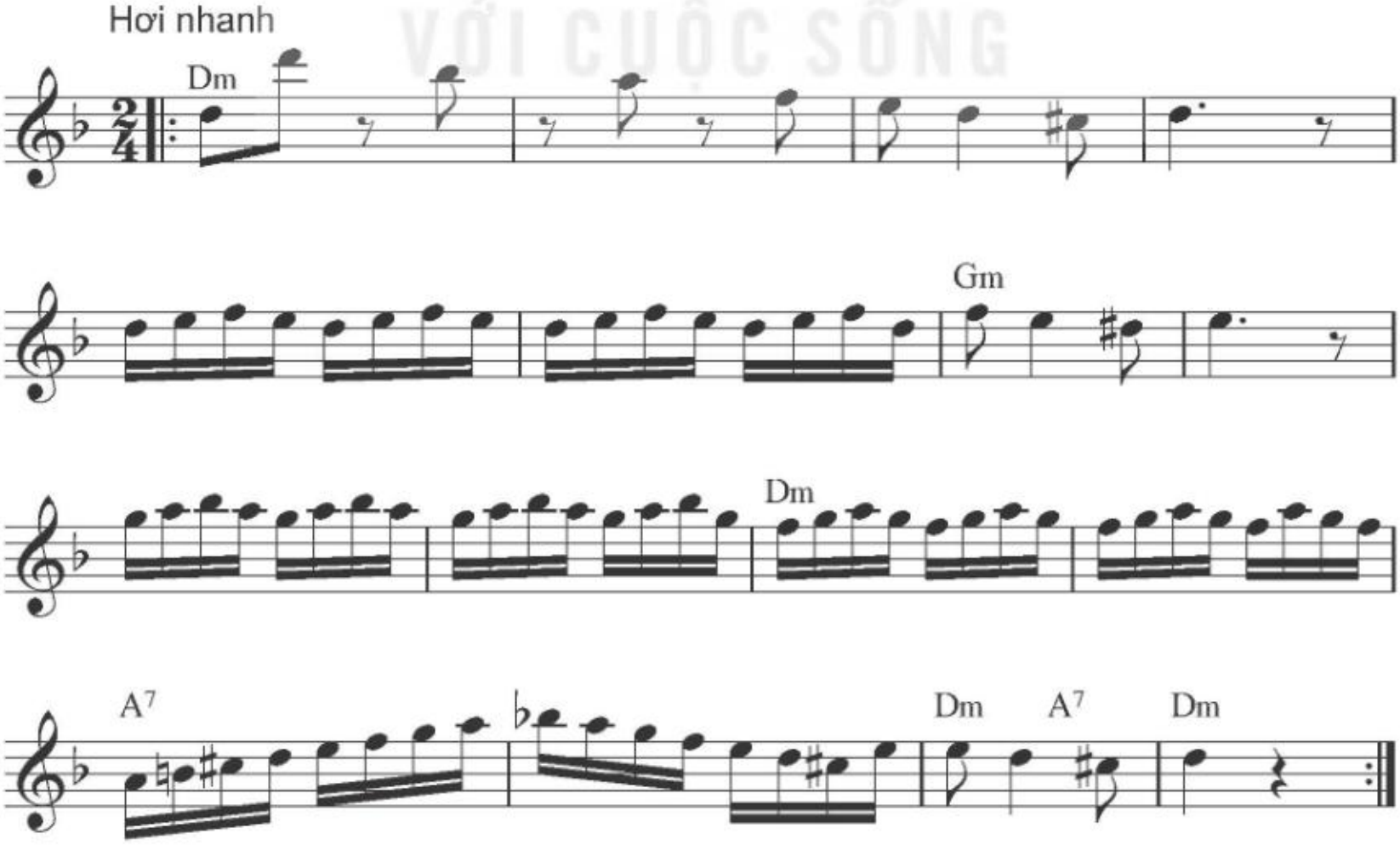
PHƯƠNG PHÁP XÁC ĐỊNH TIẾT ĐIỆU ĐỆM

Yêu cầu cần đạt:

- *Nhận biết được sự phù hợp giữa tiết điệu đệm với tính chất âm nhạc của ca khúc, bản nhạc.*
- *Thể hiện được phần đệm trên nhạc cụ.*
- *Phân tích được các đặc điểm của bản nhạc về giọng điệu, giai điệu, nhịp điệu, tiết tấu, tính chất âm nhạc, cấu trúc,...*
- *Xác định được tiết điệu đệm phù hợp với ca khúc, bản nhạc.*
- *Biết vận dụng chọn tiết điệu đệm trong các hoạt động âm nhạc.*

Bài 1 TIẾT ĐIỆU ĐỆM VÀ NHỮNG TIẾT ĐIỆU PHỔ BIẾN

Nghe trích đoạn bản *Czardas* của V. Monti.

KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

Em có cảm nhận gì về tính chất âm nhạc và tiết tấu, phần đệm của đoạn trích trên?

1. Tiết điệu đệm trong tác phẩm âm nhạc

Tiết điệu là tiết tấu đặc trưng của các điệu nhảy.

Tiết điệu đệm là diễn tấu hoà âm theo tiết tấu của các điệu nhảy, được sử dụng để phụ hoạ, đệm cho giai điệu của tác phẩm âm nhạc như ca khúc hoặc bản nhạc không lời. Tiết điệu đệm có vai trò hoàn thiện hình tượng nghệ thuật và nội dung tác phẩm âm nhạc.

2. Những yếu tố tạo nên tiết điệu đệm

Để tạo thành một tiết điệu đệm cho ca khúc, bản nhạc cần có ba yếu tố cơ bản là tiết tấu, loại nhịp và hợp âm:

Tiết tấu là mối tương quan trường độ của các âm thanh nối tiếp nhau. Các âm thanh liên kết, tương tác với nhau tạo thành các âm hình và các nhóm âm hình tiết tấu khác nhau, góp phần tạo nên một tiết điệu đệm. Yếu tố tiết tấu giúp xác định một tiết điệu đệm có những âm hình tiết tấu hoặc nhóm tiết tấu đặc trưng.

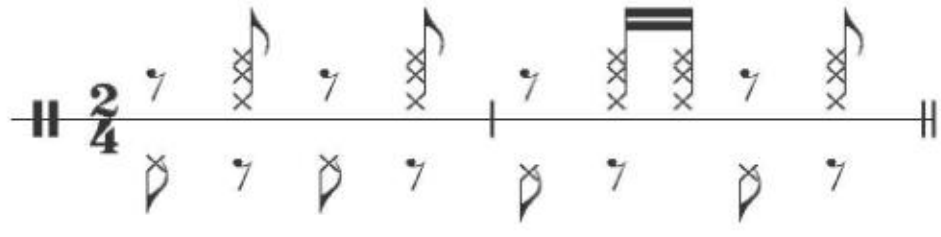
Loại nhịp là sự thể hiện các phách của nhịp bằng một trường độ nhất định. Ví dụ: nhịp $\frac{2}{4}$ là loại nhịp có hai phách, mỗi phách bằng một nốt đen; nhịp $\frac{6}{8}$ là loại nhịp có sáu phách, mỗi phách bằng một nốt móc đơn;... Yếu tố loại nhịp giúp cho việc xác định và lựa chọn tiết điệu phù hợp với ca khúc, bản nhạc.

Bên cạnh các yếu tố trên, tiết điệu đệm cũng phải phù hợp với các đặc điểm về chất liệu chủ đề âm nhạc cũng như đặc điểm điệu thức của ca khúc, bản nhạc.

3. Một số tiết điệu phổ biến

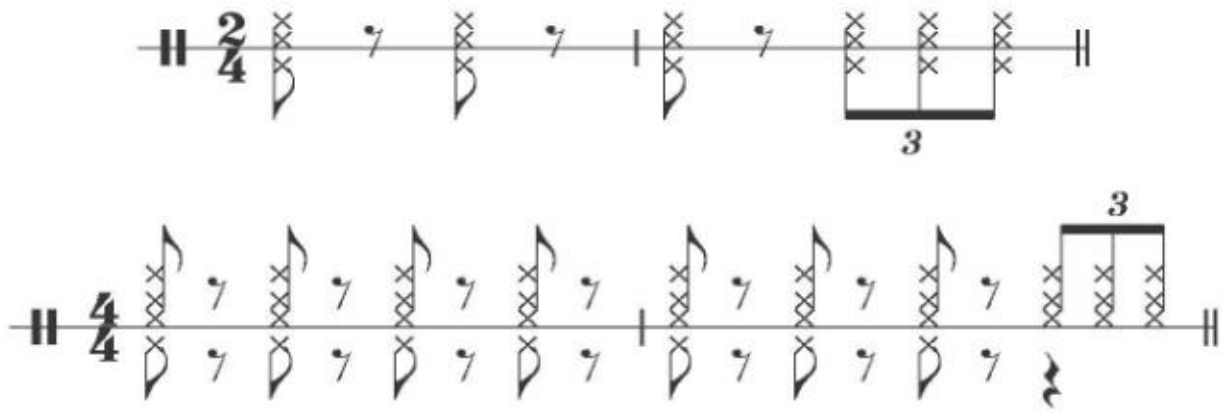
Tiết điệu Polka

Tiết tấu đặc trưng của tiết điệu Polka là các âm hình nghịch phách thuộc loại nhịp $\frac{2}{4}$ mang tính chất tươi vui, nảy gọn.

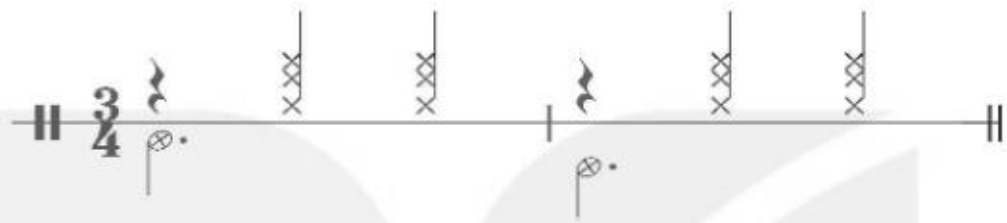
Tiết điệu March

March là tiết điệu hành khúc (nhịp đi) mang tính chất khoẻ khoắn. Tiết tấu của March thường là những âm hình ngắt gọn theo nhịp $\frac{2}{4}$ hoặc $\frac{4}{4}$. Tiết điệu March phù hợp để đệm cho những ca khúc mang tính trang nghiêm, hùng tráng.

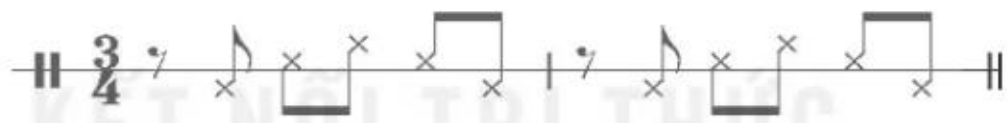
Tiết điệu Waltz

Waltz là một điệu nhảy nhịp ba ($\frac{3}{4}$ hoặc $\frac{3}{8}$) phổ biến ở nhiều nước trên thế giới. Tiết tấu của tiết điệu Waltz uyển chuyển, nhịp nhàng, duyên dáng với tốc độ hơi nhanh.

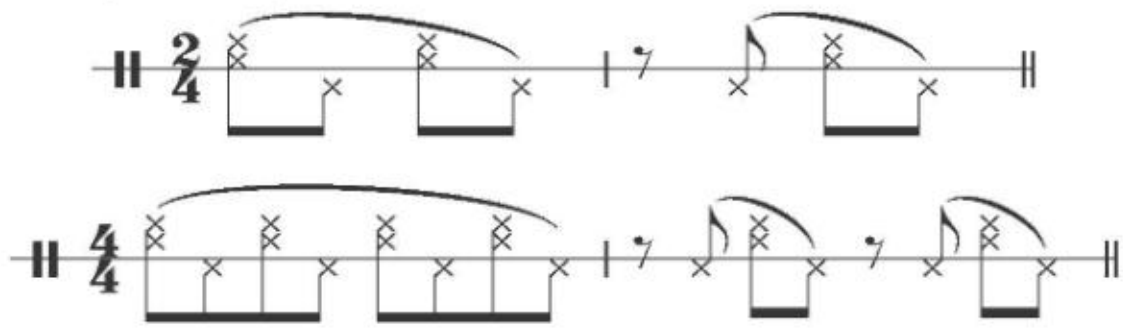
Tiết điệu Boston

Tiết điệu Boston giống điệu Waltz nhưng có tốc độ chậm hơn nên còn được gọi là Waltz chậm hoặc Waltz Boston. Boston là loại nhịp $\frac{3}{4}$. Tiết tấu đặc trưng của Boston thường là những âm hình hợp âm rải móc đơn. Tiết điệu Boston rất phù hợp với những ca khúc, bản nhạc trữ tình mềm mại, sâu lắng.

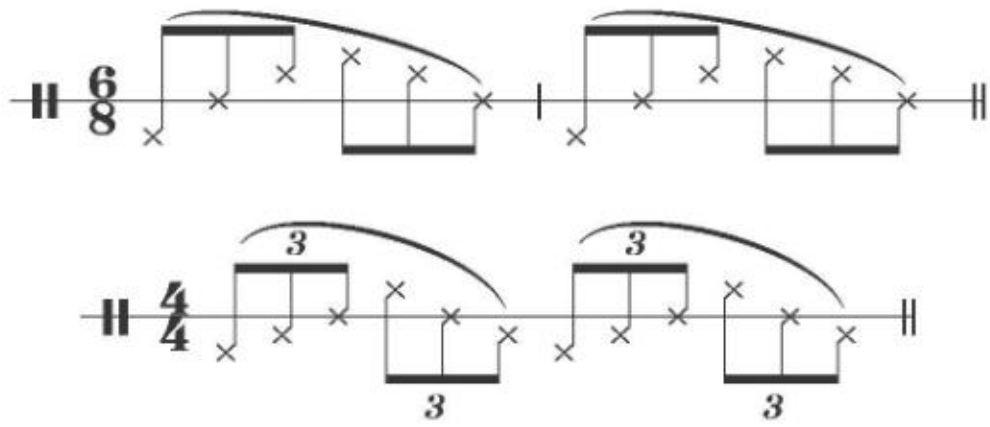
Tiết điệu Ballad

Ballad là một thể loại âm nhạc giàu tính trữ tình, lãng mạn, êm dịu. Tiết điệu Ballad thường có nhịp độ chậm rãi với những âm hình hợp âm cột dọc và hợp âm rải thuộc loại nhịp $\frac{2}{4}$ hoặc $\frac{4}{4}$.

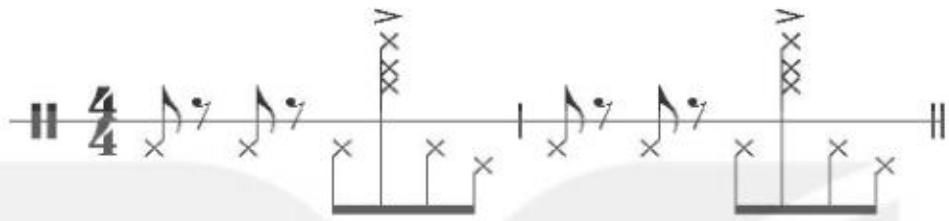
Tiết điệu Slow Rock

Tiết điệu Slow Rock có âm hình đặc trưng nhất là các âm hình rải hợp âm ở loại nhịp $\frac{6}{8}$ đôi khi là nhịp $\frac{4}{4}$.

Tiết điệu Disco

Tiết điệu Disco có những âm hình hợp âm cột dọc với tiết tấu hơi nhanh, linh hoạt, thuộc loại nhịp $\frac{2}{4}$ hoặc $\frac{4}{4}$.

1. Tiết điệu đệm là gì?

2. Nêu những yếu tố cơ bản tạo nên tiết điệu đệm.

3. Nêu đặc điểm của các tiết điệu đệm phổ biến

4. Thực hành các tiết điệu Polka, March và Waltz trên đàn guitar.

1. Thực hiện các tiết điệu phổ biến trên đàn guitar.

2. Lựa chọn những giai điệu ca khúc phù hợp với tiết tấu đệm của các tiết điệu đã học.
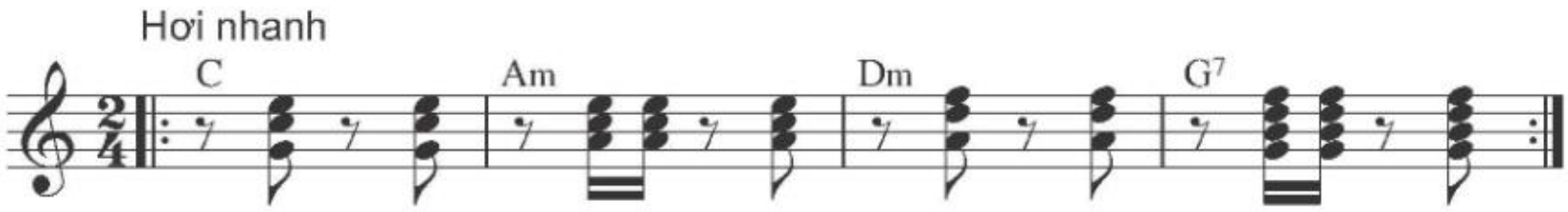

KẾT NỐI TRI THỨC
VỚI CUỘC SỐNG
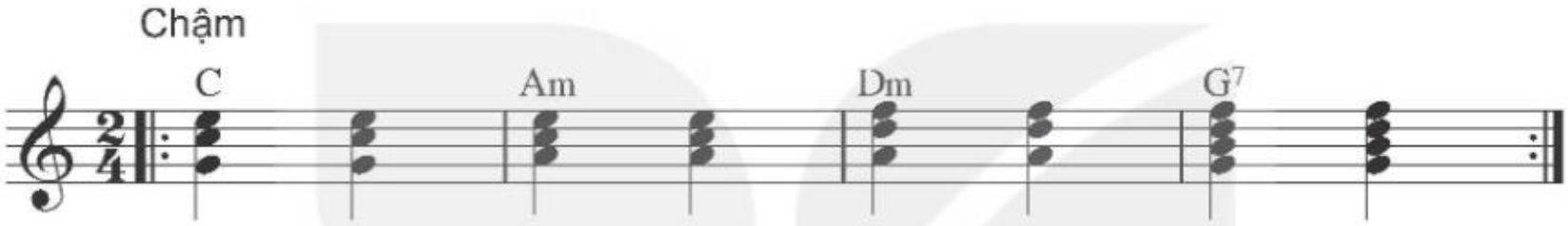
Bài
2

XÁC ĐỊNH TIẾT ĐIỆU ĐỆM CHO CA KHÚC, BẢN NHẠC NHỊP $\frac{2}{4}$

– Nghe vòng hợp âm tiết điệu Polka:

– Nghe vòng hợp âm tiết điệu Ballad:

Em có cảm nhận gì về tính chất của hai tiết điệu đệm trên?

1. Xác định nhịp độ của ca khúc, bản nhạc

Những ca khúc, bản nhạc nhịp $\frac{2}{4}$ rất phổ biến. Thông thường, nhịp $\frac{2}{4}$ có ba loại nhịp độ: chậm, vừa phải và nhanh.
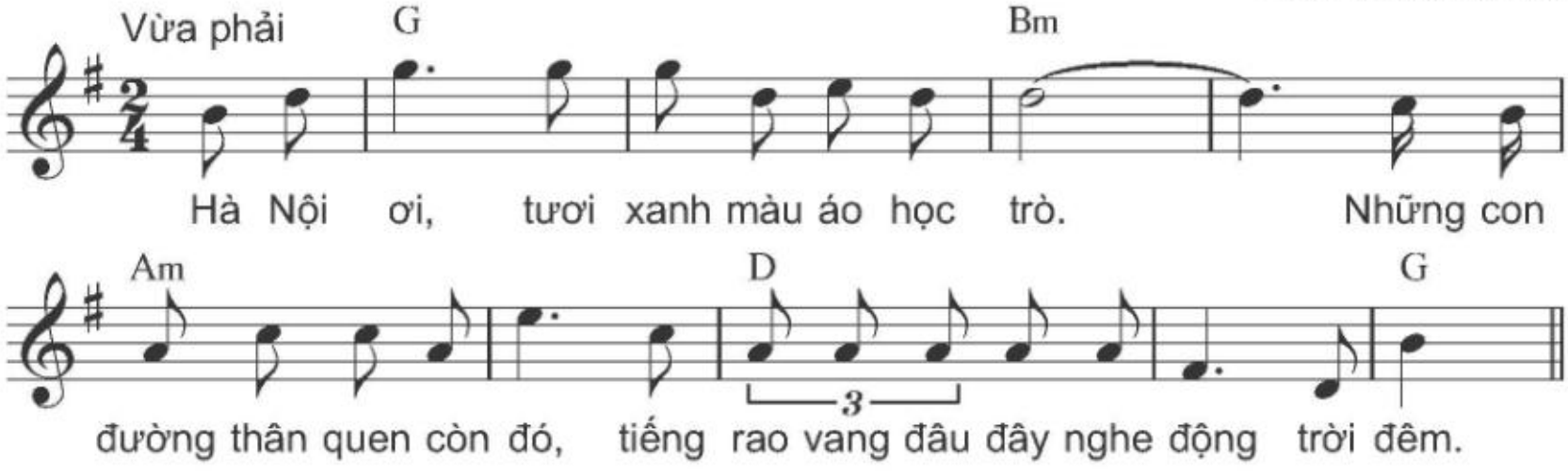
– Ca khúc có nhịp độ chậm, vừa phải, nên chọn tiết điệu Ballad.

Ví dụ:

Hà Nội đêm trở gió

(Trích)

Nhạc: Trọng Đài
Lời: thơ Chu Lai
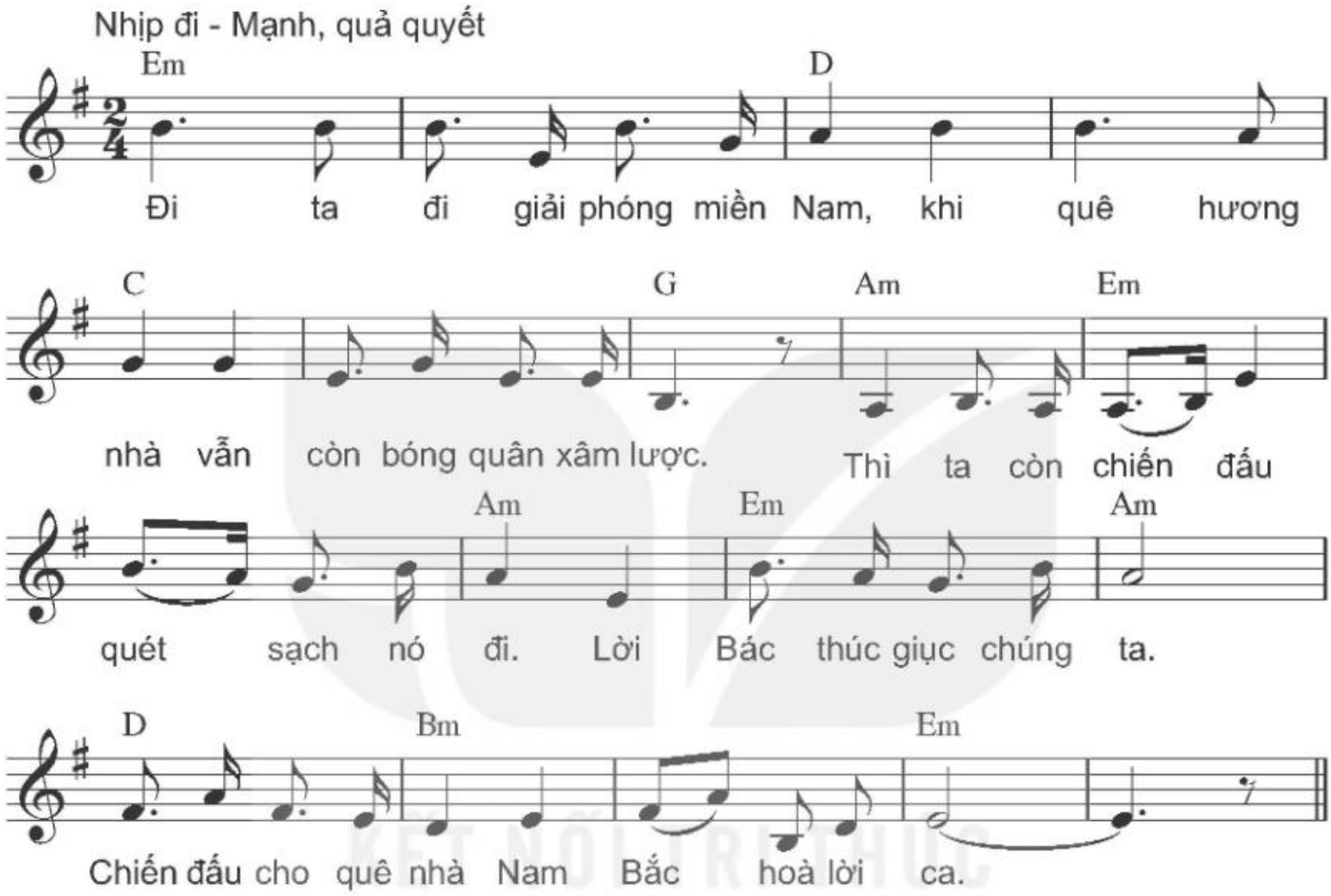

– Ca khúc có tiết tấu linh hoạt, nhịp điệu gần với nhịp đi, có thể chọn tiết điệu March hoặc kết hợp hai tiết điệu Polka và March.

Ví dụ 1:

Bác đang cùng chúng cháu hành quân

(Trích)

Nhạc và lời: Huy Thục
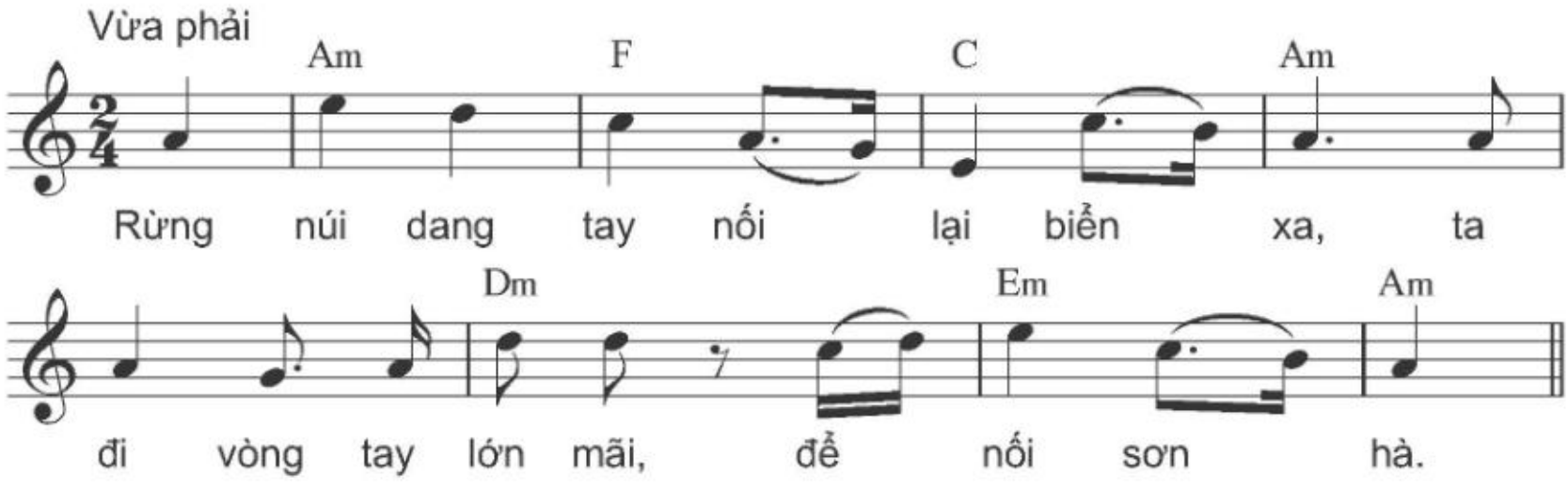

Ví dụ 2:

Nối vòng tay lớn

(Trích)

Nhạc và lời: Trịnh Công Sơn

KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

2. Xác định tính chất âm nhạc

Tính chất âm nhạc của ca khúc, bản nhạc liên quan chặt chẽ đến việc xác định tiết điệu đệm. Với những ca khúc, bản nhạc thuộc loại nhịp $\frac{2}{4}$, bên cạnh việc xác định nhịp độ, cần dựa vào tính chất âm nhạc của từng tác phẩm cụ thể để lựa chọn, xác định tiết điệu phù hợp nhất.
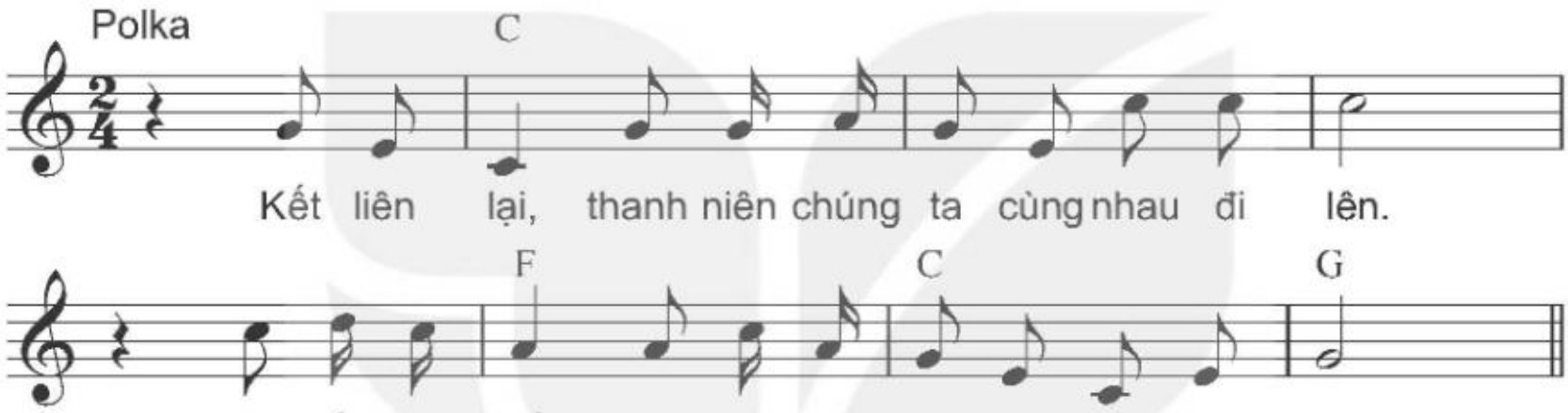
– Với ca khúc, bản nhạc có tính chất âm nhạc tươi vui, trong sáng, chọn tiết điệu đệm Polka.

Ví dụ:

Thanh niên làm theo lời Bác

(Trích)

Nhạc và lời: Hoàng Hoà
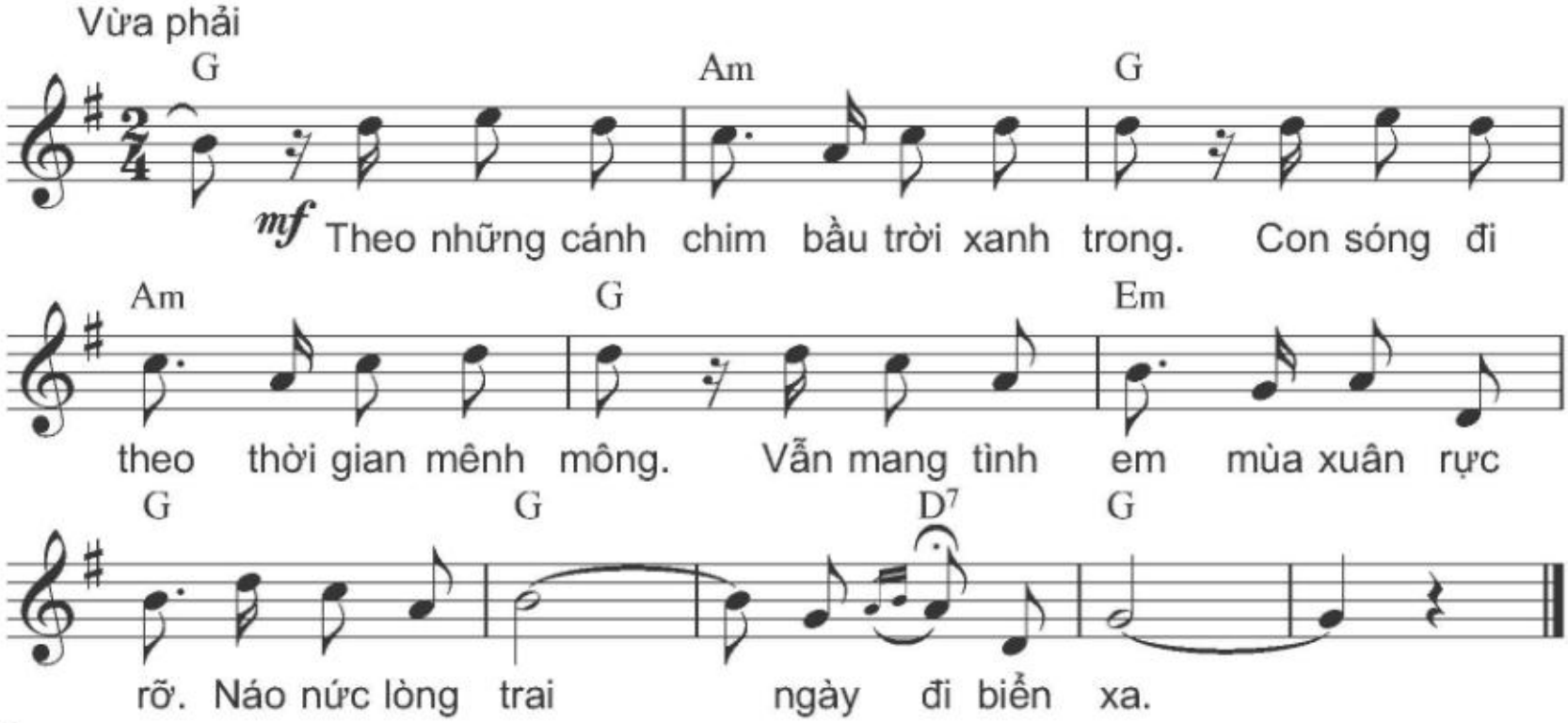

– Với ca khúc, bản nhạc có tính chất âm nhạc trữ tình, nhịp $\frac{2}{4}$, nên chọn tiết điệu Slow Rock.

Ví dụ:

Tình em biển cả

(Trích)

Nhạc và lời: Nguyễn Đức Toàn
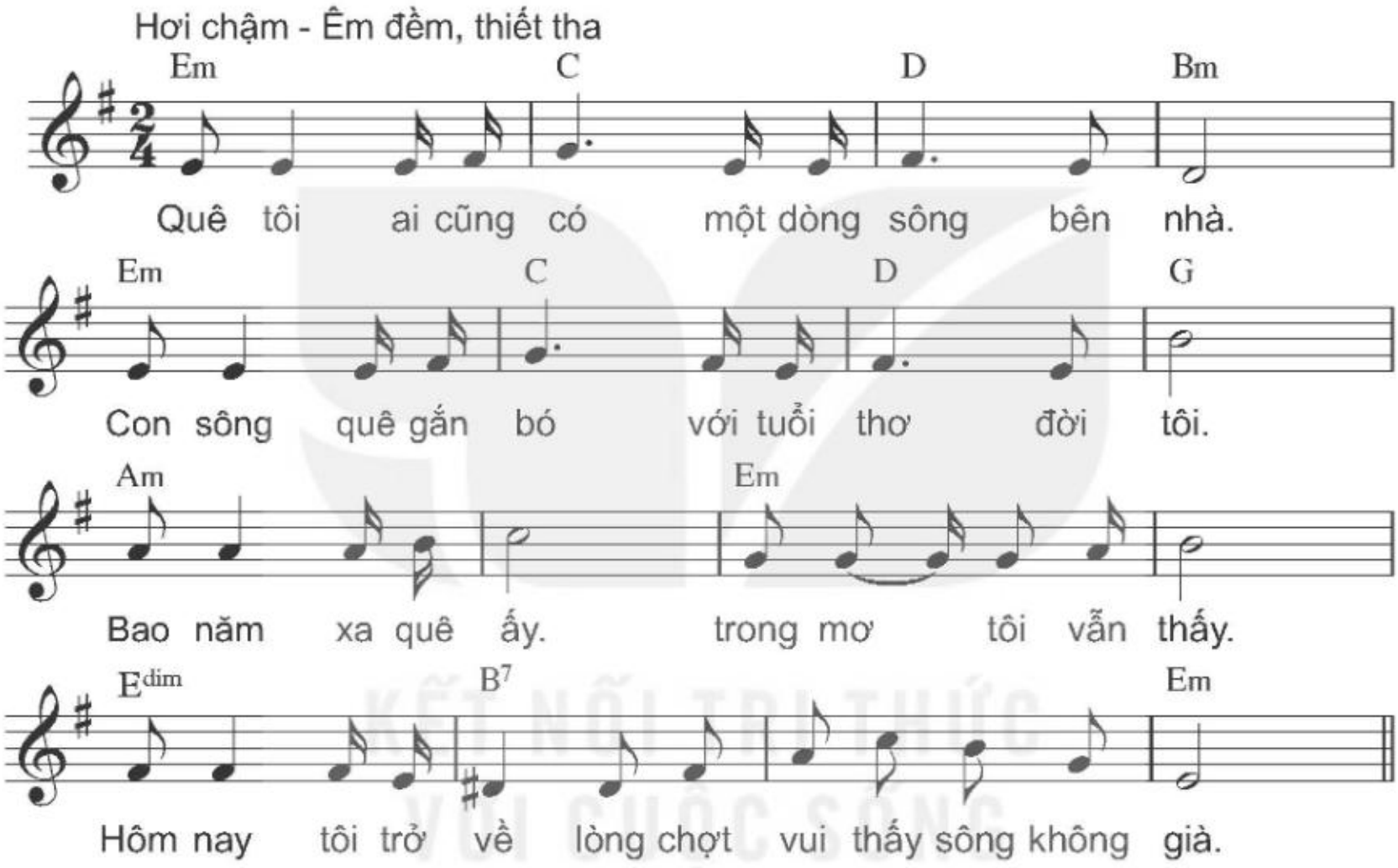

1. Xác định tiết điệu đệm cho ca khúc nhịp $\frac{2}{4}$ cần dựa vào những yếu tố gì?
2. Thực hành trích đoạn *Nối vòng tay lớn* (trang 41) theo tiết điệu March và trích đoạn *Thanh niên làm theo lời Bác* (trang 42) theo tiết điệu Polka.

Xác định tính chất âm nhạc và tiết điệu đệm cho trích đoạn ca khúc sau:

Trở về dòng sông tuổi thơ

(Trích)

Nhạc và lời: Hoàng Hiệp

Bài 3 XÁC ĐỊNH TIẾT ĐIỆU ĐỆM CHO CA KHÚC, BẢN NHẠC NHỊP $\frac{3}{4}$

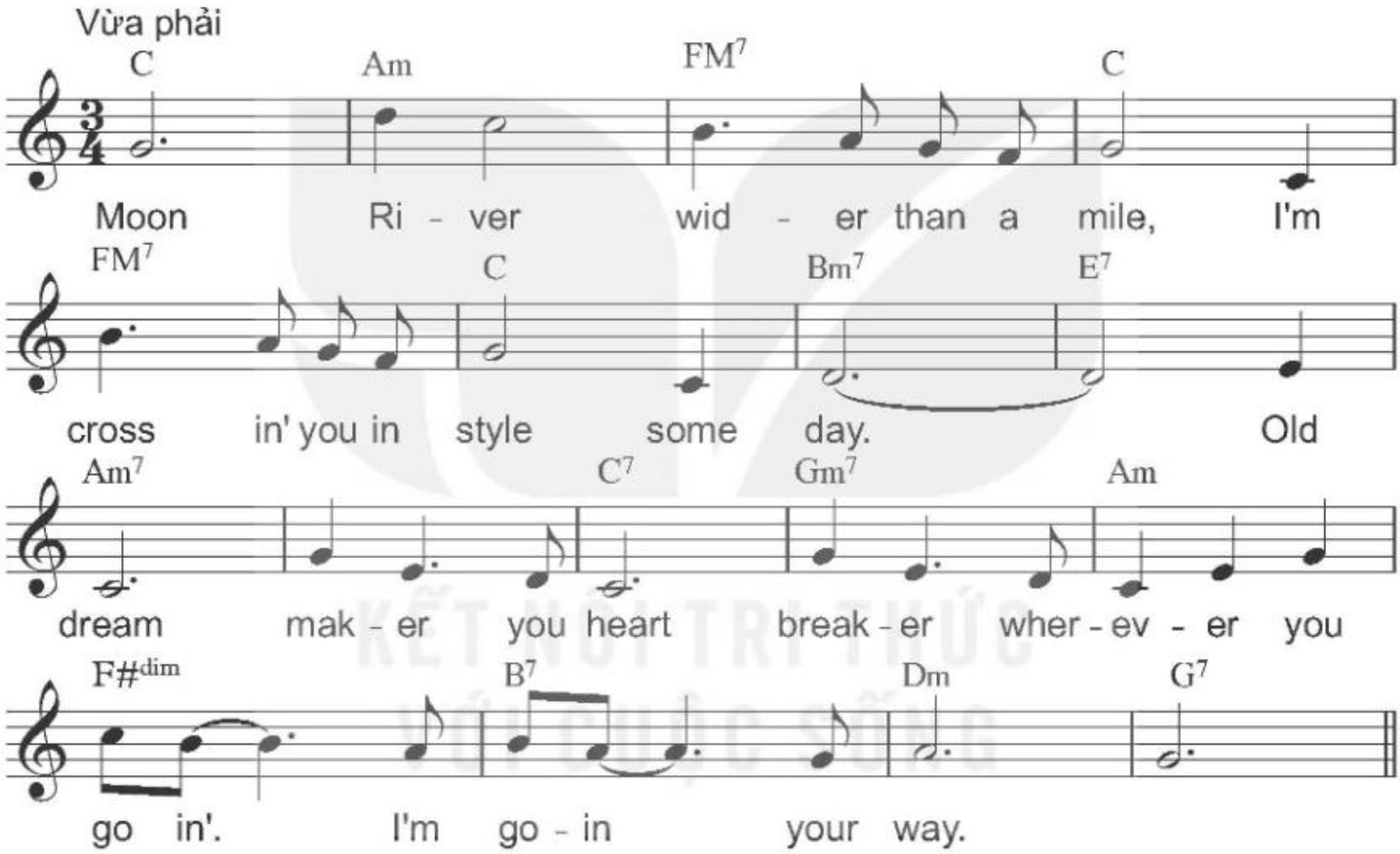
Nghe hai trích đoạn ca khúc sau:

Moon river

(Trích)

Nhạc: H. Mancini
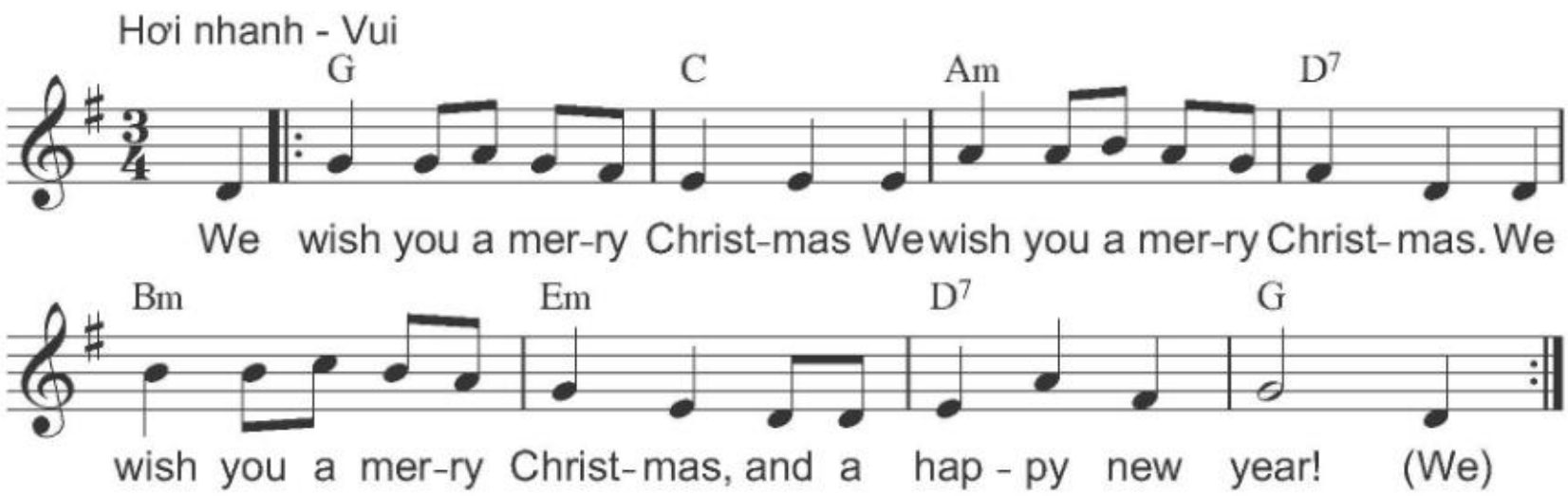
Lời: J. Mercer

We wish you a merry Christmas

(Trích)

Dân ca Anh

Em có nhận xét gì về hai trích đoạn trên? Trích đoạn nào có tính chất âm nhạc êm dịu? Trích đoạn nào có tính chất âm nhạc sinh động, tươi vui?

1. Ca khúc, bản nhạc nhịp $\frac{3}{4}$ có nhịp độ chậm
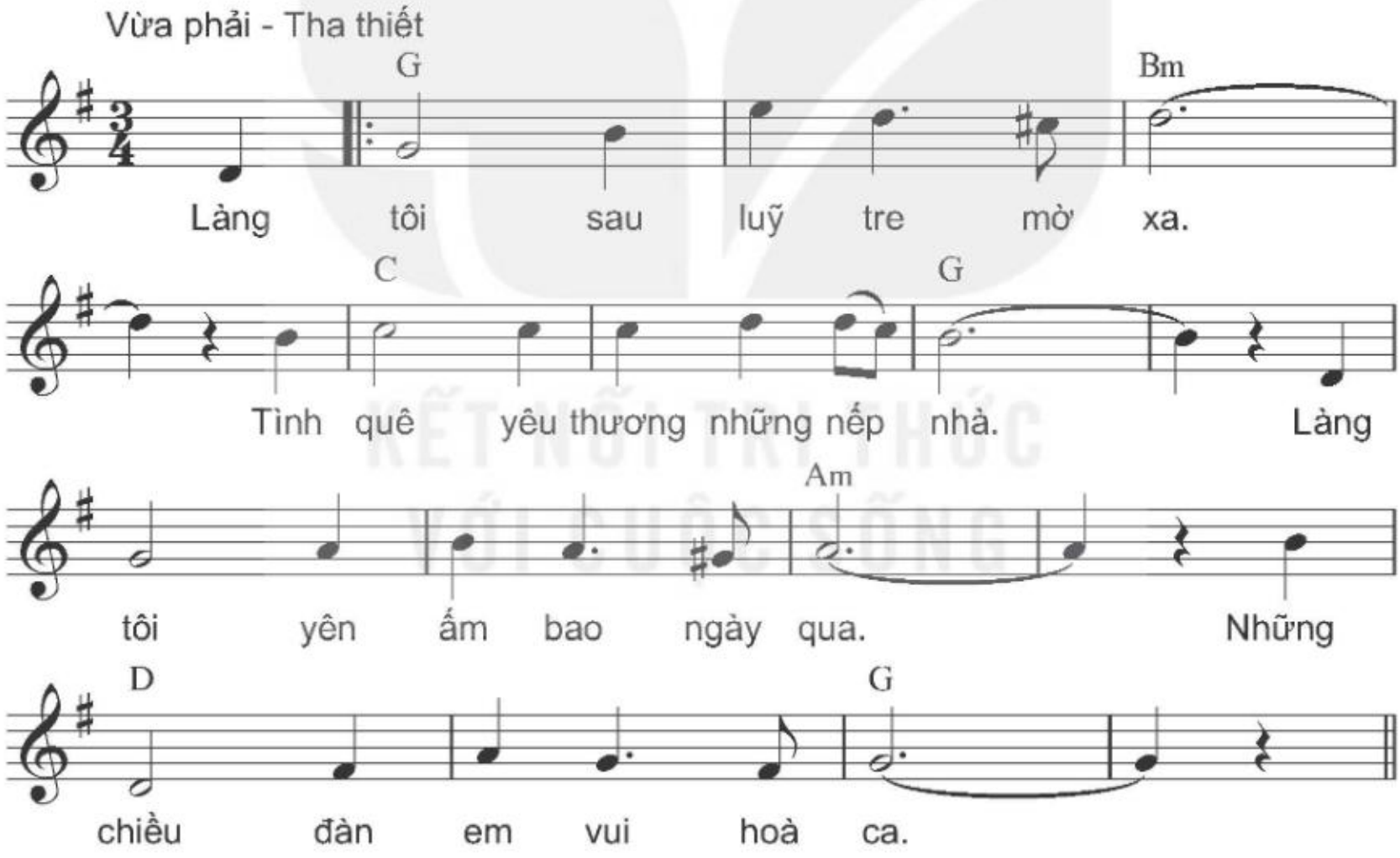
Những ca khúc, bản nhạc thuộc nhịp $\frac{3}{4}$ có nhịp độ chậm rãi, thong thả với tính chất âm nhạc mềm mại, trữ tình nên chọn tiết điệu Boston.

Ví dụ:

Làng tôi

(Trích)

Nhạc và lời: Hồ Bắc

2. Ca khúc, bản nhạc nhịp $\frac{3}{4}$ có nhịp độ vừa và nhanh
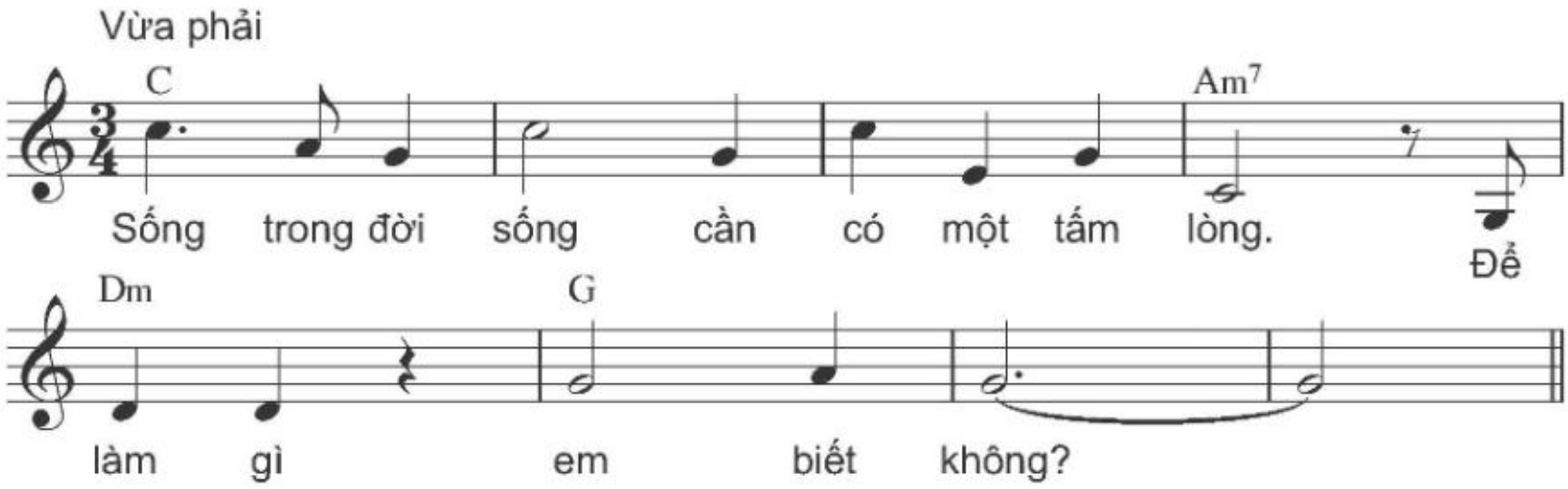
Những ca khúc, bản nhạc nhịp $\frac{3}{4}$ nhưng có nhịp độ vừa và nhanh nên chọn tiết điệu Waltz.

Ví dụ 1:

Để gió cuốn đi

(Trích)

Nhạc và lời: Trịnh Công Sơn
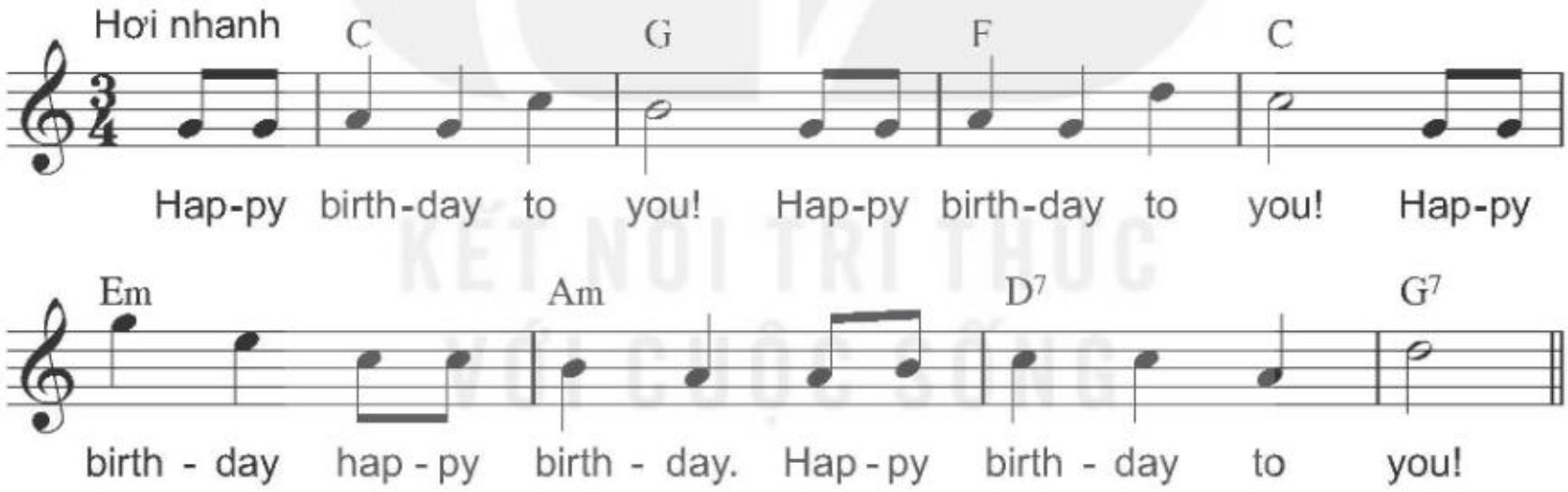

Ví dụ 2:

Happy birthday

(Trích)

Nhạc và lời: Patty Hill & Mildred J. Hill
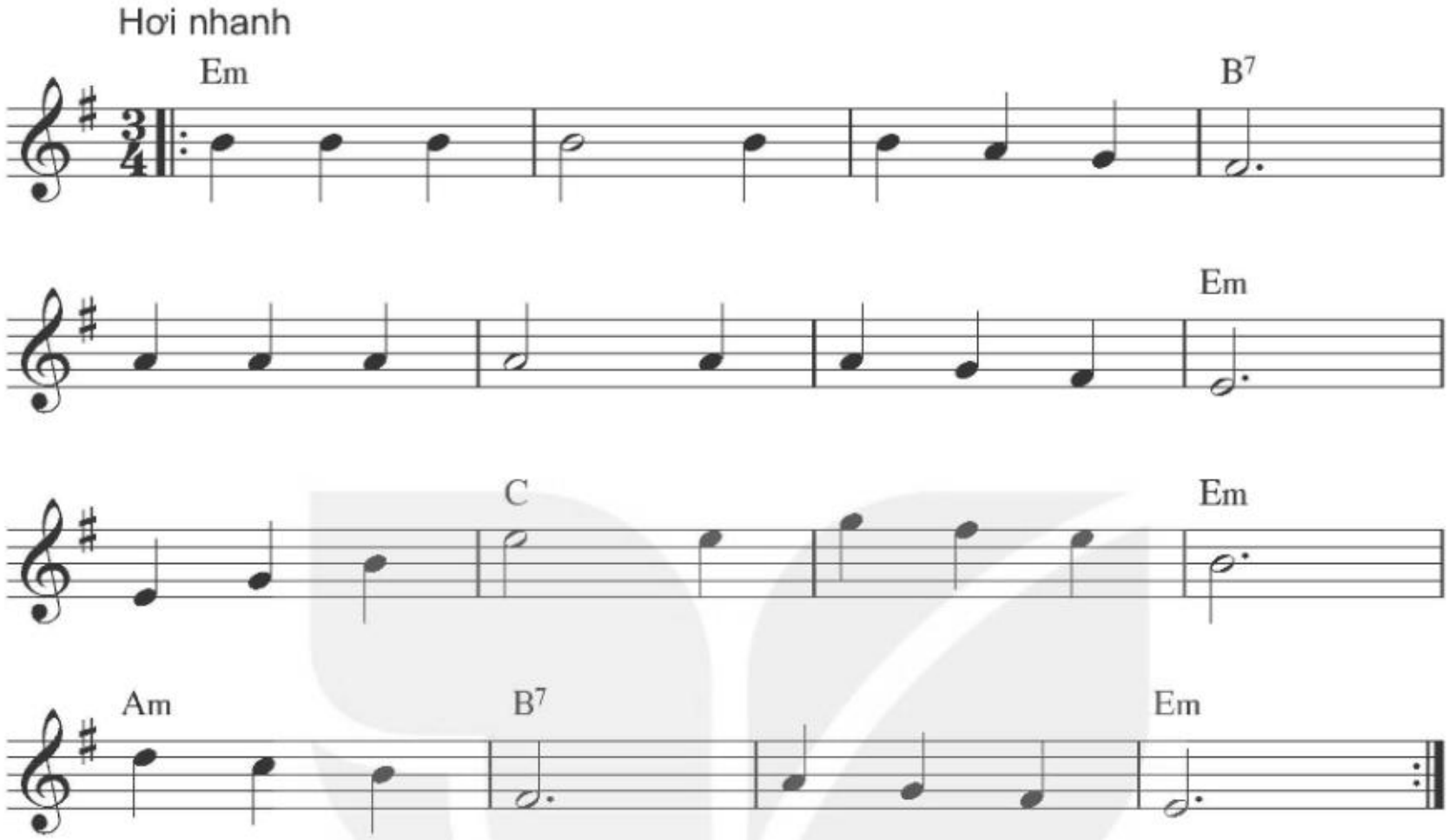

1. Những ca khúc, bản nhạc nhịp $\frac{3}{4}$ có nhịp độ chậm sử dụng tiết điệu đệm gì?

2. Có thể sử dụng tiết điệu đệm gì cho những ca khúc, bản nhạc nhịp $\frac{3}{4}$ có nhịp độ vừa phải và nhanh?

1. Xác định tính chất âm nhạc và lựa chọn tiết điệu đệm cho bản nhạc sau:

Over and over

Sáng tác: N. Mouskouri

2. Sử dụng tiết điệu đã lựa chọn để thực hiện đệm bản nhạc *Over and over* trên đàn guitar.

KẾT NỐI TRI THỨC
VỚI CUỘC SỐNG

Bài **4**
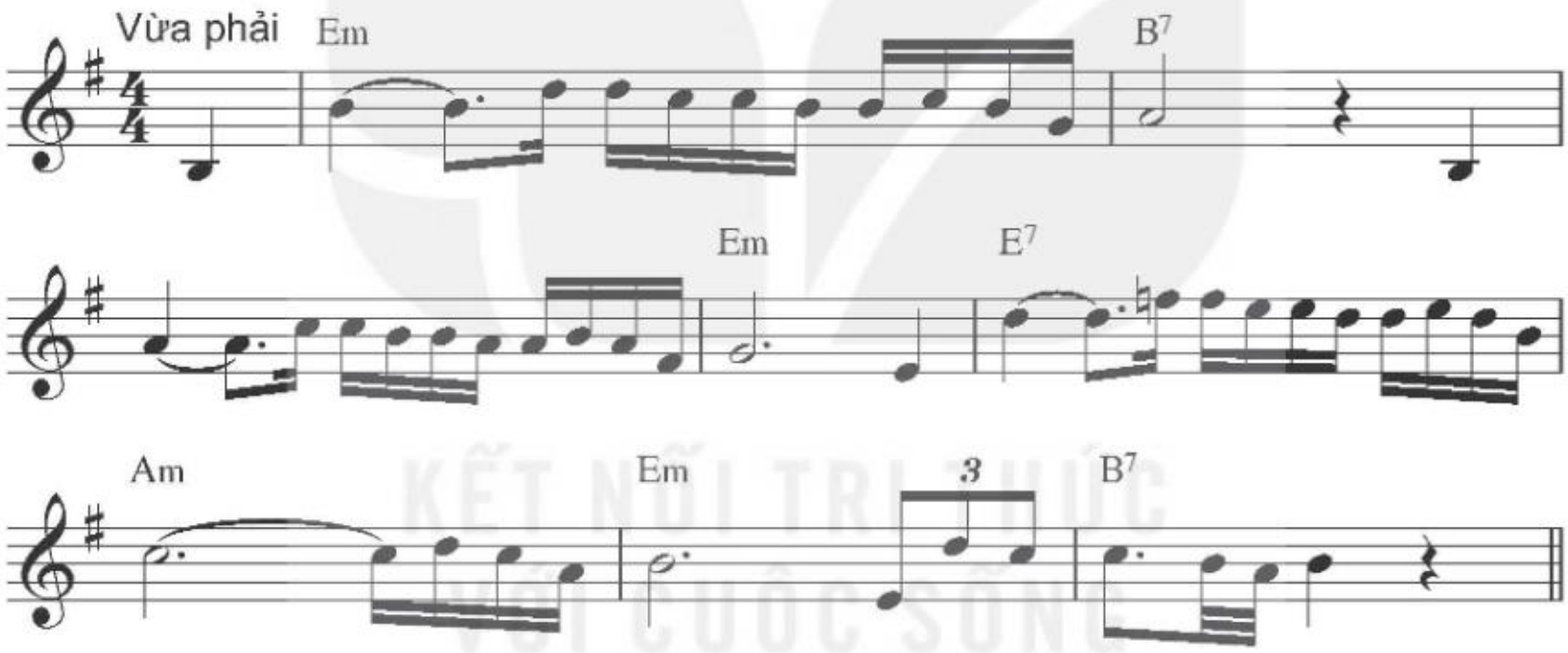
XÁC ĐỊNH TIẾT ĐIỆU ĐỆM CHO CA KHÚC, BẢN NHẠC NHỊP $\frac{4}{4}$

Nghe trích đoạn sau:

A Comme Amour

(Trích)

Sáng tác: Paul de Senneville

Em hãy nêu nhận xét về nhịp độ và tính chất âm nhạc của trích đoạn trên.

1. Ca khúc, bản nhạc nhịp $\frac{4}{4}$ có nhịp độ chậm, vừa phải
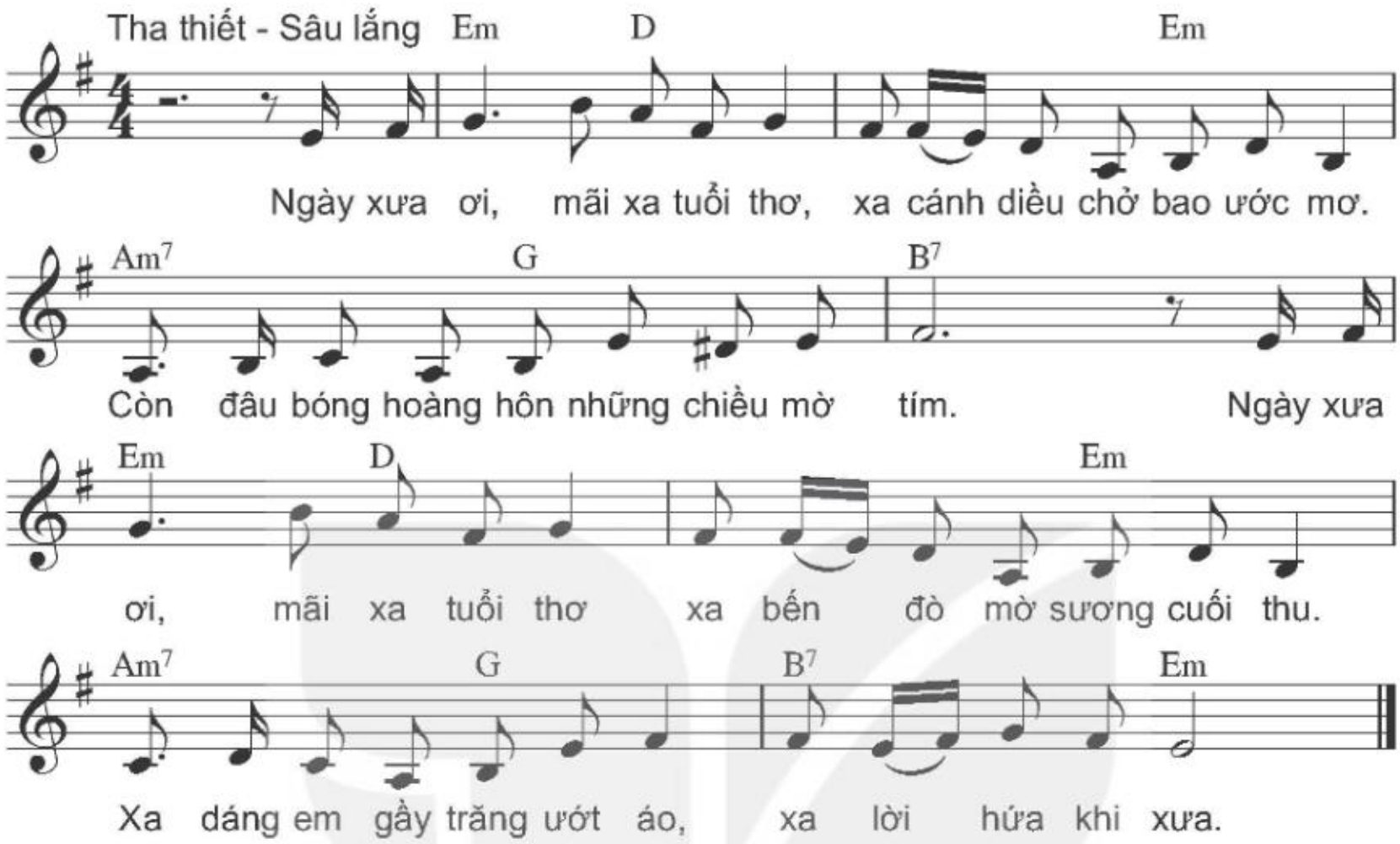
– Những ca khúc, bản nhạc được viết ở nhịp $\frac{4}{4}$ có nhịp độ chậm và vừa phải, tính chất âm nhạc trữ tình, êm dịu thường gắn với những tiết điệu Ballad, Slow Rock.

Ví dụ 1:

Ngày xưa ơi

(Trích)

Nhạc và lời: Yến Dung
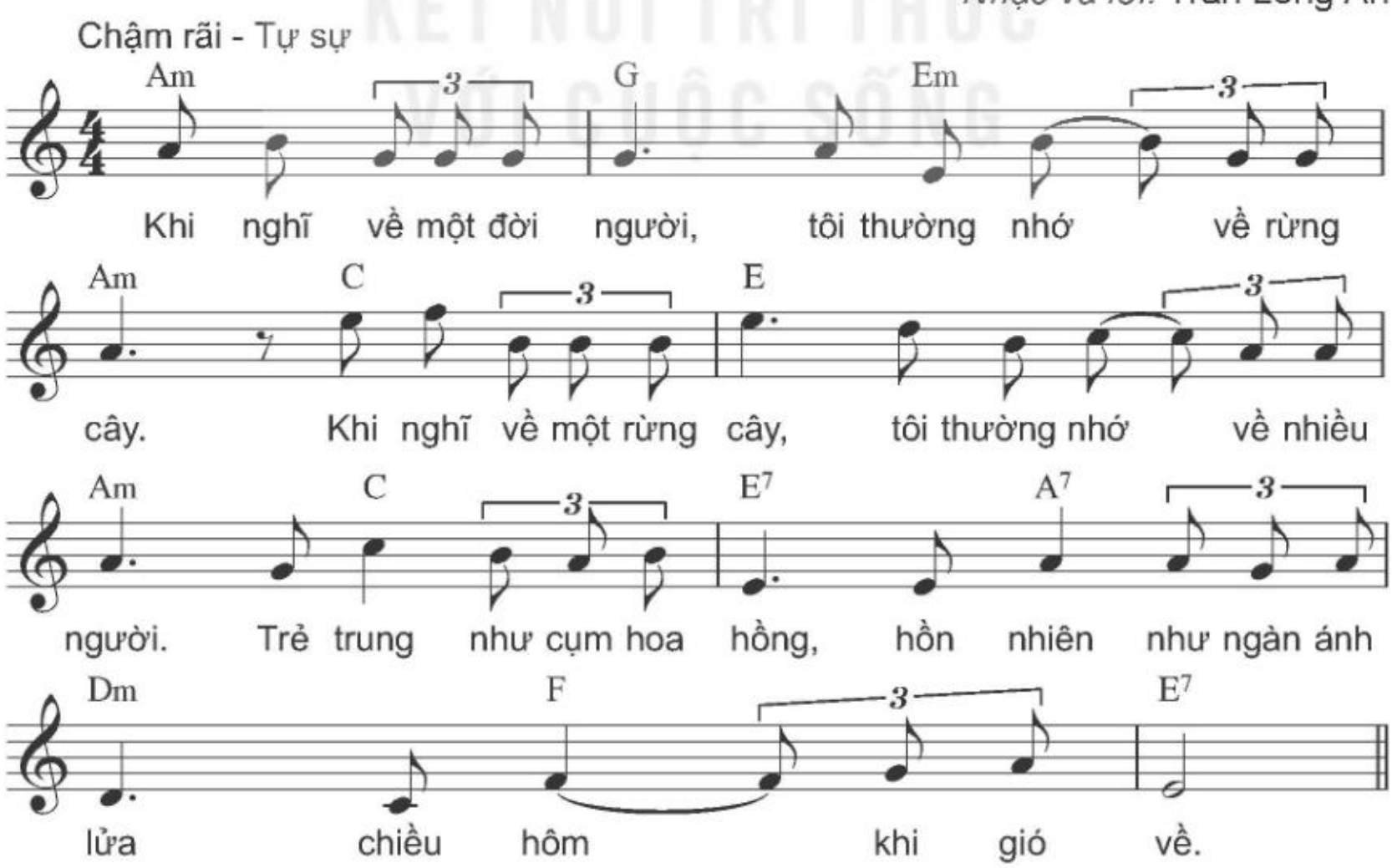

Ví dụ 2:

Một đời người một rừng cây

(Trích)

Nhạc và lời: Trần Long Ẩn

KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG
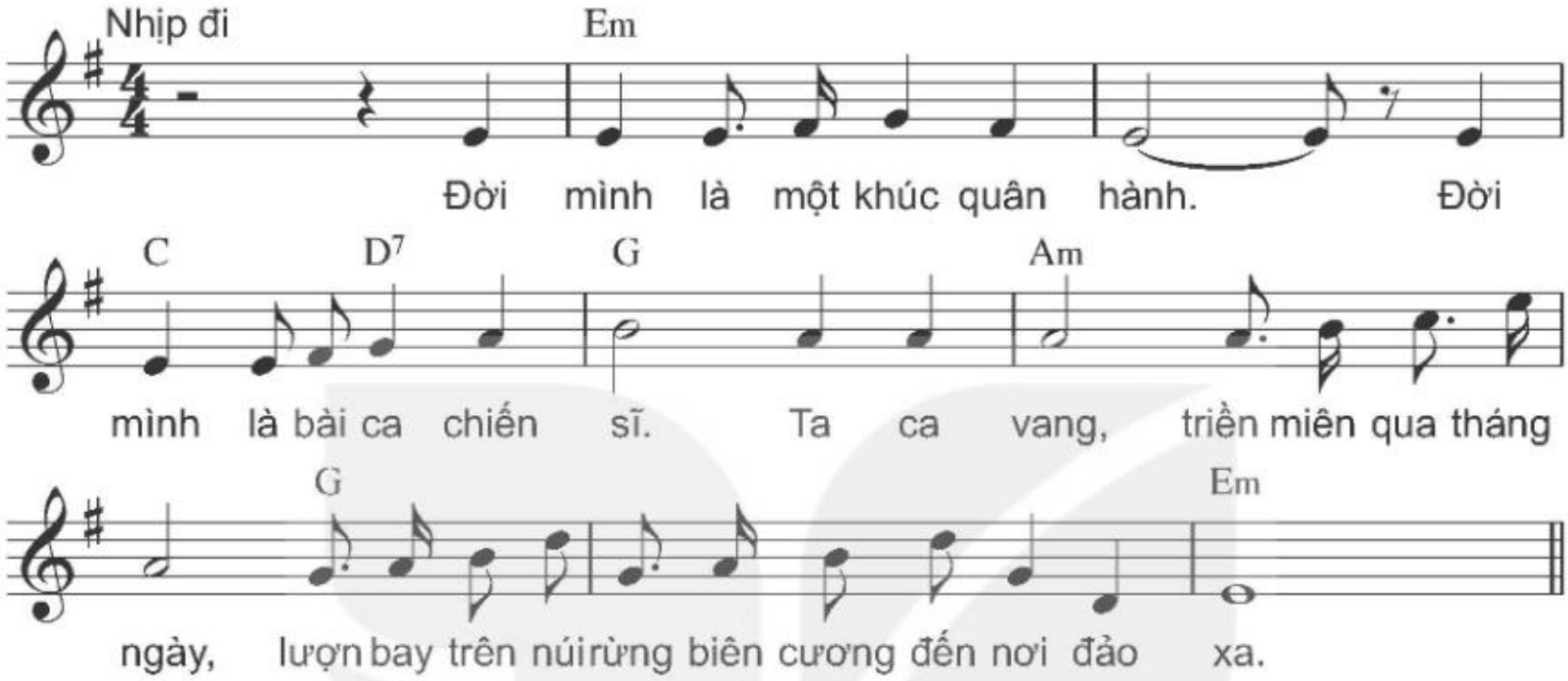
– Ca khúc, bản nhạc có nhịp độ vừa phải, tính chất âm nhạc trang nghiêm, theo nhịp đi có thể chọn đệm bằng tiết điệu March.

Ví dụ:

Hát mãi khúc quân hành

(Trích)

Nhạc và lời: Diệp Minh Tuyền

2. Ca khúc, bản nhạc nhịp $\frac{4}{4}$ có nhịp độ nhanh
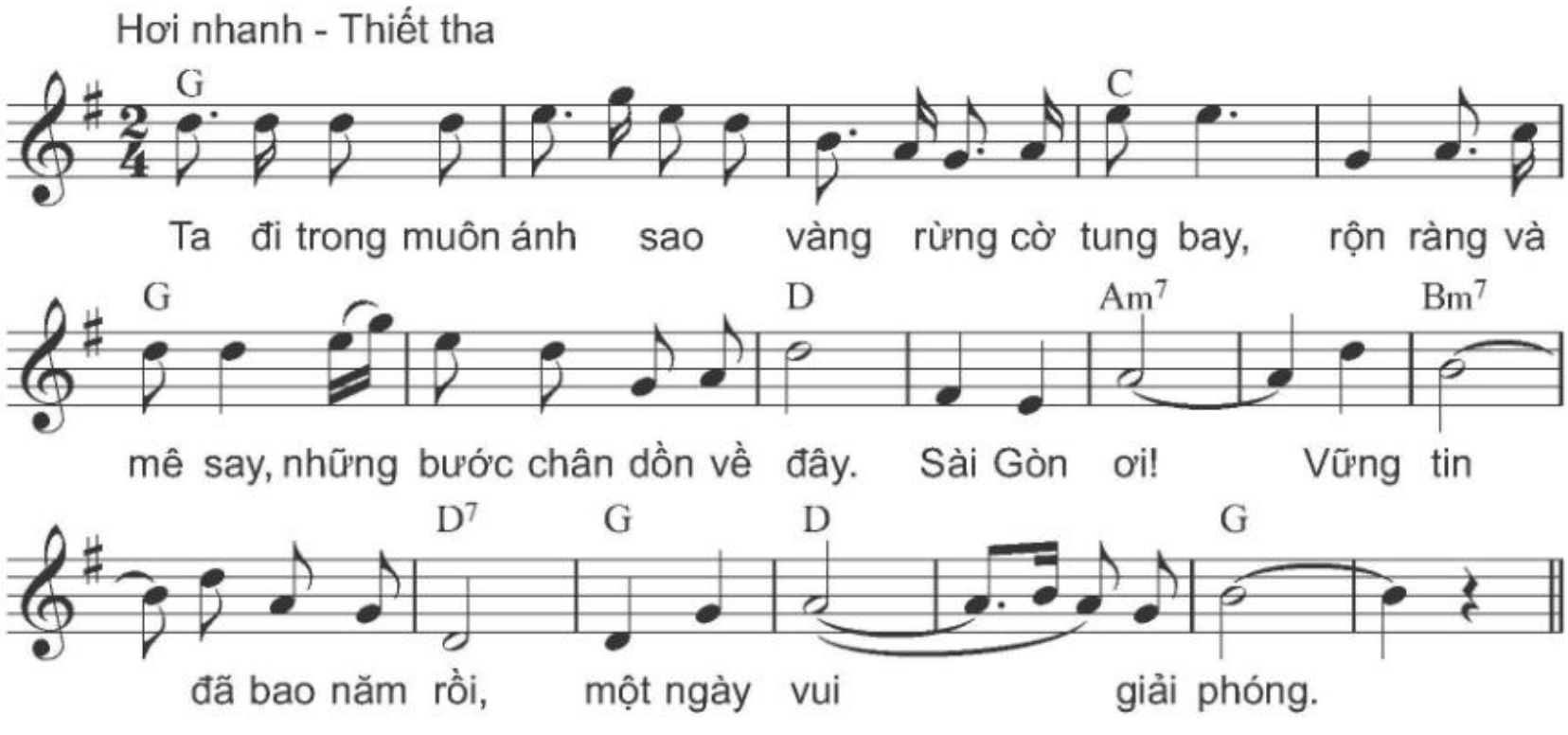
Những ca khúc, bản nhạc nhịp $\frac{4}{4}$ có nhịp độ nhanh, tính chất âm nhạc sôi động, linh hoạt thường đệm bằng tiết điệu Disco.

Ví dụ:

Đất nước trọn niềm vui

(Trích)

Nhạc và lời: Hoàng Hà
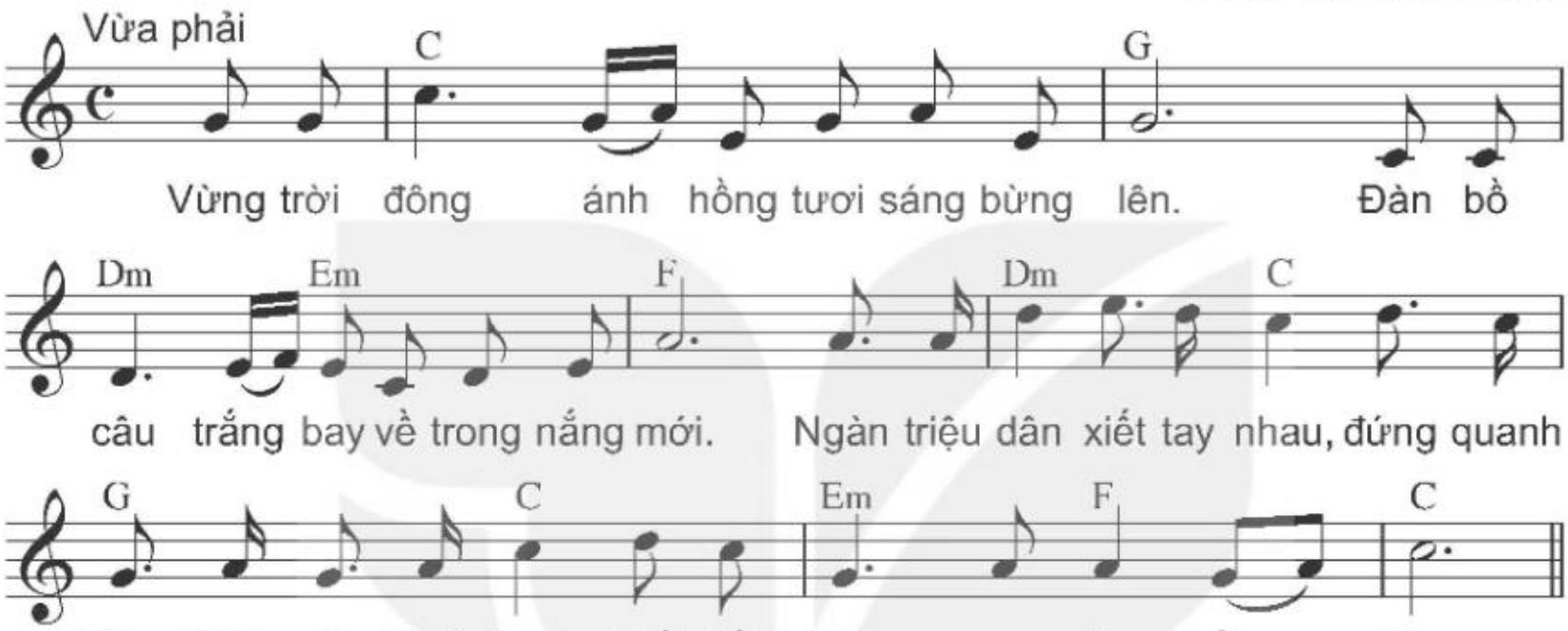

1. Ca khúc, bản nhạc nhịp $\frac{4}{4}$ có nhịp độ chậm, vừa phải thường được đệm bằng tiết điệu gì?

2. Có thể sử dụng tiết điệu gì để đệm cho ca khúc, bản nhạc nhịp $\frac{4}{4}$ có nhịp độ nhanh?

1. Xác định tính chất âm nhạc và lựa chọn tiết điệu đệm cho trích đoạn ca khúc sau:

Chào mừng Đảng Cộng sản Việt Nam

Nhạc và lời: Đỗ Minh

2. Sử dụng tiết điệu đã xác định ở trên để thực hiện đệm ca khúc *Chào mừng Đảng Cộng sản Việt Nam* trên đàn guitar.

Bài **5**
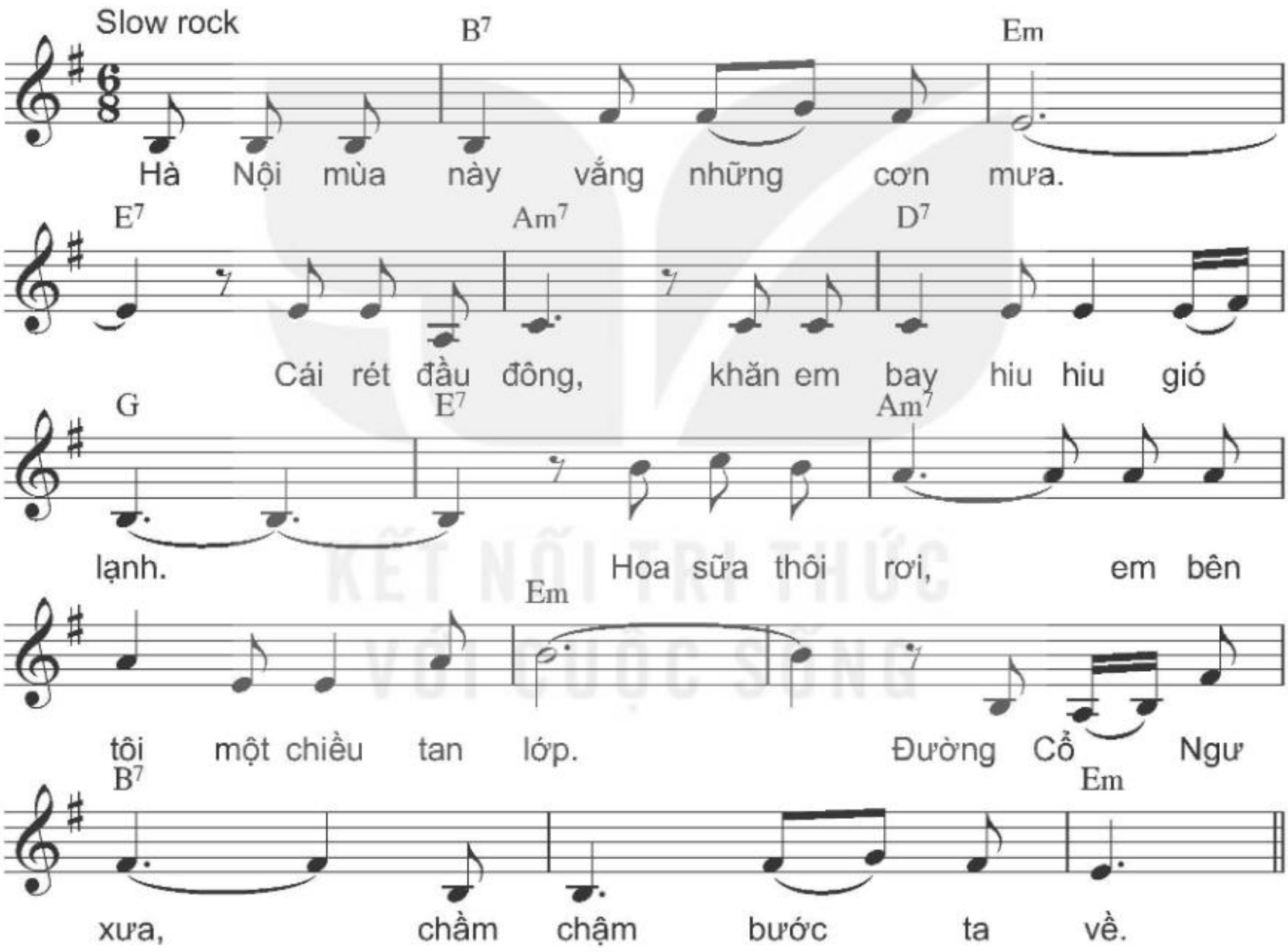
XÁC ĐỊNH TIẾT ĐIỆU ĐỆM CHO CA KHÚC, BẢN NHẠC NHỊP $\frac{6}{8}$

Nghe ca khúc sau:

Hà Nội mùa vắng những cơn mưa

(Trích)

Nhạc: Trương Quý Hải
Lời: thơ Bùi Thanh Tuấn

Em có cảm nhận gì về nhịp độ và tính chất âm nhạc của trích đoạn ca khúc *Hà Nội mùa vắng những cơn mưa*?

KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

1. Ca khúc, bản nhạc nhịp $\frac{6}{8}$ có nhịp độ chậm, vừa phải
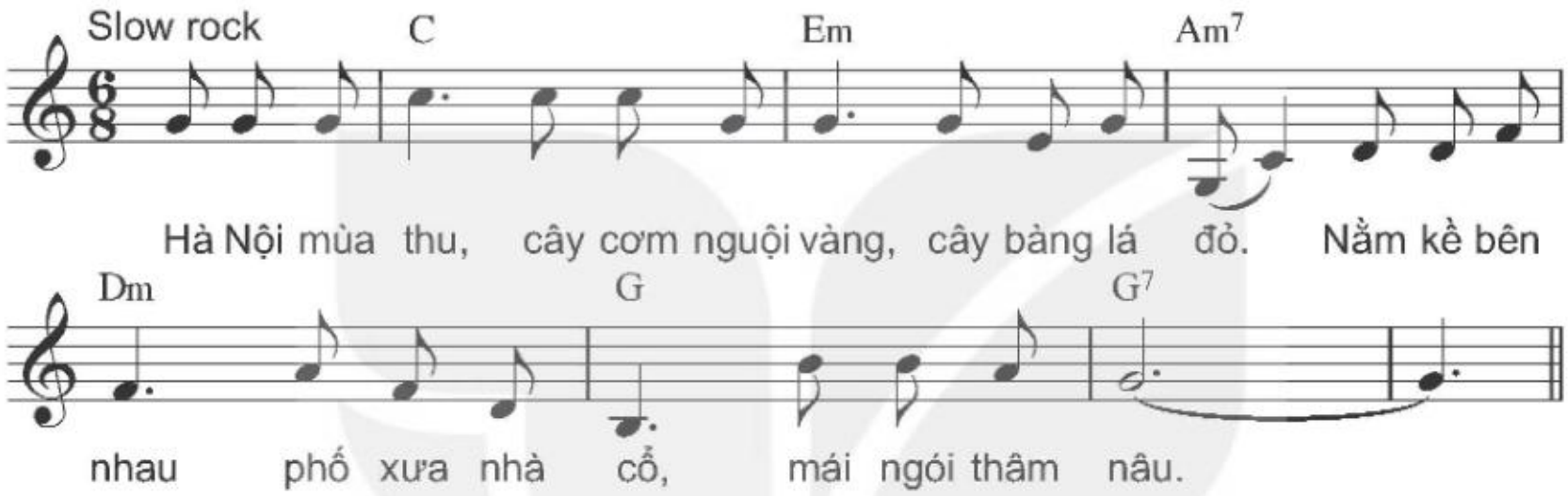
Những ca khúc, bản nhạc nhịp $\frac{6}{8}$ có nhịp độ chậm và vừa phải với tiết tấu uyển chuyển, dàn trải, giai điệu mềm mại trữ tình thường được đệm với tiết điệu Slow Rock.

Ví dụ 1:

Nhớ mùa thu Hà Nội

(Trích)

Nhạc và lời: Trịnh Công Sơn

2. Ca khúc, bản nhạc nhịp $\frac{6}{8}$ có nhịp độ nhanh
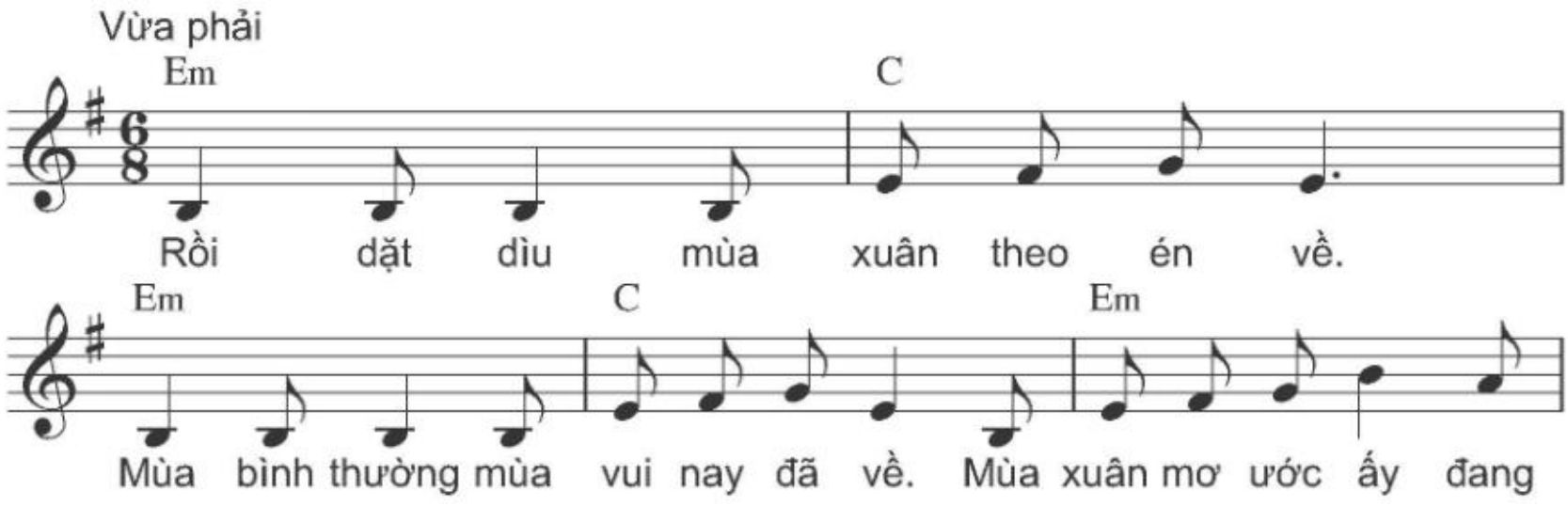
Những ca khúc, bản nhạc nhịp $\frac{6}{8}$ có tiết tấu và nhịp độ nhanh, tươi vui, sinh động thường được đệm với tiết điệu Waltz.
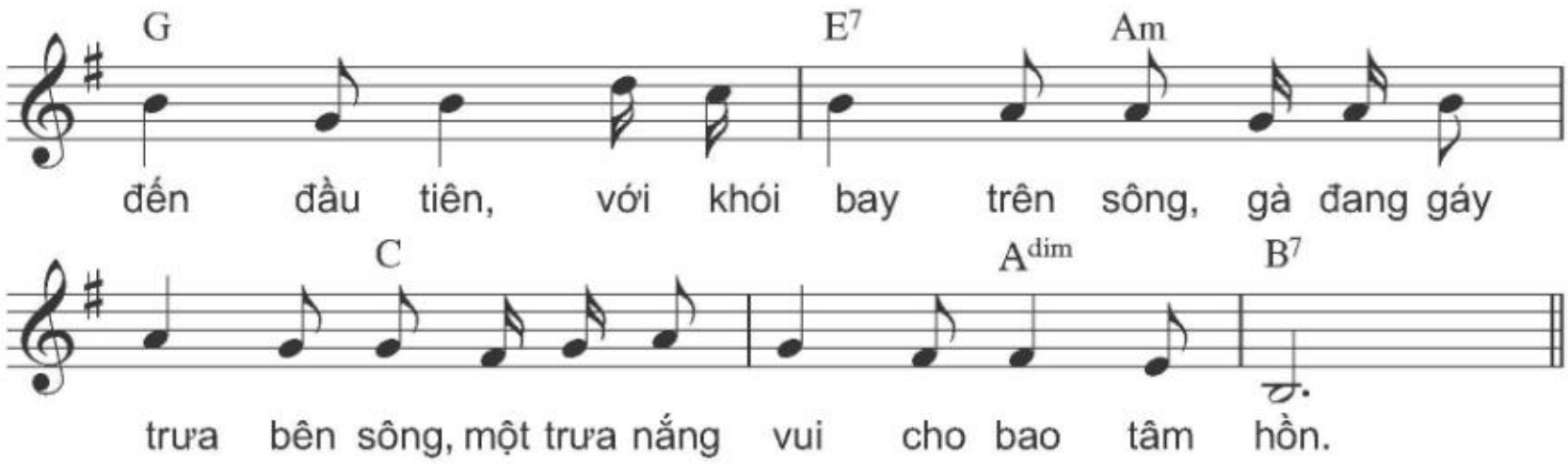
Ví dụ:

Mùa xuân đầu tiên

(Trích)

Nhạc và lời: Văn Cao
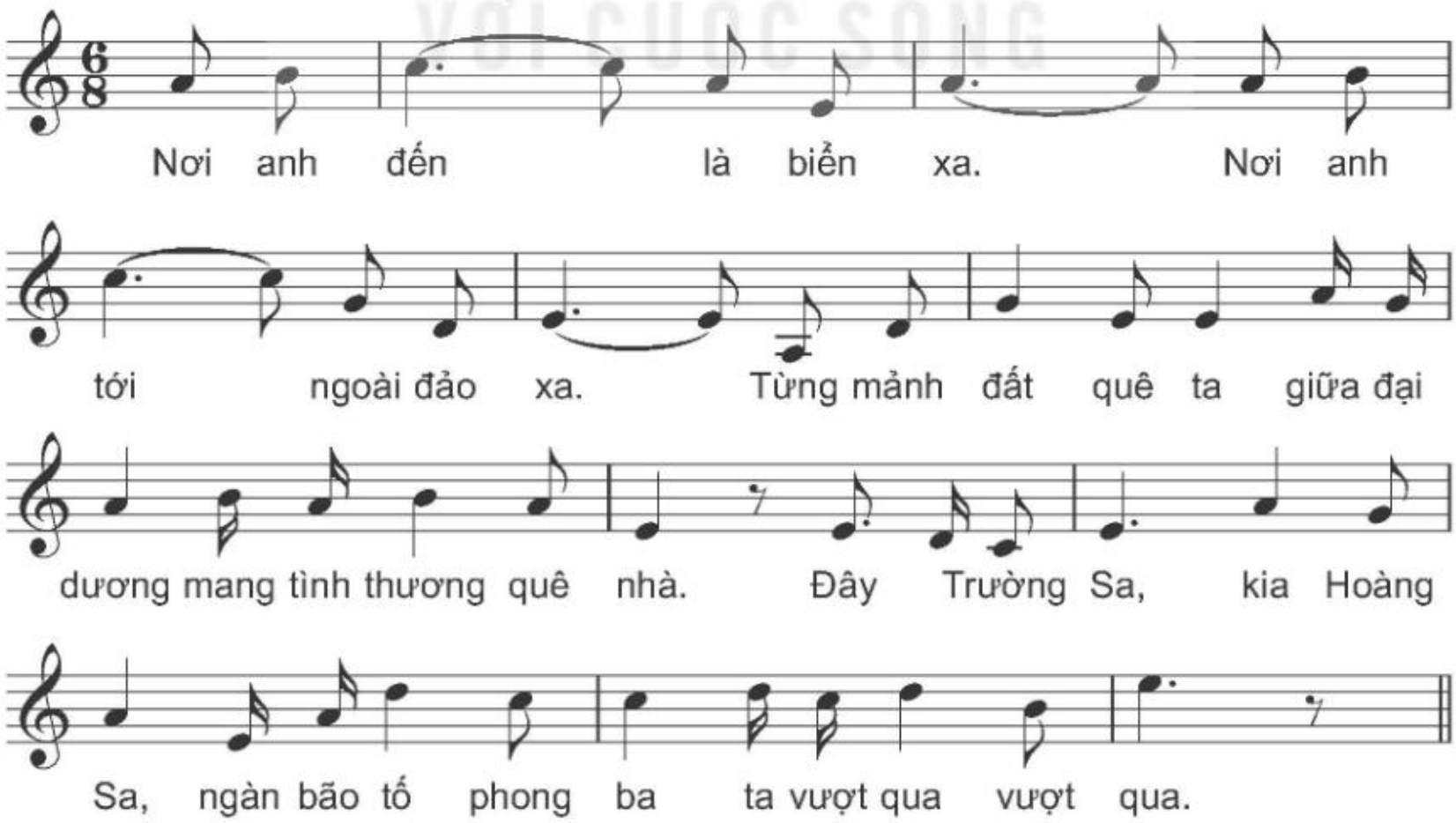

1. Để đệm những ca khúc, bản nhạc nhịp $\frac{6}{8}$ có tiết tấu, nhịp độ chậm hoặc vừa phải, có thể sử dụng tiết điệu đệm gì?
2. Có thể sử dụng những tiết điệu nào để đệm cho những ca khúc, bản nhạc nhịp $\frac{6}{8}$ có tiết tấu và nhịp độ nhanh?

1. Đệm trích đoạn bài *Nhớ mùa thu Hà Nội* (trang 53) trên đàn guitar.
2. Chọn một ca khúc Việt Nam hoặc nước ngoài nhịp $\frac{6}{8}$, xác định tiết điệu đệm và thực hiện đệm trên đàn guitar.
3. Phân tích tính chất âm nhạc, đặt hợp âm và xác định tiết điệu đệm cho trích đoạn ca khúc sau:

Nơi đảo xa

(Trích)

Nhạc và lời: Thế Song

KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

GIẢI THÍCH MỘT SỐ THUẬT NGỮ

Thuật ngữ	Giải thích thuật ngữ	Trang
Câu nhạc	Một đơn vị cơ bản trong cấu trúc giai điệu bản nhạc, thể hiện một ý tưởng, một hình tượng âm nhạc tương đối hoàn chỉnh.	25
Đoạn nhạc	Một kết cấu âm nhạc thể hiện một ý nhạc hoàn chỉnh, thường có từ hai câu nhạc trở lên.	26
Hợp âm ba chính	Các hợp âm ba được xây dựng trên bậc I, IV, V của điệu thức.	5
Hợp âm ba phụ	Các hợp âm được xây dựng trên bậc II, III, VI, VII của điệu thức.	10
Hợp âm bảy	Hợp âm gồm bốn âm chồng lên nhau theo quãng ba.	5
Tiết điệu	Tiết tấu đặc trưng của các điệu nhảy.	37

KẾT NỐI TRI THỨC
VỚI CUỘC SỐNG

Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam xin trân trọng cảm ơn các tác giả có tác phẩm, tư liệu được sử dụng, trích dẫn trong cuốn sách này.

Chịu trách nhiệm xuất bản:
Chủ tịch Hội đồng thành viên – Tổng Giám đốc NGUYỄN TIẾN THANH

Chịu trách nhiệm nội dung:
Tổng biên tập PHẠM VĨNH THÁI

Biên tập lần đầu: PHÙNG THỊ PHƯƠNG LIÊN
Biên tập tái bản: NGUYỄN THANH GIANG – ĐÀO THỊ THU TRANG
Biên tập mĩ thuật: NGUYỄN BÍCH LA
Thiết kế sách: NGUYỄN ĐÌNH HƯƠNG
Trình bày bìa: NGUYỄN BÍCH LA
Minh hoạ: NGUYỄN THỊ THANH VÂN
Sửa bản in: TẠ THỊ HƯỜNG
Chế bản: CTCP MĨ THUẬT VÀ TRUYỀN THÔNG

Bản quyền © (2022) thuộc Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam.

Xuất bản phẩm đã đăng kí quyền tác giả. Tất cả các phần của nội dung cuốn sách này đều không được sao chép, lưu trữ, chuyển thể dưới bất kì hình thức nào khi chưa có sự cho phép bằng văn bản của Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam.

CHUYÊN ĐỀ HỌC TẬP ÂM NHẠC 10

Mã số: G1HHXR002h25

In ..... bản, (QĐ ... - NXBGDHN) khổ 19 x 26,5 cm.
Đơn vị in:.....
Cơ sở in:.....
Số ĐKXB: 6-2025/CXBIPH/249-11/GD
Số QĐXB: .../QĐ-GD-HN ngày ... tháng ... năm ...
In xong và nộp lưu chiểu quý ..... năm .....
Mã số ISBN: 978-604-0-31106-1

HUÂN CHƯƠNG HỒ CHÍ MINH

BỘ SÁCH GIÁO KHOA LỚP 10 – KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

1. Ngữ văn 10, tập một
2. Ngữ văn 10, tập hai
3. Chuyên đề học tập Ngữ văn 10
4. Toán 10, tập một
5. Toán 10, tập hai
6. Chuyên đề học tập Toán 10
7. Lịch sử 10
8. Chuyên đề học tập Lịch sử 10
9. Địa lí 10
10. Chuyên đề học tập Địa lí 10
11. Giáo dục Kinh tế và Pháp luật 10
12. Chuyên đề học tập Giáo dục Kinh tế và Pháp luật 10
13. Vật lí 10
14. Chuyên đề học tập Vật lí 10
15. Hoá học 10
16. Chuyên đề học tập Hoá học 10
17. Sinh học 10
18. Chuyên đề học tập Sinh học 10
19. Công nghệ 10 – Thiết kế và Công nghệ
20. Chuyên đề học tập Công nghệ 10 – Thiết kế và Công nghệ
21. Công nghệ 10 – Công nghệ trồng trọt
22. Chuyên đề học tập Công nghệ 10 – Công nghệ trồng trọt
23. Tin học 10
24. Chuyên đề học tập Tin học 10 – Định hướng Tin học ứng dụng
25. Chuyên đề học tập Tin học 10 – Định hướng Khoa học máy tính
26. Mĩ thuật 10 – Thiết kế mĩ thuật đa phương tiện
27. Mĩ thuật 10 – Thiết kế đồ hoạ
28. Mĩ thuật 10 – Thiết kế thời trang
29. Mĩ thuật 10 – Thiết kế mĩ thuật sân khấu, điện ảnh
30. Mĩ thuật 10 – Lí luận và lịch sử mĩ thuật
31. Mĩ thuật 10 – Điêu khắc
32. Mĩ thuật 10 – Kiến trúc
33. Mĩ thuật 10 – Hội hoạ
34. Mĩ thuật 10 – Đồ hoạ (tranh in)
35. Mĩ thuật 10 – Thiết kế công nghiệp
36. Chuyên đề học tập Mĩ thuật 10
37. Âm nhạc 10
38. Chuyên đề học tập Âm nhạc 10
39. Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp 10
40. Giáo dục thể chất 10 – Bóng chuyền
41. Giáo dục thể chất 10 – Bóng đá
42. Giáo dục thể chất 10 – Cầu lông
43. Giáo dục thể chất 10 – Bóng rổ
44. Giáo dục quốc phòng và an ninh 10
45. Tiếng Anh 10 – Global Success – Sách học sinh

Website: https://www.nxbgd.vn

KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

ISBN 978-604-0-31106-1

9 786040 311061

Giá: 9.000 đ